

ภาพโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน

บทมิสซัง วันเสด็จ ๒๕๓๒

เจ้าพระมณฑปกรรณกิจคุณวุฒิ

จัดพิมพ์โดย

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๑๒

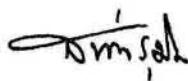
คำนำ

ในโอกาสที่มีการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติประจำปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติเห็นว่าการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็กขึ้นเผยแพร่เป็นประจำนั้น เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็ก และผลกำไรที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือ ก็ได้นำมาเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กที่เรียนดีแต่ขาดทุน และใช้จ่ายในกิจการของวันเด็กทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๑๒ นี้คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ได้จัดพิมพ์หนังสือ "วันเด็ก ๒๕๑๒" ขึ้นอีกเช่นเดียวกับปีก่อน ๆ โดยมอบให้คณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นผู้ดำเนินงาน คณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก ๒๕๑๒ ประกอบด้วย

๑. นายประยูทธ สวัสดิสิงห์ ประธานกรรมการ
๒. นายแปลก สนธิรักษ์ รองประธานกรรมการ
๓. นางสลวย โรจนสโรช กรรมการ
๔. นางเรืองอุไร กุศลาสัย กรรมการ
๕. นางสุนัต ประภาสะวัต กรรมการ
๖. นายพนัส สุวรรณะบุญ กรรมการ
๗. นางเกหลง พานิช กรรมการ
๘. นางช่อม แยมงาม กรรมการ
๙. นางศรนาถ สุริยะ กรรมการ
๑๐. นายเสมอ นาคพงศ์ กรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางประสพสุข นวลวิวัฒน์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก ๒๕๑๒ ได้พยายามจัดสรรเนื้อหา
ต่าง ๆ นำมาลงพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้ คุณค่าของหนังสือ “วันเด็ก ๒๕๑๒”
ที่เป็นกรณีพิเศษสำหรับปีนี้คือ ได้รับพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระบรม-
ฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถขณะพระราชทานของแก่เด็ก
ที่โรงเรียนวัดพุน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลงพิมพ์เป็น
ภาพปก ทั้งนี้ เป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม คณะกรรมการฯ
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้คงอำนวยประโยชน์แก่ผู้อ่านทั้งเด็กและผู้ใหญ่
ตามสมควร

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติสำนักในพระเมตตาของสมเด็จพระ
สังฆราช ที่ได้ทรงพระกรุณาประทานพระคติพจน์ และขอขอบคุณ
ฯพณฯนายกรัฐมนตรี และ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กรุณา
ให้คำขวัญนำลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ๒๕๑๒ ในโอกาสนี้ขอขอบคุณคณะ
กรรมการฯ และทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการจัดพิมพ์หนังสือวันเด็ก ๒๕๑๒
โดยทั่วกัน.

(นายสนั่น สุมิตร)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๒

สารบัญ

หน้า

๑. พระบรมราชาวาท

๒. คำขวัญ

๒.๑ พระคติพจน์สมเด็จพระสังฆราช

๒.๒ คำขวัญ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี

๒.๓ คำขวัญ ฯ พณ ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๔ คำขวัญประธานกรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ปี ๒๕๑๒

๓. สาส์นวันเด็ก

๔. นิทาน

๔.๑ ต่อกบตี แปลก สนธิรักษ์ ๑

๔.๒ อีเหนาเจ้าอุบาย เรืองอุไร กุศลาลัย ๗

๔.๓ ที่ขาว สุณีดี ประภาสะวัต ๑๗

๕. คำประพันธ์ประกอบภาพ

๕.๑ วัฒนธรรม { ฯพณ ฯ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ประพันธ์) ๓๓
พนัส สุวรรณะบุญย์ (เขียนภาพ)

๕.๒ อะไรเอ๋ย { เกทลง พานิช (ประพันธ์) ๓๔
พนัส สุวรรณะบุญย์ (เขียนภาพ)

๖. เรื่องสั้น

๖.๑	เล่าเรื่องตอนต้นจ้อยผู้เหม็ง	เกหลง ฟานิช	๔๑
๖.๒	จินตะหาราร้องไห้	ช่อม บัญจพรวรค์	๔๗
๖.๓	เบ็ดมีหัวใจ	ส. คุปตาภา	๕๕

๗. สารคดี

	สารคดีประวัติศาสตร์ไทย	ศรีนาถ สุริยะ	๖๑
--	------------------------	---------------	----

๘. ภาษาไทยที่มักเขียนผิด

๑๐๐	คำจำให้แม่น	เกหลง ฟานิช	๖๖
-----	-------------	-------------	----

๙. ความรู้รอบตัว

๙.๑	ธอมัส แอลวา เอดิสัน	สิงห์โต ปุกหุด	๖๙
๙.๒	คณิตศาสตร์แสนสนุก	สลวย โรจนโสโรช	๗๙
๙.๓	อาหารสมส่วนสำหรับนักเรียน	ชวลิต รัตนกุล	๘๔

๑๐. บทเพลง (รวบรวม โดย ประสพสุข นวลวิวัฒน์)

แผ่นดินไทย	มาร์ชจงอางศึก	กองพลทหารอาสาสมัคร	๙๑
เพื่อมาตุภูมิ	แรงสามัคคี	แขกสาหร่าย	

พระบรมราชาโฆวาท

ใน

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ที่ ๒/๖๑๓๔

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

วันที่ ๘ กรกฎาคม วันโกสสินทรศก ๑๑๒

ถึง ลูกชายใหญ่ เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ

ด้วยเมื่อวันที่ ๖ เดือนนี้ เวลากลางวัน เป็นเวลาที่เจ้ามีอายุเต็มเสมอ
เท่ากับพ่อ เมื่อได้รับสมมติเป็นเจ้าแผ่นดิน นึกตั้งใจไว้ว่าจะเขียนหนังสือ
อำนวยการ และสั่งสอนเด็กเดือนเล็กน้อย ก็เฉพาะถูกเวลาลงไปปากลัดเสีย
จึงเป็นแต่ได้บอกด้วยปากโดยย่อ บัดนี้พ่อที่จะหาเวลาเขียนหนังสือฉบับนี้ได้
จึงได้รับเขียน ขอเริ่มความว่า

คำซึ่งกล่าวว่า ได้รับสิริราชสมบัติ เป็นคำไพเราะจริงหนอ เพราะสมบัติ
ย่อมเป็นที่ปรารถนาของบุคคลทั่วหน้า และย่อมจะคิดเห็นโดยง่าย ๆ ว่า ผู้ซึ่งได้
เป็นเจ้าแผ่นดินแล้ว ย่อมจะมีเกียรติยศยิ่งกว่าคนสามัญ ย่อมจะมีอำนาจอาจจะ
ลงโทษแก่ผู้ซึ่งไม่ฟังใจ อาจจะยกย่องเกื้อกูลแก่ผู้ซึ่งฟังใจ และเป็นผู้มีสมบัติมาก
อาจจะใช้สอยเล่นหัวหรือให้ปันแก่ผู้ที่ฟังใจได้ตามประสงค์ ผลแห่งเหตุที่ควร
ยินดีกล่าวโดยย่อเพียงเท่านี้ ยังมีข้ออื่นอีกเป็นหลายประการ จะกล่าวไม่รู้สิ้น

แต่ความจริงหาเป็นเช่นความคาดหมายของคนทั้งปวงดังนั้นไม่ เวลาซึ่ง
กล่าวมาแล้ว อันจะพูดตามคำไทยอย่างเลว ๆ ว่ามีบุญเช่นนั้น ที่แท้จริงเป็นผู้

มีกรรมและมีทุกข์ซึ่งกัน ดั่งตัวพ่อได้เป็นมาเอง อันจะเล่าโดยย่อให้ทราบ
ต่อไป

ในเวลานั้น อายุพ่อเพียง ๑๕ ปีกับ ๑๐ วัน ไม่มีมารดา มีญาติฝ่าย
มารดาก็ล้วนแต่โลเลเหลวไหล หรือไม่โลเลเหลวไหลก็ได้ตั้งอยู่ในตำแหน่ง
ราชการอันใดเป็นหลักฐาน ฝ่ายญาติข้างพ่อ คือเจ้านายทั้งปวง ก็ตกอยู่ใน
อำนาจสมเด็จพระยา และต้องรักษาทัวรักษาชีวิตอยู่ด้วยกันทั่วทุกองค์ ที่ไม่
เอื้อเฟื้อต่อการอันใดเสียก็มีโดยมากฝ่ายข้าราชการ ถึงว่ามีผู้ที่ได้รักใคร่สนิทสนม
อยู่บ้าง ก็เป็นแต่ผู้น้อยโดยมาก ที่เป็นผู้ใหญ่ก็ไม่มีกำลังสามารถอาจจะอดหนุน
อันใด ฝ่ายพี่น้องซึ่งร่วมบิดาหรือร่วมทั้งมารดาที่เป็นเด็กมีแต่อายุต่ำกว่าพ่อ
ลงไปไม่สามารถจะทำอะไรได้ทั้งสิ้น ส่วนตัวพ่อเองยังเป็นเด็กอายุเพียงเท่านั้น
ไม่มีความสามารถรอบรู้ในราชการอันใดที่จะทำการตามหน้าที่ แม้แต่เพียงเสมอ
เท่าที่ทูลกระหม่อมทรงประพุดติมาแล้วได้ ยังซ้ำเจ็บเกือบจะถึงแก่ความตาย
อันไม่มีผู้ใดสักคนเดียวซึ่งจะเชื่อว่าจะรอด ยังซ้ำถูกอันตรายอันใหญ่ คือทูล
กระหม่อมเสด็จสวรรคตในขณะนั้น เปรียบเหมือนคนที่ศีรษะขาดแล้ว จับเอา
แต่ร่างกายขึ้นตั้งไว้ในที่สมมติกษัตริย์ เหลือที่จะพรรณนาถึงความทุกข์ร้อนต้อง
เป็นกำพร้าในอายุเพียงเท่านั้น และความหนักของมงกุฏอันเหลือที่คองจะทาน
ไว้ได้ ทั้งมีศัตรูซึ่งมุ่งหมายอยู่โดยเบ็ดแผยรอบข้าง ทั้งภายในภายนอก หมายถึง
เอาทั้งในกรุงเองและต่างประเทศ ทั้งโรคภัยในกายเบียดเบียนแสนสาหัส

เพราะฉะนั้น พ่อจึงถือว่าวันนั้นเป็นวันเคราะห์ร้ายอย่างยิ่ง อันตั้งแต่
เกิดมาพึงได้มีแก่ตัว จึงสามารถที่จะกล่าวในหนังสือฉบับก่อนว่าเหมือนตะเกียง
อันทริบหรี่ แต่เหตุใดจึงไม่ดับ เป็นข้อที่ควรจะถามหรือควรจะเล่าบอก การที่
ไม่ดับไปได้นั้น

๑. คือเชี่ยวชาญรักษาร่างกายด้วยยาบำบัดโรค และความอดกลั้นต่อ
ปรารภณา คือไม่หาความสุขเพราะกินของที่มีรสอร่อยอันจะทำให้เกิดโรค
อย่าง ๑

๒. ปฏิบัติอธิฐานใจเป็นกลาง มิได้สำแดงอาการกิริยาโดยแกล้งทำ
อย่างเดียว ตั้งใจเป็นความแน่อนมั่นคง เพื่อจะแผ่ความเมตตากรุณาต่อชน
ภายใน คือน้องและแม่เลี้ยงทั้งปวงตามโอกาสที่จะทำได้ ให้ความความจริงใจ
ว่ามีได้มั่งร่ำรวยหมายขวัญต่อผู้หนึ่งผู้ใด การอันใดที่เป็นข้อกระทบกระเทือนมา
แก่แก่เพียงใด มากหรือน้อย ย่อมสำแดงให้ปรากฏว่า ได้ละทิ้งเสียมิได้นึกถึง
เลย คิดแต่จะมัวสุมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยควรที่จะสงเคราะห์ได้
อย่างใดก็สงเคราะห์ มีที่สุดถึงว่าอายุน้อยเพียงเท่านั้นยังได้จูงน้องเด็ก ๆ ดิตเป็น
พรวนโดยอยู่ทุกวัน แม่เจ้าคงจะจำได้ในการที่พ่อประพุดตัวอย่างใดในขณะนั้น

๓. ส่วนพระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่ ซึ่งท่านเชื่อเป็นแน่ว่าพ่อเป็นแต่
เจ้าคิดครั้งหนึ่งคราวหนึ่งอย่างเรื่องเงิน แต่ถึงดังนั้น พ่อได้แสดงความเคารพ
นับถืออ่อนน้อมต่อท่านอยู่เสมอ เหมือนอย่างเมื่อยังมีได้เลือกขึ้นเป็นสมมติ
กษัตริย์เช่นนั้น จนท่านก็มีความเมตตาปราณีขึ้นทุกวัน ๆ

๔. ส่วนข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย ซึ่งรู้ยู่่า มีความรักใคร่นับถือพ่อมา
แต่เดิม ก็ได้แสดงความเชื่อถือนับถือรักใคร่ยิ่งซ้นกว่าแต่ก่อน จนมีความหวังใจว่า
ถ้ากระไรก็จะได้ดีสักมื่อหนึ่ง หรือถ้ากระไรก็จะ...เป็นอันตรายสักมื่อหนึ่ง

๕. ผู้ซึ่งรู้ยู่่าเป็นศัตรูปองร้าย ก็มีได้ตั้งเวรตอบ คือเอา...*.. ไปดัด
ไม้ซุง ย่อมเคารพนับถือและระมัดระวังมิได้เป็นเหตุว่า คิดจะประทุษร้ายตอบ
หรือโอนอ่อนยอมไปทุกอย่างจนไม่รู้ว่ามีผิดว่าชอบ เพราะเหตุที่รู้ยู่่าเป็นศัตรู

* ตรงที่ซงจุดไว้นั้น ต้นฉบับขาดหายไปหน่อยหนึ่ง ๆ ทั้งสองแห่ง

๖. ข้าราชการซึ่งเป็นกลางคอยฟังว่าชนะไหนจะเล่นนั้นนั้นมันมีเป็นอันมาก แต่พอมิได้แสดงความรู้สึกให้ปรากฏเลย ย่อมประพุดต่อด้วยอาการเสมอ แล้วแต่ความดีความชั่วของผู้นั้น แม้ถึงรู้ว่าเป็นศัตรู หรือเฉย ๆ แต่เมื่อทำความดีแล้วต้องช่วยยกย่องให้ตามคุณความดี

๗. ผู้ซึ่งเป็นญาติพี่น้อง มิได้ยกย่องให้มียศศักดิ์เกินกว่าวาสนาความดีของตัวผู้นั้น ถ้าผู้นั้นทำผิด ต้องปล่อยให้ได้รับความผิด ผู้นั้นทำความดี ก็ได้รับความคิด เท่ากับคนทั้งปวง มีแปลกอยู่แต่เพียงมารู้อยู่ในใจด้วยกันแต่เพียงว่าปรารถนาจะให้ไปในทางดี เพื่อจะได้ยกย่องขึ้น เมื่อไปทางที่ผิดก็เป็นทีเสียใจ แต่ความเสียใจนั้นไม่มาหักล้างมิให้ยินยอมให้ผู้ผิดต้องรับความผิด

๘. ละเว้นจากความสุขสบาย คือกินและนอนเป็นต้น สักแต่ชั่วรักษาชีวิตไว้ พอดำรงวงศ์ตระกูลสืบไป พยายามหาคนที่จะใช้สอยอันควรจะเป็นที่วางใจได้ มีน้องเป็นต้น อันมีอายุเจริญขึ้นโดยลำดับ

๙. เมื่อมีผู้ร่วมคิดในทางอันดีมากขึ้น จึงค่อยแผ่อำนาจออก โดยยึดเอาทางที่ถูกต่อสู้ทางที่ผิด เมื่อชนะได้ครั้งหนึ่งสองครั้งความนิยมของคนซึ่งตั้งอยู่ในทางกลาง ย่อมรวนเรหันมาเห็นด้วยก่อน จึงเกิดความนิยมมากขึ้น ๆ จนถึงผู้ซึ่งเป็นศัตรูก็ต้องกลับเป็นมิตร เว้นไว้แต่ผู้ซึ่งมีความปรารถนาล้ำ อันจะถอยกลับมิได้เสียแล้วก็ต้องทำไป แต่ย่อมเห็นว่ากำลังอ่อนลงทุกเมื่อ ๆ

๑๐. พอไม่ปฏิเสธว่า ในเวลาหนุ่มคะนองเช่นนั้น จะมีได้ชุกชอน อันเป็นเหตุให้พลาดไปหลายครั้ง แต่อาศัยเหตุโอบอ้อมที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น และความรู้เห็นในผู้ซึ่งควรจะไว้วางใจได้ แกะไขให้รอดจากความเสีย ถ้าไม่ได้ประพุดใจตั้งเบื้องต้นแล้ว ไหนเลยจะรอดอยู่ได้ คงล้มเสียนานแล้ว การอันใดซึ่งเกิดเป็นการใหญ่ ๆ ขึ้น คุณก็ไม่น่าที่จะยกยอเขาอย่างมากว่าในทันที

เพราะจะทำให้หนังสือยาวเกินไป แต่พ่อยังเชื่อใจว่า ถึงเหตุเหล่านั้นเกิดขึ้น เพราะเป็นคนหนุ่ม ก็ยังได้ประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์ จึงได้ตั้งตัวยืนยาว มาได้ถึง ๒๕ ปีแล้ว

บัดนี้ลูกมีอายุเท่ากับพ่อในเวลาที่ได้มีความทุกข์เวทนาแสนสาหัสเช่นนั้น จึงได้มีใจระลึกลง ประสงค์จะแนะนำให้รู้ค่าเงินแห่งความประพฤติอันได้ทดลอง มาแล้วในชั่วอายุเดียวเท่านั้น แต่จะถือเอาเป็นอย่างเดียวกันเหมือนตีพิมพ์ย่อม ไม่ได้อยู่เอง เพราะบริษัทและบุคคลกับทั้งเหตุการณ์ภูมิพินบ้านเมืองผิดเวลา กัน ในเวลานี้เป็นการสะดวกได้ง่ายกว่าแต่ก่อนมากยิ่งนัก ตัวชายใหญ่เองก็ตั้ง อยู่ในที่ผิดกันกับพ่อ ถ้าประพัตตัวให้ดีขึ้นได้เร็วกว่าง่ายกว่าเป็นอันมากในการภายใน แต่การภายนอกย่อมหนักแน่นขึ้นกว่าแต่ก่อน จึงจะเป็นการจำเป็น ที่จะทำตัวอย่างเช่นพ่อเคยทำมาไม่ได้ การสมัครสมานภายในต้องเรียบร้อย โดยเร็วไว้รับภายนอกให้ทันแก่เวลา จึงขอเตือนว่า

๑. ให้โอบอ้อมอารีต่อญาติและมิตรอันสนิท มีนอภเป็นต้น เอาไว้เป็นกำลังให้จงได้

๒. อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ ไม่ว่าเจ้านายหรือขุนนาง พึงคำแนะนำ ดักเตือนในที่ควรฟัง

๓. อย่าถือว่าเกิดมามีบุญ ต้องถือว่าตัวเกิดมามีกรรม สำหรับจะ เข้มแอก เข้มไถ่ทำการที่หนัก การซึ่งจะมีวาสนาขึ้นต่อไปนั้น เป็นความทุกข์ มิใช่ความสุข

๔. การที่เป็นเจ้าแผ่นดินไม่ใช่สำหรับมั่งมี ไม่ใช่สำหรับคุมเหงคนเล่น ตามชอบใจ มิใช่เกลียดไว้แล้ว จะได้แก่เผด็จ มิใช่เป็นผู้สำหรับจะกินสบาย

นอนสบาย ถ้าจะปรารถนาเช่นนั้นแล้วมีสองทาง คือบวชทางหนึ่ง เป็นเศรษฐี
ทางหนึ่ง เป็นเจ้าแผ่นดินสำหรับแต่เป็นคนจน และเป็นคนที่อดกลั้นต่อสุข
และทุกข์ อดกลั้นต่อความรักและความชังอันจะเกิดลิ้นขึ้นมาในใจ หรือมีผู้ยุยง
เป็นผู้ปราศจากความเกียจคร้าน ผลที่จะได้นั้นมีแต่ชื่อเสียงปรากฏเมื่อเวลา
ตายแล้ว ว่าเป็นผู้รักษาวงศ์ตระกูลไว้ได้ และเป็นผู้ป้องกันความทุกข์ของราษฎร
ซึ่งอยู่ในอำนาจความปกครอง ต้องหมั่นใจในความสองชั้นเป็นหลักมากกว่า
คิดถึงการเรื่องอื่น ถ้าผู้ซึ่งมิได้ทำใจได้เช่นนั้น ก็ไม่แลเห็นเลยว่าจะปกครอง
รักษาแผ่นดินอยู่ได้

เมื่อลงปลายหนังสือฉบับนี้ ต้องขออำนวยพรเจ้าซึ่งยังมีต้องรับการหนัก
อย่างเช่นพ่อต้องรับมาในเมื่ออายุเพียงนี้ ยังมีพร้อมทั้งบิดามารดาคนาญาติ ซึ่ง
จะช่วยอุปถัมภ์บำรุงให้สติปัญญาความคิดแก่กล้าขึ้น จนถึงเวลาที่ควรจะรับแล้ว
และได้รับโดยความสะดวกใจ ดีกว่าที่พ่อได้เป็นมาแล้ว ขอให้หมั่นศึกษาและทำ
ในใจในข้อความที่ได้กล่าวตักเตือนมานี้ ละความเกียจคร้าน ตั้งใจพยายาม
ทำทางไว้ให้จงดีทุกเมื่อ ถ้าสงสัยอันใดข้อใดไม่เข้าใจให้ถามจะอธิบายให้ฟัง
ให้อ่านหนังสือจนจำได้ทุกข้อ อย่าให้เป็นแต่เหมือนอ่านหนังสือพิมพ์เล่น.

(พระบรมนามาภิไธย) สยามินทร์

สมเด็จพระสังฆราช

ພຣະຄຣິດຍາຢື
ສມເຈົ້າພຣະສິງມຣາຢື

निमग्नवत्

၁။ အသံအသွယ်အသွယ် အသံအသွယ်
 အသံအသွယ်အသွယ် အသံအသွယ် အသံအသွယ်
 အသံအသွယ်အသွယ် အသံအသွယ် အသံအသွယ်
 ၂။ အသံအသွယ်အသွယ် အသံအသွယ်

[illegible][illegible]

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့
 ရန်ကုန်မြို့၊ နေပြည်တော်
 အထွေထွေ အချက်အလက်
 အရ နေပြည်တော်
 အထွေထွေ အချက်အလက်
 အရ နေပြည်တော်

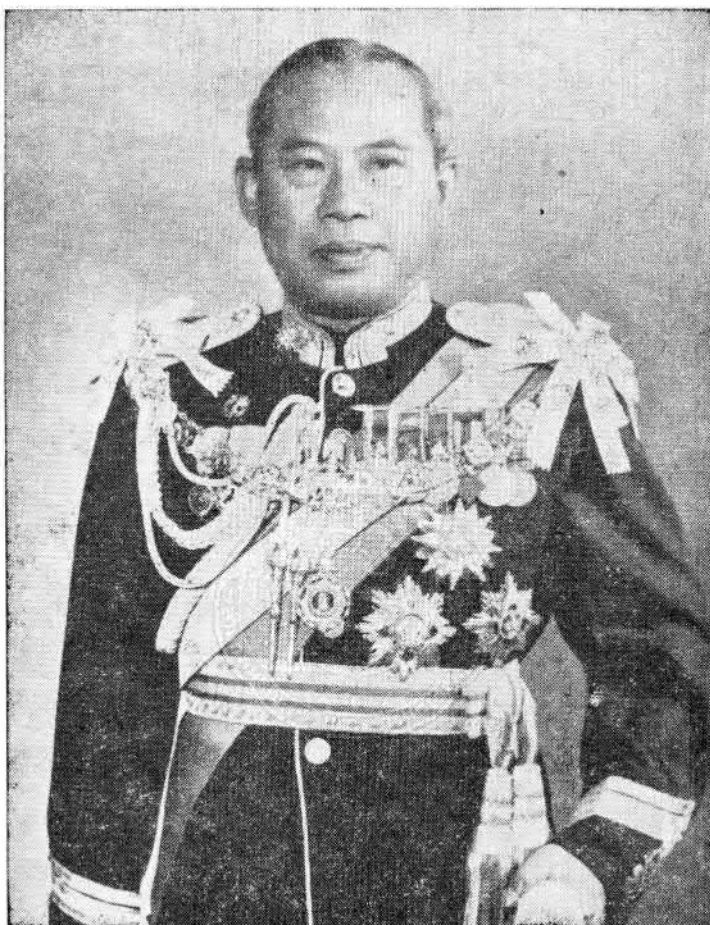
[illegible]

zur Fort: observationen
zur Fort: sturm
pöngwilde m

১৫ মার্চ ১৯৬৬

คำขวัญ

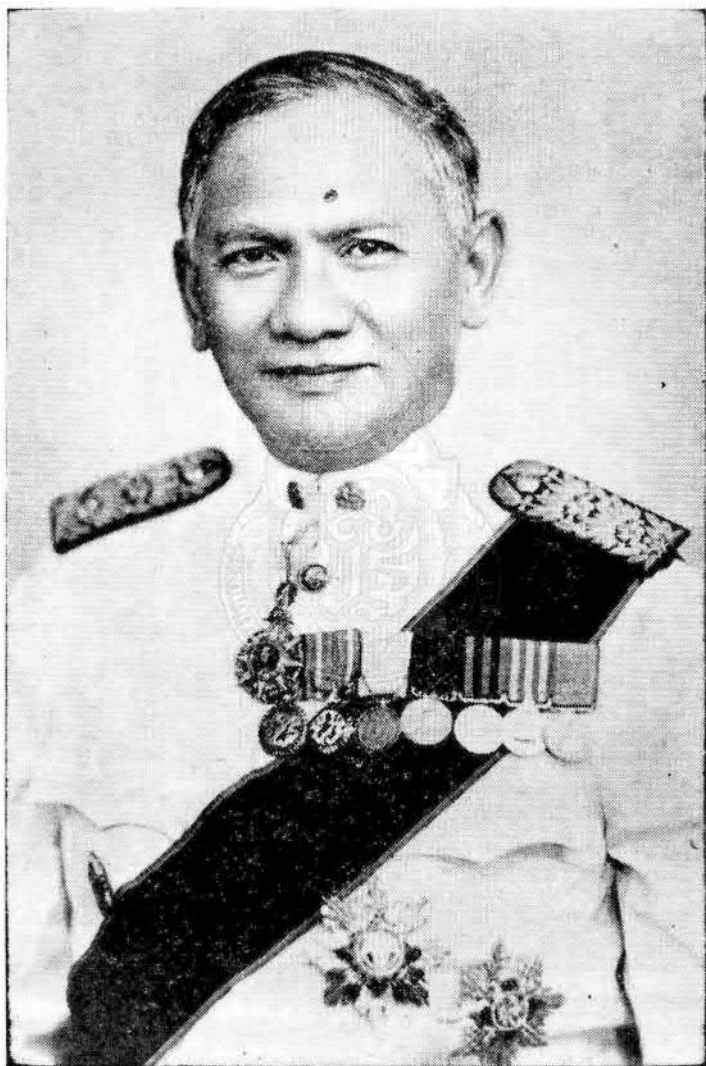
๑ พฤษภาคม นายกรัฐมนตรี

“ รัฐบาล รัฐบาล รัฐบาล
 รัฐบาล รัฐบาล รัฐบาล ”

นายพล ร. รัฐบาล

๑ เพน ๑ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำขวัญ

๔ พณ ๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๑. เด็ก

เมื่อเล็กเล็กทั้งเพ็ญรเรียมให้สอย
คนครกก็ใส่น้ำอื้ออึงอ้า
คองชื้อทั้งจับมือถือปากก

พอเติบโตใหญ่ทั้งได้เคยเห็นเด็ก
ทั้งเล็กเล็กเขี้ยวขโมยไม้ดีงวลา
แล้วหลังกินทำใคร่ตมหับนิลา
คนทั้งทั้งโตโตอ้อมไม้มี

บัดนี้เราทั้งงกนัสอดอันเด็ก
ทั้งเด็กเล็กเด็กใหญ่ให้สริ
ขอให้น้องตัวใหญ่โตกดี
สอยเหมื่อนนกที่กาตไว้มือออย

ปิ่นมณี

๒๕ พ.ย. ๑๑

ปลัดการทหารวังศีกษาริการ

คำขวัญ

ประธานคณะกรรมการจัดงานวันเด็ก

เด็กที่รัก

เธอถามไฉนว่า เธอมีความสำคัญต่อพ่อแม่พี่น้อง
และประเทศชาติของเธอเพียงไร เธอเป็นอนาคตของชาติ
ชาติจะมั่นคง และอยู่ร่มเย็นเป็นสุขได้ก็เพราะเธอ ผู้ซึ่งจะเป็น
กำลังของชาติในอนาคต.

ฉะนั้น จึงขอให้เธอจะต้องตั้งใจตัวไว้ตั้งแต่บัดนี้
เพื่อฝึกตนให้เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย เมื่อเธอเติบโต
เป็นผู้ใหญ่ เธอจะได้เป็นนักของครอบครัว และของประเทศชาติ
ขอให้เธอจงมีสุขภาพอันแข็งแรง ต้วใจใสไว้
เธอรักใคร่ปรองดองแต่สิ่งที่ดีงาม เพื่อความสุขของเธอ
เพื่อความสุขของทุกคนที่รักเธอ และเพื่อชาติที่เธอรัก

ส.ก.ร.

สาราน

เนื่องใน “วันเด็กแห่งชาติ”

๑๘ มกราคม ๒๕๑๒

เยาวชนของชาติทั่วทุก ทั่วหลาย

ในมงคลสมัยที่ “วันเด็กแห่งชาติ” ได้เวียนมาถึงอีกครั้งหนึ่งในวันนี้ ข้าพเจ้าขอส่งความรักและระลึกถึงมายังเยาวชนผู้จะเป็นอนาคตของชาติทุกคนด้วยความปรารถนาดี และขอถือโอกาสนี้ฝากข้อเตือนใจเยาวชนของชาติที่รักทั้งหลายไว้สักเล็กน้อย

เยาวชนทุกคนหากมีความสังเกตอยู่บ้างก็พอจะเห็นได้ว่า คนเราเมื่อเกิดมาแล้วก็จะค่อย ๆ เติบโตขึ้นตามวัยและอายุของตน จากเด็กเล็ก ๆ เป็นทารกเดินไม่ได้ จะกลายเป็นเด็กใหญ่ รู้จักพูด รู้จักเดิน รู้จักเล่น จนในที่สุดก็คือนักเรียน นักศึกษา ต่อจากนั้นก็คือนักเป็นสาว เป็นคนใหญ่ท่ามาหากินเพื่อเลี้ยงตัวและครอบครัวต่อไป ในระยะที่ยังเป็นเด็กอยู่นั้นสิ่งที่นับว่าเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดของทุกคนก็คือการเล่าเรียน ทั้งนี้เพราะการเรียนจะทำให้เยาวชนได้มีความรู้ มีความคิดอ่าน และมีวิชาติดตัวสำหรับไปทำมาหากินเมื่อเป็นผู้ใหญ่สืบไปถ้าเยาวชนทั้งหลายสังเกตให้ดียิ่งขึ้นอีกก็จะเห็นได้ว่า โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ถ้าคนใดมีความรู้สูงมีความสามารถดีก็จะหาอาชีพที่มีเกียรติและมีรายได้สูงกว่าผู้อื่น ตรงกันข้าม ถ้าผู้ใดไม่ตั้งใจหาวิชาความรู้ใส่ตัวไว้ในยามเด็ก มีความรู้และความประพฤติไม่สู้ดีแล้ว ก็จะได้แต่งงานที่มีรายได้ต่ำ ๆ จนแม้ในที่สุดบางคนอาจหางานทำไม่ได้ก็มี ด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นหลักทั่วไปเช่นนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า อนาคตของเยาวชนทุกคนย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรมของตนเป็นสำคัญ ดังนั้นในยามเป็นเด็กอยู่ มีหน้าที่ทางการศึกษา ข้าพเจ้าจึงขอให้ทุกคนจงตั้งหน้าตั้งตาเอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนให้มากที่สุด ทั้งนี้ เมื่อเติบโตขึ้นมาจะได้มีวิชาหาอาชีพได้ดี ขอให้ทุกคนอย่ามัวไปหลงระเริงอยู่กับสิ่งอื่นที่มีไขการเล่าเรียนเพราะวัยของคนเรานั้นย่อมผ่านพ้นไปทุกวัน เมื่อผ่านวัยเด็กวัยเรียนไปแล้ว ก็เป็นการยากที่จะหาเวลากลับมาทำการเล่าเรียนศึกษา ดังเช่นในเวลาที่เราอยู่ในวัยเด็กอีกได้

แต่อย่างไรก็ตาม โดยธรรมชาติแล้วเด็ก ๆ ก็ต้องมีการเล่นซึ่งเป็นเรื่องที่เด็กทุกคนชอบอยู่ด้วย ในการเล่นนั้น ถ้าเป็นการเล่นที่ไม่ดี อาทิเช่น เป็นการเล่นที่ผิดศีลธรรม ทำความ

เดือครือนว่าคาญให้แก่ผู้อื่น หรือการเล่นที่ทำให้เสียการเรียน เป็นต้น ก็จะเป็นผลร้ายแก่คน
จึงขอให้เยาวชนจงละเว้นเสีย แต่ถ้าเป็นการเล่นที่ดี มีการออกกำลังกายและฝึกฝนตนให้รู้
ระเบียบวินัยรู้จักกา คลอดจนมีความรักหมักรักคณะและไม่เสียเวลาเล่าเรียนแล้ว ก็สมควรที่จะมี
การเล่นเช่นนั้นได้ กล่าวโดยง่ายก็คือ ขอให้เยาวชนจงรู้จักเรียน รู้จักเล่น เพื่อเป็นการเพาะ
ทั้งวิชา และผละกำลังนเเอง

อีกเรื่องหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าใคร่ขอฝากไว้เป็นข้อเตือนใจเยาวชนของชาติทุกคนในวันนี้
ก็คือ ความสามัคคีในระหว่างเยาวชนคนไทยด้วยกัน ความสามัคคีนี้มีความสำคัญ
อย่างยิ่งสำหรับความเป็นปึกแผ่นของชาติทั้งในบัดนี้และเบื้องหน้า ประวัติศาสตร์ของชาติได้
สอนให้เรารู้แล้วว่า ในเวลาใดที่คนไทยไม่แตกความสามัคคีกัน ก็ไม่เคยมีศัตรูชาติใดสามารถมา
รบเอาชนะชาติไทยได้เลย ตรงกันข้าม ในยามที่เราแตกสามัคคีกันเมื่อใด เราเป็นเสียต่อข้าศึก
เสมอไป ดังเช่นในสมัยเสียกรุงศรีอยุธยาเป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงขอให้เยาวชนทุกคนผู้จะเป็น
อนาคตของชาติไทยสืบไป จงมีความรักใคร่สามัคคีอันดีต่อกัน ให้หลีกเลี่ยงการแตกแยก หรือ
ทะเลาะวิวาทกันเสีย ทั้งนี้ เพื่ออนาคตทั้งของตนเองและของประเทศชาติในภายหน้า

ข้อเตือนใจในวันเด็กแห่งชาติปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วนี้
เมื่อสรุปใจความลงแล้วก็จะตรงกับคำขวัญในวันเด็กแห่งชาติประจำปีนี้ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ว่า

“รู้เรียน รู้เล่น รู้สามัคคี เป็นความดี เด็กพึงจำ”

นั่นเอง ข้าพเจ้าขอฝากคำขวัญนี้ไว้เพื่อเป็นข้อเตือนใจของเยาวชนที่รักทั้งหลายด้วย

ในสุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและปวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย
ได้ดลบันดาลประทานพรให้เยาวชนที่รักทุกคน จงประสบแต่ความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ
พละ และมีสติปัญญาในการศึกษาเล่าเรียนโดยทั่วถึงกัน ขอให้ทุกคนจงห่างพ้นจากภัยอันตราย
ทุกประการ เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในอนาคตของชาติไทยสืบไป.

ด้วยความรักและปรารถนาดีจากใจจริง

จอมพล

(ถนอม กิตติขจร)

นายกรัฐมนตรี

.. แปลก ส่นริรักษ์ ..

มิตตวินทุกะ

นายมิตตวินทุกะเป็นบุตรของเศรษฐี มารดาบิดาของเขาเป็นคนมีศีลธรรม แต่นายมิตตวินทุกะลูกชายเป็นคนไร้ศีลไร้ธรรม บิดาของเขาตายเหลือแต่มารดา วันหนึ่งมารดาได้พูดกับมิตตวินทุกะว่า

“ลูกรัก การเกิดเป็นมนุษย์เป็นลาภอันประเสริฐ และเจ้าก็ได้เกิดมาแล้ว เจ้าจงทำความดี เป็นต้นว่าให้ทานรักษาศีลและฟังธรรม ชีวิตของเจ้าจะได้รุ่งเรืองต่อไป”

มิตตวินทุกะได้ฟังมารดาอบรมดังนั้นจึงพูดว่า “แม่ ที่แม่พูดมานั้นฉันไม่เห็นได้ประโยชน์อะไร เมื่อย่าพูดดีกว่า ปล่อยฉันไปตามบุญตามกรรมเถิด”

ถึงเมื่อนายมิตตวินทุกะจะไม่สนใจ แต่ด้วยความหวังดีต่อลูก มารดาก็ยังพร่ำสอนลูกอยู่เรื่อย ๆ

วันหนึ่งเป็นวันพระ มารดาได้พูดกับมิตตวินทุกะว่า “ลูกรัก วันนี้เป็นวันพระ ขอให้ลูกไปวัดฟังเทศน์ เมื่อลูกกลับมาแม่จะให้ทรัพย์สินหนึ่งพัน”

นายมิตตวินทุกะ เมื่อเห็นมารดาจะจ้างให้ไปฟังเทศน์ และให้เงินตั้งพัน จึงรับว่า “ตกลง แม่” แล้วเขาก็ไปวัด แต่ไม่ได้ไปนั่งฟังเทศน์ ไปนอนหลับที่วัดตลอดคืน รุ่งเช้าจึงกลับบ้าน

มารดาดีใจที่ลูกไปวัด และหวังว่าเมื่อลูกพึ่งเทศน์จนเกิดเลื่อมใสในส
พระธรรมของพระองค์ที่เทศน์ เมื่อกลับบ้านคงจะนิมนต์พระองค์ที่เทศน์มาด้วย
จึงเตรียมอาหาร ปูอาสนะไว้คอยท่า แต่พอเห็นลูกมาคคนเดียวจึงถามว่า

“อ้าว ลูกไม่นำพระมาด้วยหรือ”

นายमितวินทุกะตอบ “เรื่องอะไรที่จะนำพระมา”

มารดาว่า “ถ้าเช่นนั้นลูกกินข้าวเสียเถิด

นายमितวินทุกะถาม “แม่พูดว่าจะให้ทรัพย์ฉันพันหนึ่งอย่างไรละ เอา
มาซิแล้วฉันจึงจะกิน”

มารดาว่า “กินเถิดลูก แม่จะให้เมื่อลูกอิ่มแล้ว”

นายमितวินทุกะ “ฉันต้องได้ทรัพย์ก่อนจึงจะกิน”

เพราะความรักลูก มารดาจึงต้องนำทรัพย์มาให้ นายमितวินทุกะเมื่อได้
ทรัพย์แล้วจึงกินข้าว

นายमितวินทุกะได้อาทรัพย์พันหนึ่งไปลงทุนค้าขาย ในไม่ช้าก็มีการ
ได้เงินมาก เขาจึงคิดต่อเรือทำการค้าขาย เมื่อต่อเรือเสร็จเขาได้บอกกับ
มารดาว่า

“แม่จ๋า ฉันจะไปค้าขายทางเรือ”

แม่ได้ห้ามว่า “ลูกเอ๋ย เจ้าเป็นลูกคนเดียวของแม่ ทรัพย์ของเราก็มี
มาก ลูกอย่าไปเลย จะเป็นอันตราย”

แม้มารดาจะห้ามเท่าใด ๆ เขาก็ไม่ฟัง เตรียมตัวจะลงเรือ มารดาจับ
ข้อมือไว้ นายमितวินทุกะสลัดมือผลักมารดาล้มลงแล้วลงเรือแล่นไปกลางทะเล

ผู้ที่ไปในเรือมีทั้งพวกถือหุ้นและลูกเรือหลายคน เมื่อเรือแล่นมาได้ ๗ วัน พอถึงกลางทะเลลึก เรือหยุดนิ่งไม่มีเหตุผล พวกในเรือจึงคิดกันว่า ในพวกเราที่มากันนั้นคงจะมีใครเป็นกาลีกลีเสียคนหนึ่ง จึงตกลงแจกสลาก เรียกว่า สลากกาลีกลีให้ทุกคนจับ สลากกาลีกลีได้ไปตกในมือของมิตตวินทุกะถึงสาม ครั้ง พวกที่ไปด้วยจึงผูกแพกับมิตตวินทุกะใส่แพแล้วใส่แพให้แล่นออกไป ทิ้งโคนเองเรือสินค้าก็แล่นไปได้โดยเร็ว

นายมิตตวินทุกะนอนอยู่ในแพ แพลยไปถึงเกาะแห่งหนึ่ง บนเกาะนั้นมีเมือง ๆ หนึ่งมีกำแพงล้อมรอบ มีประตูสี่ด้าน ความจริงเมืองนั้นเป็นเมืองนรก เป็นที่เสวยกรรมของสัตว์นรกมากมาย แต่ปรากฏแก่มิตตวินทุกะเหมือนเมืองที่สวยงามน่านรมย์ เขาจึงขึ้นจากแพเดินเข้าไปในเมือง เห็นสัตว์นรกคนหนึ่งมีจักรกรดคมกริบหม่นอยู่บนหัว แต่นายมิตตวินทุกะเห็นเป็นเหมือนดอกบัว เครื่องจองจำที่ผูกคอสัตว์เห็นเป็นสร้อยสังวาล โลหิตที่ไหลอาบตัวเห็นเป็นเหมือนจันทน์แดงที่ชะโลมทา เสียงครวญครางของสัตว์นรกเป็นเหมือนเสียงเพลงขับที่ไพเราะ นายมิตตวินทุกะเดินเข้าไปหาสัตว์นรกนั้น แล้วพูดว่า

“ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ท่านได้เอาดอกบัวประดับบนศีรษะ สวมสร้อยสังวาล์กันแล้ว ขอให้แก่ข้าพเจ้าเถิด”

สัตว์นรกบอกว่า “อะไรกัน บนหัวเราจะไม่ใช้ดอกบัว ที่สวมอยู่นั้นไม่ใช่สร้อยสังวาล์ดอก”

นายมิตตวินทุกะได้ว่า “ท่านพูดอย่างนั้น เพราะไม่อยากจะให้เราเห็น”

สัต์วันรกรคิดว่า บาปกรรมของเราคงจะสิ้นแล้ว และชายผู้นี้ก็คงจะได้ก่อกรรมทำเข็ญทำความเดือดร้อนให้แก่คนมากมาย จึงเห็นเครื่องหมายของเราเป็นเครื่องประดับไปหมด จะต้องให้จักรกรดและเครื่องจองจำแก่ชายผู้นี้

แล้วสัต์วันรกรก็ได้ขว้างจักรกรดไปบนหัวของนายमितตวินทุกะ ถอดเครื่องจองจำไปสวมคอของนายमितตวินทุกะ จักรกรดได้หมุนบนหัวเขา เครื่องจองจำก็ได้สวมที่คอเขา นายमितตวินทุกะเมื่อได้รับทุกข์ทรมานจึงตะโกนออกมาว่า

“เจ้าจงเอาจักรกรดและเครื่องจองจำของเจ้าไปเถิด” แต่สัต์วันรกรก็ไหหายไปแล้ว.

อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว

โสมทัต

โสมทัตเกิดในตระกูลยาจกน แต่ได้ไปศึกษาวิทยาการที่เมืองดักกะศิลา เมื่อศึกษาจบแล้วก็กลับบ้านเดิม คิดจะกู้ฐานะของบิดามารดาที่ยากจน จึงลาบิดามารดาไปรับราชการในเมืองหลวง โสมทัตได้ปฏิบัติราชการจนเป็นที่โปรดปรานของพระราชา

บิดาของโสมทัตมีโคอยู่ ๒ ตัว แต่ตายไปเสียตัวหนึ่ง บิดาจึงไปหาโสมทัตที่เมืองหลวงบอกว่า “ลูกเอ๋ย พ่อมีโคอยู่ ๒ ตัว แต่ตายเสียตัวหนึ่งแล้วเลยทำนาไม่ได้ ลูกหูลขอโคพระราชาให้พ่อสักตัวเถิด”

โสมทตบอว่า “พ่อจ๋า ผมเพิ่งมารับราชการ จะทูลขอโคพระราชา
ตอนนี้เห็นจะยังไม่เหมาะ พ่อทูลเอาเองเถิด”

บิดาทูลว่า “ลูกเอ๋ย ลูกก็รู้ว่าพ่อเป็นคนประหม่าครั้นคร้าม ต่อหน้า
คนหลาย ๆ คนพ่อมักพูดไม่ถูก”

โสมทตบอว่า “ถึงอย่างไรผมก็จะทูลขอพระราชทานไม่ได้ แต่เอา
เถอะ ผมจะฝึกหัดซักซ้อมให้พ่อ”

บิดาบอกว่า “ตกลง ลูกช่วยซักซ้อมพ่อให้ดี”

โสมทตพาบิดาไปที่ป่าช้า เอาหม้อมามัดเป็นเพื่อน ๆ แล้ววางไว้เป็นแห่ง ๆ
สมมติเพื่อนหม้อเป็นพระราชา เป็นอุปราช เป็นเสนาบดี แล้วบอกว่า “เมื่อ
พ่อไปถึงที่เผ่าจงถวายพระพรชัยว่า “ขอเดชะใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้า
ปกกระหม่อม ขอพระองค์ทรงพระเจริญ” แล้วกราบทูลขอโคว่า “ข้าพระ
พุทธเจ้ามีโคโคธนาอยู่ ๒ ตัว แต่ตายเสียตัวหนึ่ง ขอพระองค์โปรดพระราชทาน
โคตัวที่ ๒ แก่ข้าพระพุทธเจ้าเถิด”

บิดาท่องข้อความที่ลูกซ้อมให้อย่างแคล่วคล่องถึงขั้นหนึ่ง แล้วบอกลูกชาย
ว่า “พ่อโสมทตลูกรัก พ่อจำคำกราบบังคมทูลได้คล่องแล้ว ลูกพาพ่อไปเผ่า
เถิด”

โสมทตจัดหาเครื่องบรรณาการพาบิดาเข้าเผ่า เมื่อถึงที่เผ่า บิดา
โสมทตจึงกราบทูลถวายพระพรชัยว่า “ขอเดชะใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้า
ปกกระหม่อม ขอพระองค์ทรงพระเจริญเถิด” แล้วน้อมเกล้าถวายเครื่อง
บรรณาการ พระราชาตรัสถามว่า “แน่ะโสมทต ชายผู้นี้เป็นอะไรกับเจ้า”

โสมทักกราบทูลว่า “ขอเดชะ เป็นบิดาของข้าพระพุทธเจ้าพระเจ้าข้า”
พระราชสาตรัสถามว่า “มีธุระอะไรจึงมาหาเรา”

บิดาโสมทักจึงกราบทูลขอไคว่ว่า “ข้าพระพุทธเจ้ามีโคโดนอายุ ๒ ตัว
แต่ได้ตายเสียตัวหนึ่งแล้ว ขอพระองค์โปรดรับตัวที่ ๒ ไว้เถิด”

พระราชาทรงทราบว่าบิดาโสมทักพูดผิดก็ทรงพระสรวล ตรัสถามว่า
“แน่โสมทัก ที่บ้านเจ้าเห็นจะมีโคมากสินะ”

โสมทักกราบทูลอย่างฉลาดว่า “ขอเดชะ หากพระองค์พระราชทาน
แล้วก็จะมามาก”

พระราชาทรงชอบใจคำกราบทูลของโสมทัก จึงพระราชทานโค ๑๖ ตัว
พร้อมด้วยเครื่องประดับและบ้านให้แก่บิดาโสมทัก

โสมทักกราบถวายบังคมลาพาบิดาออกจากที่เฝ้า เมื่อขากลับโสมทักพูด
กับพ่อว่า “พ่อจ๋า ผมให้พ่อชักข้อมอยู่ถึงปีหนึ่ง ครั้นถึงคราวเอางริงเอางจ้ง
พ่อกลับถวายโคแก่พระราชาก็เสียได้”

แล้วพ่อลูกก็หัวเราะกัน และระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่พระราชทาน
โคถึง ๑๖ ตัว พร้อมด้วยเครื่องประดับและบ้านอยู่อีกด้วย.

โง่งอย่างน่าสงสาร ดีกว่าโง่งอย่างอวดดี

เจ้าอุบาย

◆ เรื่องอะไร ก็เล่าสิ ◆

พวกเราทุกคนคงเคยรู้เรื่อง อิเหนา กันมาบ้างแล้ว เพราะในวรรณคดีไทยเรามีเรื่อง “อิเหนา” (อ่านว่า อิ—เหนา มิใช่ อิ—เท—นา) พระราชนิพนธ์รัชกาลที่สองเป็นหลักสำคัญอยู่ แต่ใคร ๆ ก็คงจะทราบกันดีอยู่แล้วว่า อิเหนา เป็นเรื่องของชาว ครั้นมาในโอกาสใกล้วาระวันเด็กปีนี้ ผู้เขียนได้ไปพบเรื่องค่อนข้างแปลกเข้าเรื่องหนึ่ง เป็นนิทานของพม่าเขา ชื่อเรื่องว่า อีหน่องกับเจ้าหญิงบุษบา คงสันนิษฐานได้แล้ว ว่าชื่อ อีหน่อง ก็คือ อิเหนา นั่นเอง ทำให้คิดว่า นำเอานิทานพม่าเรื่องนี้มาเล่าสู่กันฟังคงจะดี เพราะพวกเราจะได้เปรียบเทียบกับว่า เรื่องอิเหนาของไทย กับอีหน่องของพม่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

เรื่องอิเหนาของพม่า ชื่นต้นดังนี้.....

ในสมัยโบราณนานโพ้นออกไป ยังมีกษัตริย์สองศรีพี่น้อง ครองราชสมบัติอยู่ในดินแดนพม่า กษัตริย์พระองค์พี่ครองราชสมบัติอยู่ ณ นครสี่หูปุระ ส่วนพระองค์น้องครองราชย์อยู่ ณ นครรัตนปุระ กษัตริย์แห่งนครสี่หูปุระมีโอรสอยู่พระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า เจ้าชายอีหน่อง เจ้าชายผู้นี้ทรงรอบ

รู้ในศิลปะวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเฉลียวฉลาดสามารถเป็นยอดเยี่ยม ฝ่าย
กษัตริย์แห่งนครรัตนปุระนั้นเล่า ก็มีธิดาพระองค์หนึ่งทรงพระนามว่า เจ้าหญิง
บุษบา เจ้าหญิงผู้นี้มีพระสิริโฉมงดงามราวกับเทพธิดาหยาดฟ้าลงมาเกิดใน
มนุษยโลกฉะนั้น

เมื่อเจ้าหญิงบุษบาทรงเจริญด้วยพระชนมายุ สมควรที่จะมีพระสวามีได้
แล้ว พระบิดาพระมารดาทั้งสองจึงจะประทานเธอให้เป็นคู่ครองของเจ้าชาย
อื่นหนึ่ง แต่ก่อนที่จะจัดให้มีอภิเษกสมรสกัน กษัตริย์แห่งนครรัตนปุระได้
ตัดสินพระทัยส่งฉายาลักษณ์หรือภาพวาดของเจ้าหญิงบุษบาผู้ราชธิดา ไปให้
เจ้าชายอื่นหนึ่งได้ทอดพระเนตรเสียก่อน ทั้งนี้ นอกจากเพื่อเป็นการอวดว่า ธิดา
ของพระองค์มีพระสิริโฉมงดงามเพียงไรแล้ว ยังเป็นการลองพระทัยเจ้าชาย
อื่นหนึ่งด้วยว่า จะทรงรักใคร่ธิดาของพระองค์มากน้อยสักเพียงไร

แต่ อนิจจา! กษัตริย์แห่งนครรัตนปุระได้ทรงส่งภาพวาดหรือฉายาลักษณ์
ของธิดาของพระองค์ไป โดยมีได้ทรงบนบานศาลกล่าวให้พระกามเทพ ผู้เป็น
เจ้าแห่งความรักได้ทราบเสียก่อน ดังนั้นพระกามเทพจึงกริ้วโกรธมาก แล้ว
แก้งับันดาลให้ฉายาลักษณ์ของเจ้าหญิงบุษบา ผิดเพี้ยนไปจากพระองค์จริง เป็น
ตรงกันข้ามไปทีเดียว กล่าวคือ แก้งให้กลับกลายเป็นรูปของหญิงที่มีหน้าตา
น่าเกลียดน่ากลัวเป็นที่สุด!

ฝ่ายกษัตริย์แห่งนครสีปุระและเจ้าชายอื่นหนึ่งเมื่อได้ทอดพระเนตรเห็น
รูปภาพของหญิงที่มีหน้าตาน่าเกลียดน่ากลัว ซึ่งกษัตริย์แห่งนครรัตนปุระทรงส่ง
มาเช่นนั้น ก็เข้าพระทัยไปว่ากษัตริย์แห่งนครรัตนปุระ ซึ่งที่จริงก็คือพระอนุชา
ของพระองค์เอง มีพระประสงค์จะดูถูกดูแคลนแผ่นดินสีปุระ จึงทรงพิโรธ

เป็นอย่างยิ่ง ตรัสขับไล่ราชทูตผู้เชิญพระราชสารและฉายาลักษณ์นั้นกลับคืนไป
ยังนครรัตนประทีป

เมื่อได้ทอดพระเนตรเห็นราชทูตกลับมา พร้อมกับทูลเล่าความที่ถูก
ขยี้ดขยี้ดเช่นนั้น กษัตริย์แห่งนครรัตนประทีปก็ให้กรวโวรณกษัตริย์แห่งนคร
สีห์ประสูติเป็นเสนาของพระองค์เองยิ่งขึ้นก ยิ่งทรงตรึกไปตรองมาแล้วก็ยิ่งจุน
โกรธ พระองค์จึงทรงตัดสินพระทัยยกเจ้าหญิงบุษบาให้แก่เจ้าชายอินเดียองค์
หนึ่ง ผู้ซึ่งเมื่อก่อนหน้านั้นก็ได้เคยทรงส่งคนมาทูลขอเจ้าหญิงบุษบาแล้ว ข้าง
เจ้าชายอินเดียเมื่อได้รับลากลอยเช่นนั้นก็ได้ให้พระทัยเป็นล้นพ้น รีบตระเตรียม
พระองค์ออกเดินทางไปสู่นครรัตนประทีปโดยด่วน

ฝ่ายเจ้าหญิงบุษบานั้นเมื่อได้ทรงทราบว่า เจ้าชายอื่นหนึ่งไม่ทรงสน
พระทัยในพระนาง มีหน้าซ้ำ ยิ่งทรงขับไล่คณะราชทูตของพระบิดาเธอกลับ
นครรัตนประทีปเสียอีกด้วย พระนางก็ทรงรันทดพระทัยเป็นอย่างยิ่ง แม้ใน
พระทัยอันแท้จริงนั้น พระนางไม่โปรดที่จะต้องตกไปเป็นชายาของเจ้าชาย
อินเดียตามพระราชดำริของพระบิดา แต่พระนางก็ทรงตระหนักว่า นั่นเป็น
หนทางเดียวเท่านั้นที่จะแก้เผ็ดความเยโสโอหังของเจ้าชายอื่นหนึ่งได้ เพราะ
ฉะนั้น เมื่อเจ้าชายอินเดียเสด็จมาถึงนครรัตนประทีปพร้อมด้วยเครื่องราชบรรณา-
การอันมีค่ามากมายเพื่อทรงหมั้นพระนาง พระนางจึงไม่ทรงปฏิเสธ

ครั้นแล้ว ภายในนครรัตนประทีปก็มีการตระเตรียมงานอภิเษกสมรสระหว่าง
เจ้าหญิงบุษบา กับเจ้าชายอินเดียอย่างเอิกเกริกโอฬาร บรรดาราชาคันตุกะที่
ได้รับเชิญไปในงานนั้น มีกษัตริย์แห่งนครสีห์ประสูติและพระโอรสคือเจ้าชาย
อื่นหนึ่งรวมอยู่ด้วย เจ้าชายอื่นหนึ่งนั้นทรงกระหึ่มมัยมั่งอยู่ในพระทัยว่า
สมแล้ว! ที่ผู้หญิงรูปร่างหน้าตาชั่วร้ายอย่างเจ้าหญิงบุษบาจะต้องตกไปเป็นชายา

ของเจ้าแซก!! แต่ภายในเวลาอันไม่ช้านั้นเอง เจ้าชายอีหน่องก็ทรงตระหนัก
 ได้ดีว่า พระองค์ได้ทรงผิดพลาดไปอย่างถนัด ในการที่มีได้ทรงเลือกเอาเจ้าหญิง
 บุชบามาเป็นคู่ชีวิตของพระองค์!

ก็เพราะว่าเมื่อตอนที่พระประยูรญาติทรงแนะนำให้เจ้าหญิงบุชบากระทำ
 การวาระและรู้จักกับพระองค์นั้น พระองค์ได้ทรงมีโอกาสยลพระสิริโฉมอันงดงาม
 เลอเลิศของเจ้าหญิงบุชบาด้วยพระเนตรของพระองค์เองได้ถนัด! ในทันใดที่
 เจ้าหญิงบุชบาเสด็จเข้ามาประนมพระหัตถ์กระทำความเคารพ เจ้าชายอีหน่อง
 จึงถึงกับทรงตะลึงและงงวย ในความงามอย่างหนึ่งไม่มีสองของเจ้าหญิงบุชบา
 และนับตั้งแต่นั้นมา เจ้าชายอีหน่องก็ทรงโศกเศร้าไม่เป็นอันสรงสวย และ
 บรรทม ได้แต่ทรงครุ่นคิดถึงเจ้าหญิงบุชบาอยู่ตลอดเวลา และในขณะเดียวกัน
 ก็ทรงรันทดพระทัย ในความผิดพลาดที่มีได้ทรงเลือกเจ้าหญิงบุชบาเป็นชายาเสีย
 ตั้งแต่นั้น

กามเทพ เจ้าแห่งความรักเมื่อได้เห็นความทุกข์ทรมานของเจ้าชายอีหน่อง
 หนักเข้าเช่นนั้นก็ให้รู้สึกสงสาร จึงเข้าดลพระทัยให้พระอนุชา หรือน้องชาย
 ของเจ้าหญิงบุชบา ไปช่วยปลดเปลื้องความทุกข์ให้แก่เจ้าชายอีหน่องด้วย พระ
 อนุชาพระองค์นี้เป็นที่รักใคร่สนิทสนมหาของเจ้าหญิงบุชบาอยู่แล้ว

เมื่อได้ไปพบเจ้าชายอีหน่อง และได้เห็นเจ้าชายอีหน่องตกอยู่ในสภาพ
 โศกเศร้าเช่นนั้น พระอนุชาของเจ้าหญิงบุชบาก็ทูลถามว่า

“เจ้าพี่ประจวบเป็นอะไรไปหรือพะย่ะค่ะ? หม่อมฉันรู้สึกไม่สบายใจเลย
 ที่ได้เห็นเจ้าพี่แสดงความเศร้าโศกเสียพระทัยเช่นนั้น หากมีสิ่งใดที่หม่อมฉัน
 พอละรับใช้เจ้าพี่ได้บ้าง ก็โปรดบอกมาเถอะพะย่ะค่ะ หม่อมฉันยินดีรับใช้
 เจ้าพี่ทุกประการ”

“ขอบใจมาก น้องรักของพี่ พี่ไม่สบายใจมาหลายวันแล้ว ความบ่วย
ใจของพี่ก็มีแต่เจ้าพี่บุษบาของเธอเท่านั้นแหละที่จะช่วยเยียวยารักษาให้หายได้
หากว่าเธอปรารถนาจะช่วยเหลือพี่จริง ๆ แล้ว ก็จงไปขอโอสธจากเจ้าพี่บุษบา
ของเธอเถิด พี่จะคอยเธออยู่ที่นั่นแหละ” เจ้าชายอีหน่องตรัสตอบด้วยความ
เห็นอกเห็นใจ

ถัดจากนั้นเจ้าชายพระองค์น้อยจึงรีบรุดไปยังเจ้าหญิงบุษบา ผู้เชษฐภคินี
หรือพี่สาว แล้วก็ทูลให้ทราบถึงอาการประชวรของเจ้าชายอีหน่อง และใน
ที่สุดได้ทูลขอร้องให้เจ้าหญิงบุษบาทรงมีพระทัยสงสารเจ้าชายอีหน่องด้วยเถิด

“หากพระพี่นางไม่ทรงพระเมตตาต่อเสด็จพี่อีหน่องแล้ว หม่อมฉันเชื่อว่า
เสด็จพี่อีหน่องคงจะสิ้นพระชนม์ภายในเวลาไม่ช้านักเป็นแน่ ขอพระพี่นางได้
โปรดประทานพระโอสธตามที่เสด็จพี่อีหน่องทูลขอมาโดยด่วนเถิดพะย่ะค่ะ หม่อม
ฉันจะได้นำไปถวายเสด็จพี่อีหน่องเสียเดี๋ยวนี้” เจ้าชายองค์น้อยทูลอ้อนวอน
เจ้าหญิงบุษบา

เจ้าหญิงบุษบานั่นอันที่จริงแล้วก็ยังทรงรู้สึกอาลัยอาวรณ์ในเจ้าชายอีหน่อง
อยู่มาก ครั้นมาได้ทรงฟังพระอนุชาของพระนางเองพรรณนาถึงความทุกข์ทรมาน
ของเจ้าชายอีหน่องเข้า ก็ยิ่งทำให้พระทัยของพระนางกลับอ่อนลงอย่างน่า
ประหลาด แต่ครั้นจะประทานโอสธให้เจ้าชายอีหน่องไปง่าย ๆ โดยฝากไปกับ
พระอนุชาของพระนางตามที่เจ้าชายอีหน่องทูลขอมา ก็ทรงเกรงไปว่าเจ้าชาย
อีหน่องจะทรงเข้าพระทัยว่าพระนางทรงอนง้อ ดังนั้น จึงทรงฝันพระทัยโดย
ขัดติยามานะของสตรี ตรัสกับพระอนุชาว่า

“เธอจงกลับไปทูลให้เจ้าพี่อีหน่องทรงทราบเถิดว่า เมื่อเจ้าพี่อีหน่องไม่
ทรงปรานีพี่ เพราะทรงส่งรูปของพี่ที่เสด็จพ่อโปรดให้จัดไปถวายกลับคืนมา ดัง

เป็นที่ทราบกันทั่ว ๆ ไปแล้วนั้น ก็ขอเจ้าพี่หน่องจงอย่าได้ทรงหวังอะไรจากตัวพี่เลย เพราะแม้จะจัดส่งไปถวาย พี่ก็เชื่อว่าโอสถของพี่คงจะไม่เป็นประโยชน์อะไรต่อเจ้าพี่หน่องนั้ดอก ”

เจ้าชายองค์น้อยทรงพยายามทูลอ้อนวอนเจ้าหญิงบุษบาอยู่พักใหญ่ เมื่อเห็นว่าไม่มีทางจะเปลี่ยนพระทัยของพระเชษฐภคินีพี่สาวได้ จึงเสด็จกลับไปเฝ้าเจ้าชายอีหน่อง แล้วทูลข้อความให้ทราบถึงท่าทีของเจ้าหญิงบุษบาทุกประการ

เจ้าชายอีหน่องตรัสปรึกษากับพระอนุชาองค์น้อยของเจ้าหญิงบุษบา ถึงวิธีที่จะช่วยกันแก้ไขสถานการณ์หลายอย่างต่างประการ ในที่สุดทั้งสองพระองค์ก็ทรงตกลงกันว่า จะปล่อยให้เจ้าหญิงแห่งราชวงศ์พม่าตกไปเป็นชายาของเจ้าชายอินเดียไม่ได้อย่างแน่นอน เจ้าชายอีหน่องตรัสขึ้นด้วยความขุ่นเคืองพระทัยว่า

“ พี่จะยอมให้เจ้าหญิงของประเทศเรา ตกไปเป็นคู่ครองของคนต่างชาติ ไม่ได้เป็นอันขาด พี่คิดออกแล้วว่าเราจะแก้ไขสถานการณ์กันได้อย่างไร เธอต้องช่วยพี่นะ แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเรียบร้อยลงได้ ”

“ เสด็จพี่จะให้หม่อมฉันช่วยอย่างไรละพะย่ะค่ะ ? หม่อมฉันพร้อมที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของเสด็จพี่เสมอ ขอได้โปรดบัญชามาเถิดพะย่ะค่ะ หม่อมฉันเองก็ไม่ปรารถนาที่จะได้เห็นพระพี่นางของหม่อมฉันตกไปเป็นชายาของเจ้าแวกเหมือนกันแหละพะย่ะค่ะ ” เจ้าชายน้อยทูลตอบ

“ ถ้าอย่างนั้น เอาอย่างนั้นะ พรุ่งนี้จะเป็นวันอภิเษกสมรสของเจ้าพี่บุษบาของเธอ เธอจงแอบไปบอกให้นางกำนัลเขาเตรียมเข้าของเครื่องใช้ประจำองค์ของเจ้าพี่บุษบาไว้ให้เรียบร้อย เมื่อถึงเวลาพวกเราจะปลอมตัวเป็นเจ้าชายอินเดีย ไปพาเอาตัวเจ้าพี่ของเธอขึ้นราชรถ พาหนีออกมาทางประตูด้านหลัง

เสร็จแล้วเจ้าชายอื่นนั้นก็เสด็จออกมาจัตราจรด เข็มด้วยม้าสี่เท้าเร็ว เป็นพิเศษ และตรัสสั่งเสียนัดแนะให้คนสนิทของพระองค์ทราบและปฏิบัติตาม แผน ที่ได้ทรงวางไว้อย่างรัดกุม อนึ่งเจ้าชายอื่นหนึ่งยังได้ทรงกำชับกำชานาย ทหารองครักษ์ให้จัดการเผารัปรีดาพิชิตอภิเชษฐสมรเสียดให้สิ้นด้วย ในเมื่อพระองค์ ได้ทรงพาเจ้าหญิงชนบาเสด็จขึ้นราชรถหนีออกจากพระราชวังไปแล้ว

พอสบโอกาส ขณะที่ชาววังทั้งหลายกำลังสละวณอยู่กับการจัดงาน เจ้าชาย
อื่น่องก็เสด็จเข้าไปในตำหนักของเจ้าหญิงบุษบาอย่างจู่โจม และอย่างที่ไม่มีการ
ได้เคยคาดฝันมาก่อน พระองค์ก็เสด็จเข้าอุ้มเจ้าหญิงบุษบาหนีออกทางประตู
ด้านหลัง ในท่ามกลางความพิศวงงงงวยของผู้ได้เห็นเหตุการณ์ทุกคน ระหว่าง
ที่ตกอยู่ในอ้อมพระอุระของเจ้าชายอื่น่องนั้น เจ้าหญิงบุษบาก็ทรงส่งเสียงร้อง
ตะโกน เรียกหาให้เจ้าชายอื่น่องเสด็จมาช่วยพระนางอยู่ไม่ขาดระยะ ทั้งน
ก็เพราะพระนางไม่ทรงทราบว่า ผู้ที่กำลังอุ้มพระนางอยู่นั้นแหละคือเจ้าชาย
อื่น่อง หากใช้เป็นเจ้าชายอื่นใดอะไรที่โหดไม่

พอราชรถของเจ้าชายอื่น่องและเจ้าหญิงบุษยาม่านพ้นประตูวังด้านหลังก
ออกมาสู่โลกภายนอก แสงไฟก็ลุกโชติช่วงขึ้นเผาศลาญประรำพิธีเป็นแถวด้านไป

บรรดาแขกหรือและผู้คนต่างแดนถิ่นไกลาหลกันอย่างสุดที่จะพรรณนา และต่างมีสภาพอกลั่นขวัญแขวนไปตาม ๆ กัน

เจ้าชายอีหน่องทรงขบราชรถคันหนึ่งเข้าไปในป่าทึบ ณ ที่นั้นพระองค์ได้ทรงอุ้มเจ้าหญิงบุษบาไปประทับอยู่ในคูหาแห่งหนึ่ง พร้อมทั้งทรงสั่งเสียข้าราชการบริพารให้คอยดูแล มิให้เจ้าหญิงได้รับภัยอันตราย หรือความไม่สะดวกสบายในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

สั่งเสร็จแล้วเจ้าชายอีหน่องก็เสด็จเสด็จออกไปจากคูหาที่นั้น แต่ความจริงแล้วพระองค์หาได้เสด็จไปข้างไหนไม่ หากทรงซ่อนพระองค์อยู่ภายในบริเวณคูหาที่นั้นเอง เพื่อทรงเฝ้าดูอาการปฏิกิริยาของเจ้าหญิงบุษบาว่าจะจะเป็นประการใด

ฝ่ายเจ้าหญิงบุษบาเมื่อต้องทรงตกอยู่ในสภาพเช่นนั้น ก็ให้ทรงโทมัสเสียพระทัยเป็นอย่างยิ่ง พระนางทรงกินแสงอยู่ตลอดเวลา พระโอบุสก็พบว่ารำพันขอให้เจ้าชายอีหน่องเสด็จมาช่วยพระนางให้พ้นจากภัยพิบัติซึ่งนางกำลังได้รับอยู่ในขณะนั้นด้วยเถิด

เมื่อได้ทรงฟังเจ้าหญิงบุษบาพรีชาพระนามของพระองค์เช่นนั้น เจ้าชายอีหน่องก็เป็นอันทรงหยั่งทราบได้อย่างแน่นอนแล้วว่า เจ้าหญิงบุษบาเองทรงมีความเสน่หาในพระองค์ เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงหลงใหลใฝ่ฝันในความงามของเจ้าหญิงบุษบาเหมือนกัน ทั้งนี้เป็นการเล่นการเสริมกำลังพระทัยให้แก่พระองค์มากยิ่งขึ้น และทำให้พระองค์ทรงมีความเด็ดเดี่ยวกล้าหาญเพิ่มขึ้นอีกเป็นทวีคูณ

จะขอย้อนกลับไปกล่าวถึงเจ้าชายอินเดียวผู้เสด็จมายังนครรัตนปุระพร้อมกับด้วยขบวนข้าราชการติดหน้าตำมหลังอย่างมากมาย เมื่อได้ทอดพระเนตรเห็น

ปะรำพิธีอภิเษกสมรสต้องถูกเผาผลาญลงเรียบร้อยอยู่กับพื้นดินเช่นนั้น อีกทั้งได้ทรงทราบว่า เจ้าหญิงบุษบาได้ถูกลักพาพระองค์หายไปในปีที่สิบแล้ว เจ้าชายอินเดียก็ทรงเสียพระทัยเป็นอย่างยิ่ง พระองค์รีบเสด็จกลับบ้านเมืองของพระองค์เองด้วยความขมขื่นและขุ่นเคืองพระทัยว่า กษัตริย์แห่งนครรัตนปุระ ทรงเล่นไม่ซื่อกับพระองค์เสียแล้ว !

ฝ่ายเจ้าชายอินทนนท์ เมื่อทรงประจักษ์แจ้งว่าเจ้าหญิงบุษบามีพระทัยเสน่หาในพระองค์จริงเช่นนั้นแล้ว พระองค์ก็ทรงเปลื้องเครื่องภูษาอาภรณ์ตลอดจนฉลองพระองค์ที่ทรงใช้ปลอมเป็นเจ้าอินเดียออกเสีย แล้วก็เสด็จกลับเข้าไปหาเจ้าหญิงบุษบาในคุกาดังกล่าวแล้ว

ทันใดที่ได้ทอดพระเนตรเห็นเจ้าชายอินทนนท์ เจ้าหญิงบุษบาก็ทรงดีพระทัยเป็นล้นพ้น เสด็จโผล่เข้าสู่อ้อมพระอุระของเจ้าชายอินทนนท์ และทรงกั้นแสงละล้าละลัก บรรดาข้าราชการที่ได้เห็นเหตุการณ์ต่างก็พากันรู้สึกตื้นตันใจเป็นอย่างยิ่ง

ครั้นแล้วเจ้าชายอินทนนท์ก็ทรงลำดับเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนปลายให้เจ้าหญิงบุษบาฟัง และทรงกล่าวในที่สุดว่า

“พี่ต้องขอโทษน้องหญิงด้วยที่ได้แสดงอาการอู้อี้จนอาจใช้กำลังหาน้องหญิงมาหลบซ่อนอยู่ในป่าเช่นนั้น พี่ไม่มีทางอื่นที่จะเลือกได้เลย พี่จึงต้องทำเช่นนั้น น้องหญิงจงอย่าได้ถือโทษโกรธพี่เลยนะน้องนะ ”

“ไม่เป็นไรหรอกเพคะ น้องเห็นความจำเป็นของเจ้าพี่ดี ว่าแต่ว่า น้องอยากให้เจ้าพี่พาตัวน้องกลับไปเฝ้าเสด็จพ่อเสียโดยเร็ว บ่านนี้เสด็จพ่อคงจะทรงเป็นห่วงใยในตัวน้องแยะแล้ว ” เจ้าหญิงบุษบาทูลตอบ

หลังจากที่ได้ทรงพาเจ้าหญิงบุษบา กลับไปยังนครตันปุระเรียบร้อยแล้ว เจ้าชายอีหน่องก็ทูลขอร้องให้พระบิดาของพระองค์ คือ กษัตริย์แห่งนครสีหปุระ ไปขอขมาโทษ และขอหมั้นเจ้าหญิงบุษบาต่อ กษัตริย์แห่งนครตันปุระ ซึ่งก็คือ พระบิดาของพระองค์นั่นเอง

กษัตริย์แห่งนครตันปุระ ทรงพอพระทัยมาก เพราะเป็นพระประสงค์ของพระองค์อยู่แล้วที่จะได้เห็นพระนัดดาเป็นทองแผ่นเดียวกับบิดาของพระองค์ ดังนั้นพระองค์จึงทรงสนองตามข้อเสนอของกษัตริย์แห่งนครสีหปุระ ผู้เป็นพระเชษฐาของพระองค์ ด้วยความเต็มพระทัยเป็นที่สุด

และแล้วทั้งสองนครคือ นครสีหปุระ และนครตันปุระ อันเป็นบ้านพี่เมืองน้องก็ครึกครื้นเอิกเกริกไปด้วยการเตรียมงาน อภิเชกสมรส ระหว่างเจ้าชายอีหน่องกับเจ้าหญิงบุษบา ประชากรทั้งสองนครต่างแต่งกายสดสวยและมีความรื่นเริงร่าเริงด้วยมหรสพนานาชนิด ตามถนนหนทาง ตลอดจนเคสสถานบ้านเรือนก็ประดับประดาด้วยธงทิวปลิวไสวเป็นที่เจริญตาเจริญใจยิ่งนัก

ครั้นได้มงคลฤกษ์ เจ้าชายและเจ้าหญิงทั้งสองพระองค์ก็ได้รับเชิญเข้าสู่ปราสาท อันมีราชปुरुหิตและพราหมณาจารย์เป็นผู้ประกอบพิธีอภิเชกสมรส กษัตริย์แห่งนครสีหปุระและนครตันปุระ พร้อมทั้งพระราชินี ตลอดจนพระประยูรญาติผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่าย ต่างก็ได้ประทับเป็นสักขีพยานอยู่ด้วย ผู้ที่ไปร่วมงานทุกคนต่างก็มีใบหน้ายิ้มแย้มเบิกบานด้วยกันถ้วนทั่ว

พิธีอภิเชกสมรสได้ผ่านพ้นไปโดยราบรื่นในท่ามกลางความปรีดาปราโมทย์ของทุกฝ่าย หลังจากนั้นเจ้าหญิงบุษบาก็เสด็จไปประทับอยู่กับเจ้าชายอีหน่อง ณ นครสีหปุระด้วยความผาสุกตลอดกาลนาน.

ความโลภเป็นต้นเหตุแห่งการเบียดเบียนผู้อื่น และการเบียดเบียนผู้อื่น
ย่อมนำมาซึ่งเวรกรรมและความพินาศของตนเองในบั้นปลาย แต่น้อยคนนัก
ที่จะรู้ซึ่งความจริงข้อนี้ และพระเจ้าพรหมทัตก็ไม่ทรงทราบ

พระเจ้าพรหมทัตเป็นพระมหाराชาผู้ยิ่งใหญ่ เรื่องอำนาจ ราชอาณาจักร
จักรพาราณสีได้แผ่ขยายอาณาเขตออกไปกว้างขวางเป็นมหาประเทศ แต่การที่ยัง
มีอำนาจมาก ก็ยังทำให้ผู้มีอำนาจลืมนั่น ประสงค์แต่จะมีอำนาจมากยิ่งขึ้นไปอีก
เพราะเกียรติยศก็ดี อำนาจก็ดี เป็นสิ่งที่ทำให้ใจอะคร้าวฟูใจ เหล่าเสนา
อำมาตย์ข้าราชการและทหารหาญก็พร้อมที่จะสนองพระบัญชา และส่งเสริม
ยกพระเกียรติให้พระเจ้าพรหมทัตเฟลิดเฟลินหลงใหล

ด้วยเหตุนี้ พระเจ้าพรหมทัตจึงยกกองทัพใหญ่เกรียงไกรไปรุกรานแคว้น
โกศล ซึ่งเป็นเพียงประเทศเล็ก ๆ ที่เคยแต่อยู่อย่างสงบ หาได้เคยไปแว้ว
กวานใจใครไม่

พระเจ้าโกศล ตัดสินพระทัยพาพระมเหสีซึ่งกำลังตั้งพระครรภ์ละทิ้งราช
สมบัติไป พระเจ้าพรหมทัตก็เข้าริบเอาบ้านเมืองทรัพย์สมบัติทั้งปวง

พระเจ้าโกศลและพระมหาลิขิตหนีปลอมแปลงพระองค์เป็นคนเชิงใจ ไป
ปลุกกระท่อมอยู่ ณ ชานเมืองแห่งหนึ่ง โกลโพน รับจ้างขับหม้อขาย ไม่มี
ใครทราบวาทะสองพระองค์คือใคร

เช้าวันหนึ่ง พระนางทรงอันวอนพระเจ้าโกศลว่า “ได้โปรดเกิดเพคะ
เสด็จพี่ หม่อมฉันอยากเห็นทหารตำรวจทั้งสี่เหล่า แต่งกายเต็มยศ พรุ่งพร้อม
งดงาม ทำพิธีล้างดาบดื่มน้ำพิพัฒน์สัตยา และหม่อมฉันอยากดื่มน้ำที่ทหารหาญ
ใช้ล้างดาบเพคะ”

“เฮ้อ!” พระเจ้าโกศลถอนพระทัย “พี่ไม่ใช่กษัตริย์แล้ว น้องก็ไม่ได้
เป็นพระราชินีอีกต่อไปแล้ว เราเป็นคนยากไร้เชิงใจ พี่จะหาทหารที่ไหนถึง
สี่กองทัพมาให้ดูได้เล่า? ทำไมน้องจึงไม่ยอมรับสภาพความจริงที่เปลี่ยนแปลง
ไป? ทำไมน้องถึงยังมัวคิดถึงเรื่องเก่า ๆ.....”

“โธ่! ขอแค่นี้ก็ดีกว่าหม่อมฉันว่าหลงยศศักดิ์! หม่อมฉันขอเพียงได้เห็น
ภาพอันประทับใจฝังใจหม่อมฉันอย่างที่เคยชอบ เคยดู อากาศเข้ครุ่นแจ่มใส
ทหารหาญดื่มน้ำพิพัฒน์สัตยา สาบานว่าจะซื่อตรงจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และ
ประเทศชาติ หม่อมฉันขอแค่นี้เองไม่ได้รีเพคะ? ดาบฟ้าเป็นประกายระยับ
ในแสงทองรุ่งเช้า หม่อมฉันชอบดู ดูเขาล้างดาบด้วยน้ำอันบริสุทธิ์ หม่อม
ฉันอยากดื่มน้ำอันชื่นใจนั้นสักอีกเดี๋ยวแหละเพคะ โธ่! สิ่งดั่งงามเช่นนั้นหม่อมฉัน
จะไม่ได้เห็นอีกต่อไปแล้วรีเพคะ?”

“ที่น้องว่าถูก แต่พี่จะหาทหารที่ไหนล่ะ น้องเอ๋ย”

“ฮึ! หม่อมฉันขอแค่นี้ เสด็จพี่จะไม่ใช้บุญญาจัดการให้หม่อมฉันได้
หรือรีเพคะ?” พระนางคร่ำครวญว่าให้ “ก็เสด็จพี่จะเคยมีบุญญาทำอะไรได้
ทุกอย่าง!”

“นั่งเสียเถอะ ลักษณะชาติ!” พระเจ้าโกศลตรัส ว่าคาญในความอยากไม่
 รับประทานอาหาร ไม่อาจเข้าใจได้ว่าพระนางจะอยากดื่มน้ำล้างดาบไปทำไมกัน

แต่คำขอของพระนางทำให้พระเจ้าโกศลต้องเก็บไปคิด ทรงนึกทบทวน
 ถึงเหตุผลต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ทั้งราษฎรและทหารทั้งหลายแห่งแคว้นโกศล
 ยังคงจงรักภักดีต่อพระองค์อยู่ หากมีการคิดกบฏกษัตริย์เกิดขึ้นเพื่อพระองค์เอง
 ก็ย่อมหมายถึงการนองเลือดและความเดือดร้อนของราษฎร เมื่อพระองค์ได้
 ตัดสินใจสละทุกอย่างแล้ว ก็สมควรที่จะจัดการให้เด็ดขาด ทหารหาญทั้งหลาย
 ควรจะได้ทำพิธีสัตย์สาบานต่อตรงจงรักต่อพระราชาองค์ใหม่เสียที ให้หมดเรื่อง
 หมดราวไป

ตัดสินพระทัยแน่วแน่ พระเจ้าโกศลจึงลอบปลอมพระองค์เสด็จไปหาอัคร
 มหาเสนาบดี ชุนพลแสงเดชาไกรแห่งแคว้นโกศล ทรงบัญชาให้อัครมหาเสนา
 บัติผู้ซื่อสัตย์จัดการให้ทหารทั้งหลายได้ทำพิธีดื่มน้ำพิพัฒน์สัตยาต่อพระราชาองค์
 ใหม่ให้เสร็จสิ้นไปเสียโดยเร็ว

“ข้าพระพุทธเจ้าได้ลอบชุมนุมทหาร ตระเตรียมการไว้กู่ชาติบ้านเมือง
 เพื่อได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท!” ชุนพลเล่าความจริง

“แสง! ข้าจะตัดหัวเอ็งเสียเดี๋ยวนี้ถ้าขึ้นทำเช่นนั้น” รับสั่งเสียงขาด
 “อย่าเห็นแก่ข้า! เอ็งจะต้องเห็นแก่ราษฎรส่วนรวม ยอมรับข้อเท็จจริงและ
 รักษาศานติสุขของประชาชน! ไม่ว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น เอ็งจะต้อง
 ดูแลให้ทหารทั้งหลายสงบเยือกอยู่ในวินัย และไม่ว่าจะมีเหตุร้ายอะไรเกิดขึ้น
 กับตัวข้า หรือพระราชินี หรือลูกข้าที่จะเกิดมาก็ตาม เอ็งก็ต้องดูแลให้ทหาร
 สงบอยู่ได้ในบัญชาของพระราชาองค์ใหม่ให้ได้ตลอดไป!”

ขุนพลนั่งเงียบ กล้ากลืนความตันตันไว้ในอก อา...เจ้าเหนือหัวผู้ทรงพระเมตตา ทรงเสียสละตลอดมาเช่นนี้เสมอ! ทรงกล้าหาญอย่างเยี่ยมยอดเช่นนี้เสมอ.....แต่ใครเล่าจะเข้าใจ?

“แสง.... รับปากข้า!” ท้าวเธอตรัสด้วยสุรเสียงอ่อนโยน

มหาอำมาตย์น้ำตาคลอเต็มเบ้า คำพูดไม่อาจออกจากปาก นิ่งเฉยอยู่ไว้ ข้าพระพุทธเจ้าจงรักภักดีต่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ขอให้ข้าพระพุทธเจ้าได้ถวายฝีมือทหารหาญ ถวายชีวิตเพื่อใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท.....

“แสง! นี่เป็นพระราชโองการครั้งสุดท้ายของข้า” สุรเสียงเรียบ ๆ แต่เด็ดขาด “เอ็งไม่ใช่คนโง่ แสง จงรับปากข้า!”

“พระ—พุทธ—เจ้า—ข้า!” น้ำตาแห่งความจงรักภักดีไหลออกมาร้อนผ่าวฟุ้งอยู่แทบพระบาท

“แสง ข้าจะไม่ลืมความรักของเอ็งที่กรุณาแก่ข้า” สุรเสียงต่ำเบา ทรงยืนตรงตระหนักรู้ เมินพระพักตร์ไปเสียทางอื่น “เออละ ข้าหมดธุระแค้นและขอ—ลา.....” พระสุรเสียงขาดหายไป ทรงสาวพระบาทเสด็จจากที่นั่นโดยเร็ว ลับหายไปในความมืด—

มันหมายถึงการลาจากกันชั่วฉับวันันตร ระหว่างกษัตริย์กับขุนพล มันหมายถึงการตัดใจสละหมด ยอมสละและยอมตายไม่แต่พระองค์เอง แต่ยอมสละทั้งเมียและลูกรัก....ที่กำลังจะเกิดมา....เพื่อความสงบสุขของราษฎร.....ราษฎรซึ่งรักพระองค์และกำลังน้อมใจว่าพระองค์ละทั้งประชาชน!

“พ่อของลูก แท้จริงก็คือพระเจ้าที่มหิ พระราชาแห่งแคว้นโกศล แม้เป็นพระราชินี ลูกเป็นราชโอรสองค์เดียวของเราที่ควรจะได้สืบราชบัลลังก์เป็น

พระราช ลูกเอ๋ย แต่พ่อของลูกไม่มีเลือดนักสู้ทรหด พ่อตัดสินใจหนีเขา เรา
จึงต้องสละราชสมบัติและบ้านเมือง หลบหนีเขามา ปลอมตัวเป็นคนเข็ญใจ
ไม่ให้ใครจำหน้าได้ หนีเขาหัวซุกหัวซุน ไร้อู่....ลำบากยากไร้ ต้องกัดก้อน
เกลือกิน !”

เจ้าชายที่มาพึ่งพระมารดาเล่าถึงความหลัง ขณะนี้พระองค์เข้าวัยรุ่น
แล้ว เลือดแห่งวัยหนุ่มแล่นพล่าน ความกล้าหาญร้อนระอุ ไร้อู่ พ่อ! ทำไม
ถึงต้องหนีเขา ทำไมถึงต้องซุกซ่อนปลอมตัว หนีเขา เจ้าชายนั้นจึงไม่พูดว่า
อะไร

“เพราะเหตุนี้แหละลูกรัก พ่อกับแม่ถึงต้องส่งลูกไปอยู่เสียในป่า แม่ต้อง
ยอมพรากจากลูกรัก... ก็เพื่อความปลอดภัยของลูกเอง เพราะถ้าเกิดมีใครจำ
หน้าพ่อได้ขึ้นมาเมื่อไร ลูกก็ต้องพลอยเดือดร้อน...”

แล้วพระราชินีก็รำพันต่อไปถึงความที่ต้องสูญเสียราชสมบัติ สูญเสียพระ
ราชอำนาจและบ้านเมือง รำพันถึงความอดมสมบูรณ์เก่าๆ

“ไร้อู่ แม่...” เจ้าชายสวมกอดพระมารดาไว้ ไม่ทราบจะพูดอะไรได้
เสียดส์ว่า “นี่พ่อไปไหนล่ะครับ แม่?”

“ไปตัดผมลูก” พระราชินีตอบน้ำตายังนองหน้า เจ้าชายค่อยๆ บรรจง
ซับน้ำพระเนตรให้พระมารดา ไร้อู่ แม่ผู้นำสงสาร... เจ้าชายนึกในพระทัย
ลูกของแม่นี้แหละจะแก้แค้น จะกู้เกียรติของเราคืนมาให้จงได้! ถึงตัวคนเดียว
ลูกก็จะไม่ยอมแพ้โดยหนีเป็นอันขาด!

“ผมจะต้องกลับละครับแม่” เจ้าชายพูดเบาๆ พลังลุกขึ้นยืน

“อ้าว ไม่อยู่พบพ่อก่อนหรือลูก?”

“พรุ่งนี้ผมจะมาใหม่ครับ บ่ายนี้มีประลองฝีมือฟันดาบ”

“อ้อ คราวนี้ลูกต้องประลองฝีมือกับใครล่ะ กับเจ้ามนูแห่งตักกสิลาอีกรึ
อย่างไร?”

“คราวนี้กับท่านอาจารย์เองขอรับ ท่านยืนยันว่าจะไม่อมฝีมือให้เลย
และถ้าลูกพลาดพลั้งก็แก้ตายครับแม่” ตรัสตามความจริงแต่แย้มสรวลเสียเป็น
เรื่องขำขัน

พระมารดาข้ม “รักษาดูให้ดี ๆ นะลูก” มองดูลูกอย่างชื่นชม

“ครับ แม่” เจ้าชายสวมกอดพระมารดาอย่างทนุถนอมอ่อนโยน ทรง
จุมพิตที่ปรางอันเหี่ยวยุ่นนั้น โอ้ แม่ แก่เกินวัยก็เพราะมีทุกข์ทับถมเช่นนั้น
รักลูก ห่วงลูก...เจ้าชายค่อย ๆ คลายวงแขนจากพระมารดา แล้วเดินจากไป
แต่พระมารดา ยังคงยืนมองดูโอรสจนลับสายตา...

“นี่เรอบอกความจริงให้ลูกรู้แล้ววี่?” พระเจ้าโกศลตรัส “โอ้ ลักษณะวดี!
เธอละเอียดอ่อน ไม่เคยปรึกษาฉันเลย!”

“ความจริงก็ต้องเป็นความจริงวันยังค่ำ! พระองค์กลัวอะไรเพคะ?”
พระราชินีรับสั่งเสียงแหลม

พระเจ้าโกศลข่มพระทัยสะกดกลั้นโทสะ นั่งอืดอยู่ครู่หนึ่ง ข่มใจจน
โทสะจางหายไปที่สุดในที่สุด ตรัสเรียบ ๆ ว่า “ช่างเกิด บอกแล้วก็ดีแล้ว”

พระราชินีเข้าใจว่าพระราชามีเลือดนักรู้ เพราะพระองค์ไม่เคยตอบโต้
แม้แต่กับพระราชินี ผู้ทรงก่อนแคะและดากดางอยู่บ่อย ๆ

แต่แท้ที่จริงนั้น พระเจ้าโกศลมีสิ่งที่ปดูลูกชนไม่มี นั่นคือสติและปัญญา
ทรงรักความสงบยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ยอมให้ใคร ๆ นึกว่าพระองค์โง่เง่าหรือซ้ฉลาด!
ทรงยอมได้... ในเมื่อคนธรรมดาไม่อาจยินยอม

พระเจ้าโกศลนั่งเงียบไม่ตอบโต้พระราชินี ทรงนึกในพระทัยว่า “แม่บอกลูกไว้อย่างไรก็ไม่รู้ได้... ป่านนี้ลูกคงจะเคียดแค้นชิงชังพระเจ้าพรหมทัตสักเท่าไร ลูกเอ๋ย ลูกควรจะต้องเป็นผู้ที่เห็นอะไรตามความเป็นจริงไว้เสมอ ถ้าลูกเห็นความชั่วร้ายของศัตรู ลูกก็ต้องมองดูคุณความดีของเขาด้วย ลูกจะต้องยอมรับความเป็นจริงโดยใจอันยุติธรรมไว้เสมอ จริงอยู่ พระเจ้าพรหมทัตเหลืออำนาจ เบียดเบียนผู้อื่น แต่เขาก็เป็นพระราชาที่รักราษฎร เมืองไหนกำลังน้อยกว่า ยอมให้เขาครอบครองโดยดี เขาก็กำหนดให้พระราชาที่ดี ไม่เคยทำให้ราษฎรต้องเดือดร้อน เขามีเมตตาและส่งเสริมศิลปวิทยาการทุกอย่าง... ทั้งให้เสรีภาพแก่ประชาชน... ลูกเอ๋ย ถ้าพ่อต่อสู้ด้วยกำลังทหารอันน้อยที่เราเมื่อยก็เท่ากับจะให้เขาฆ่าฟันราษฎรแห่งแคว้นโกศล... ราษฎรที่เหมือนลูก ๆ ของพ่อเอง... เท่า ๆ กับลูกรัก! ลูกเอ๋ย อย่าติโทษพ่อเลยที่ขโมยสมบัติซึ่งควรจะเป็นของลูกไปยื่นให้พระเจ้าพรหมทัต... พ่อยังมีได้ละทั้งหน้าที่ของพ่อที่มีต่อลูกดอก ลูกเอ๋ย! ลูกอาจจะกำลังคิดเสียใจว่าพ่อไม่ใช่วีรบุรุษ ไม่ตายเพื่อเกียรติ พ่อไม่ใช่วีรบุรุษ! พ่อเป็นเพียงคนธรรมดาสามัญที่จะต้องจัดการอะไร ๆ ไปตามเหตุการณ์อันสมควรเท่านั้นเอง ลูกรัก! ตัวพ่อเป็นเพียงผู้เฝ้ามองในอากาศที่จะต้องแตกดับไปในไม่ช้า แต่ังก่อน... ลูกรัก พ่อยังมีกิจที่จำเป็นจะต้องทำอีกอย่างหนึ่งก่อนที่พ่อจะตาย... กิจนั้นก็คือ ทำความเข้าใจกับลูกรัก เพื่อความสงบสุขของลูกเองในอนาคต พรุ่งนี้... พรุ่งนี้... พ่อจะอธิบายให้ลูกเข้าใจ... ลูกรัก!”

แต่เหตุการณ์อะไร ๆ ก็หาเป็นไปตามใจคนเราไม่ ตกดึกคืนวันนั้นเอง เสียงเคาะประตูดัง ๆ ก๊อก! ก๊อก! ก๊อก! ก๊อก! พระราชินีกรีดร้องเสียงแหลมเมื่อชายฉกรรจ์ลั่นกรรูกันเข้ามาจับพระเจ้าโกศลมัดไว้อย่างแน่นหนา แล้วคน

เหล่านักรักรบเข้ามาจับพระนางมัดด้วยเชือกเดียวกัน ลุคร่ำพาตัวไปทั้งสองพระองค์ ผู้นำทางมาก็คือช่างตัดผมที่พระเจ้าโกศลบังเอิญพบเข้าเมื่อวันวาน... กลับกเดิมในพระราชวัง... ผู้ทรยศหวังเงินรางวัลสินบนจากพระเจ้าพรหมทัต!

รุ่งเช้าวันนั้น เจ้าชายที่ขาวเสด็จไปเยี่ยมพระบิดามารดาที่กระท่อมชานเมือง จึงพบแต่ความอ้างว้างเปล่า เงียบเชียบ

พระองค์สืบสาวราวเรื่อง ปรึบรุติติดตามไปจนพบ... อนิจจา พระราชบิดา พระมารดา... ถูกเขาโกนศีรษะไล่เกลี้ยง พาดระเวนไปรอบๆกรุง ถูกมัดแน่นหนา ถูกลุดคร่ำไปจนถึงลานกว้างที่มีผู้คนคับคั่งมุงดูอยู่ ในใจกลางกรุง พาราณสีนั้น

เจ้าชายแหวกแซกฝูงคนชาวต่างประเทศพวกศัตรูหมู่พาลนั้นเข้าไปจนใกล้ พระราชบิดามารดา พระพักตร์เคร่งเครียดจ้องดูศัตรูผู้คุมเหล่านั้น ทรงคิดจะเข้าไปฆ่าฆ่า มាំมันเสียให้สิ้นซากไปเดี๋ยวนี้...

ทันที่นั้นพระราชบิดาก็ก้มพระหัตถ์ขึ้นสูงในท่าห้าม พระเนตรเต็มไปด้วยความรักความเมตตาจ้องดูพระโอรส กล่าววาจาขึ้นด้วยสุรเสียงอันแจ่มใสว่า "อย่า! ที่ขาว! อย่ารักยาว! อย่ารักสั้น! ที่ขาวที่รัก! ความเกลียดใด ๆ ย่อมไม่อาจจะจับดับลงได้ด้วยความเกลียด! ที่ขาวที่รัก! ไม่ใช่เช่นนั้น! ความเกลียดใด ๆ ย่อมระงับดับลงได้ด้วยความรัก"

"ฮะ ฮะ ฮ่า บ้าแล้ว! พระเจ้าโกศลเสียสติพูดพล่ำมเป็นบ้าไปแล้ว!" พวกผู้คุมพากันหัวเราะ "ฮ่า ฮ่า ที่ขาวที่รัก! ที่ขาวนั่นมันใครที่ไหนกัน? ฮะ ฮ่า พูดพ้อเพื่อเสียสติไปเสียแล้ว! พูดอะไรไม่เป็นภาษาคน!"

“เราไม่ได้บ้า เราขอยืนยันว่าเราไม่ได้พูดพรวดเพื่อเสียสติ คนที่มีปัญญา ย่อมเข้าใจแจ่มแจ้ง” แล้วพระเจ้าโกศลก็พูดซ้ำย้ำข้อความเดิมให้โอรสฟัง หูดซ้ำซากถึงสามครั้งสามหนเช่นนั้นซ้ำๆ อยู่

“ชะ ช่า! ไม่บ้า! ไม่เสียสติ! อย่ารักสั้น! อย่ารักยาว! ช่า ช่า อะไรของมันหนอ? ชะ ช้า คนไม่บ้า!” ผู้คุมหัวเราะ แล้วจุศุภราชพระเจ้าโกศล “ความเกลียดใด ๆ ย่อมไม่อาจจะจับดับลงได้ด้วยความเกลียด! มาไปกันเถอะที่รัก ไปกันเถอะ ความเกลียดใด ๆ ย่อมจะจับดับลงด้วยความรักฉันรักเธอ ชะ ช่า มาไปด้วยกันเถอะ! เดียวก็จะได้รู้กันล่ะว่า ความเกลียดใด ๆ ของแจะจะจับดับลงได้ด้วยความรักของฉันนี่แหละ! ผู้มีสติสมบูรณ์จำ ไปกันเถอะ เดียวก็ถูกฆ่าตายแหงแก่!”

“ถ้าเธอไม่ฆ่าฉัน ฉันก็ต้องตายเหมือนกัน” พระเจ้าโกศลตรัส “ที่ฆาตุ้ที่รัก! จำไว้นะ! ถ้าเขาไม่ฆ่าเรา เราก็ต้องตายเหมือนกัน! ความเกลียดใด ๆ ย่อมจะจับดับลงได้ด้วยความรัก!” พระเจ้าโกศลเอ่ยด้วยสุรเสียงอันแจ่มใส หวังจะให้พระราชโอรสเข้าใจแจ่มแจ้งในปรีชาธรรม ตามความเป็นจริงอันลึกซึ้ง แต่พวกผู้คุมก็จุศุภราชพาพระองค์และพระราชินีตรงไปยังประตูเมืองด้านทิศใต้ ประหารชีวิต แล้วหังศพประจานไว้ที่นั่น

เจ้าชายที่ฆาตุ้ติดตามไปเก็บศพเผาเสียโดยรีบร้อนในคืนวันนั้น แล้วหวนกลับเข้าไปในกรุงพาราณสี ตรงไปยังโรงช้างใกล้พระตำหนักที่ประทับของพระเจ้าพรหมทัต ขอฝากตัวเข้าเป็นลูกศิษย์ของคนเลี้ยงช้าง เขาก็รับไว้ให้อยู่ด้วย

ตกตึกก่อนคืนใกล้รุ่งอรุณ เจ้าชายเสด็จลุกขึ้นตัดพินและร้องเพลงด้วย
สรเสียงอันกังวานจับใจ

พระเจ้าพรหมทัตได้สดับก็พอพระทัย รับสั่งให้พาตัวเจ้าเฝ้า ไม่ทรงทราบว่า
เจ้าชายคือที่มาวูโอรสพระเจ้าโกศล ทรงพอพระทัยมากและโปรดให้รับไว้เป็น
มหาดเล็ก

เจ้าชายที่มาวูทรงรอบรู้ศิลปศาสตร์ทุกอย่าง และขยันขันแข็งในหน้าที่
การงานทุกประการ ไม่นานพระเจ้าพรหมทัตก็โปรดปรานเป็นอย่างยิ่ง แต่งตั้งให้
เจ้าชายเป็นองครักษ์สนิทประจำพระองค์

วันหนึ่งพระเจ้าพรหมทัตตรัสว่า “นี่นะ พ่อหนุ่ม เตรียมราชรถให้
ทีซี! เราจะไปล่าสัตว์”

“พะยะค่ะ” เจ้าชายรับสั่ง รีบไปเตรียมราชรถทรงตามพระบัญชา “พร้อม
แล้วพระเจ้าข้า”

พระเจ้าพรหมทัตเสด็จขึ้นรถทรง มีเจ้าชายเป็นผู้ขับขี่ และเจ้าชายก็
ทรงฉลาดในการขับขี่เป็นอย่างยิ่ง จนกระทั่งว่า กองทัพของพระเจ้าพรหมทัต
ที่ติดตามไปล่าสัตว์ด้วยนั้นเดินไปทางหนึ่ง ราชรถทรงก็ไหลพลัดออกไปเสีย
อีกทางหนึ่ง

เจ้าชายขับขี่รถพาพระเจ้าพรหมทัตเข้าป่าลึก ๆ ไปในป่าเปลี่ยวลึกเข้าไป
ทุกที หนทางก็ก้นดาร์โหลกเชลก จนพระเจ้าพรหมทัตเหน็ดเหนื่อยเมื่อยขบ
อ่อนแรง

“หยุดเดิน พ่อหนุ่ม ปลดบังเทียนม้าเสียเถิด เราเหนื่อยและอยากจะนอนพัก”

“พระเจ้าข้า” เจ้าชายทำตาม และทรงนั่งขัดสมาธิที่พื้นดิน พระเจ้าพรหมทศกัณฐ์นอนหนุนตักเจ้าชาย และผลอยหลับไปในไม่ช้า

เจ้าชายมองดูพระเจ้าพรหมทศ “จ้าวพรหมทศนี้แหละที่ทำร้ายเราแสนสาหัส รีบเอากองทัพบ้านเมืองราชสมบัติไปแล้ว มีหน้าซ้ำยังฆ่าพ่อฆ่าแม่ของเราเสียด้วย นี่ก็เป็นโอกาสอันดีแล้วที่เราจะได้แก้แค้นให้สาสม!” คิดแล้วก็ชักดาบออกจากฝัก แต่แล้วก็ถูกคิดขึ้นได้ถึงคำพระราชบิดาเมื่อใกล้จะตาย “ที่ฆาตุ์ที่รัก! อย่ารักไกล! อย่ารักไกล! ที่ฆาตุ์ที่รัก! ความเกลียดใด ๆ ไม่อาจระงับดับลงได้ด้วย ความเกลียด ไม่ใช่เช่นนั้น! ที่ฆาตุ์ที่รัก ความเกลียดใด ๆ ย่อมระงับดับลงได้ด้วยความรัก เธอ... เราจะขัดคำสั่งของพ่อเมื่อใกล้จะตายได้อย่างไร?” เจ้าชายคิดพลางสอดดาบเข้าในฝัก

แต่แล้วเจ้าชายก็ชักดาบออกมาอีก ความแค้นอัดอั้นอยู่ในอก ดายเสียเถอะจ้าวพรหมทศผู้ฆ่าพ่อฆ่าแม่ของเรา! เจือดาบขึ้นแล้วชะงัก พลันแว่วเสียงพระเจ้าโกศลดังขึ้นในจิตใต้สำนึก “อย่า! ที่ฆาตุ์ที่รัก! อย่า! ความเกลียดใด ๆ ไม่อาจระงับดับลงได้ด้วย ความเกลียด! ความเกลียดใด ๆ ย่อมระงับดับลงได้ด้วยความรัก!” เจ้าชายค่อย ๆ ลดดาบลงช้า ๆ เก็บเข้าฝัก

“ฮึ! ดายเสียเถิด! อย่าอยู่เลย! ฆ่าพ่อฆ่าแม่ของเรา!” ทรงชักดาบออกมาอีก เจือดขึ้นสูงหมายจะฟันลงไป จิตก็หวนระลึกถึงสุรเสียงอันแจ่มใสของพระราชบิดาที่วอนสั่งช้าแล้วช้าเล่าให้ลูกฟังก่อนจะตาย “อย่า! ที่ฆาตุ์ที่รัก!

อย่ารักยาว! อย่ารักสั้น! ที่ขาวที่รัก! ความเกลียดใด ๆ ไม่อาจจะระงับดับลงได้ด้วยความเกลียด ความเกลียดใด ๆ ย่อมระงับดับลงได้ด้วยความรัก” เจ้าชายลดดาบลง เก็บดาบเข้าเสี้ยนในผ้า

ทันใดนั้น พระเจ้าพรหมทัตก็สะดุ้งตื่น กลันลุกขึ้นนั่ง ตกใจกลัวตัวสั่น เจ้าชายตรัสถามว่า “นั่น พระองค์ลุกผลุนผลัน ตกพระทัยอะไรีพะยะค่ะ?”

“พ่อหนุ่ม เราฝันไปว่า เจ้าชายที่ขาว โอรัสของพระเจ้าโกศลติดตามเรามาถึงที่นี่และเงื้อมดาบว่าจะฆ่าฟันเรา! เหตุนี้แหละพ่อหนุ่ม เราจึงตกใจตื่นยังใจสั่นอยู่ไม่หาย!”

เจ้าชายจับเกศาพระเจ้าพรหมทัตตั้งไว้มันด้วยหัตถ์ซ้าย พลังหัตถ์ขวาก็ชักดาบออกมา ตรัสว่า “เรานี่แหละคือเจ้าชายที่ขาว โอรัสของพระเจ้าโกศล! นี่แน่ะ จ้าวพรหมทัต! ท่านได้ทำให้เราเจ็บใจนัก ธิบบ้านเมืองแล้วมิหนำยังฆ่าพ่อฆ่าแม่ของเรา ถึงเวลาแล้วที่เราจะได้สนองกรรมของท่านให้สาสมกับความแค้น!”

อา.. นี่หรือคือเจ้าชายที่ขาว โอรัสของพระเจ้าที่มดีแห่งแคว้นโกศล! เราก็ไม่รู้หลงรักเขาเรื่อยมา เขาช่างรอบรู้ศิลปศาสตร์ทุกอย่าง ทั้งมีน้ำใจกล้าหาญ เด็ดเดี่ยวและยุติธรรม พระเจ้าพรหมทัตพูดเบา ๆ ว่า “ไว้ชีวิตให้เราเด็กที่ขาวที่รัก! จงไว้ชีวิตแก่เราเสียเด็ก ที่ขาวที่รัก!” พระเจ้าพรหมทัตมองดูเจ้าชายเต็มตาด้วยความจริงใจ

เจ้าชายจ้องดูอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ลดดาบลงสอดใส่เสี้ยนในผ้า ตรัสเรียบ ๆ ว่า “หม่อมฉันจะมีอำนาจอะไรที่จะไว้ชีวิตแก่พระองค์ได้? พระองค์เองนั่นแหละที่อาจจะไว้ชีวิตแก่หม่อมฉันได้”

“ ดีทีเดียว ที่สาวที่รัก ” พระเจ้าพรหมทักตอบ “ พระองค์ไว้ชีวิตให้หม่อมฉัน และหม่อมฉันก็ไว้ชีวิตให้พระองค์ ”

พระเจ้าพรหมทักสวมกอดเจ้าชายที่สาว ทั้งสองพระองค์ชักดาบออกมาทำสัตย์ปฏิญาณว่า จะไว้ชีวิตแก่กัน ไม่ทำอันตรายกันและกัน แล้วต่างก็เก็บดาบสอดใส่เสียในฝัก และตรัสสนทนากันฉันมิตรแท้ต่อไปอีกครู่ใหญ่

เมื่อเข้าใจกันดีแล้ว พระเจ้าพรหมทักก็ชวนเจ้าชายที่สาวเสด็จกลับ เจ้าชายรับว่า “ พระเจ้าข้า ! ” แล้วทำตามพระบัญชา ขับชี้ราชรถทรงอย่างชาญฉลาด จนกระทั่งว่าในเวลาไม่นานเลย เจ้าชายก็พาพระเจ้าพรหมทักไปถึงกองทัพลี้พลัดกันนั้นได้

พอถึงกรุงพาราณสี พระเจ้าพรหมทักก็เรียกประชุมคณะเสนาบดีทั้งปวงรับสั่งว่า “ นี่แน่ท่านทั้งหลาย ถ้าแม้ว่าท่านพบเจ้าชายที่สาว ราชโอรสของพระเจ้าโกศล ท่านทั้งหลายจะอย่างไร ? ”

เสนาบดีต่างระบุงถึงโทษทัณฑ์ต่าง ๆ นานา มีมหาเสนาบดีผู้ซำหัดคิดลึกซึ้งคนหนึ่งกล่าวขึ้นว่า “ พระเจ้าโกศลนั้นเคยเป็นที่รักของพระราชกรรณแคว้นโกศลเป็นอย่างยิ่ง ถ้าขึ้นปล่อยให้อิสรสลอยนวลอยู่ต่อไปก็จะเป็นอันตรายแก่เบื้องยุคลบาทเจ้าเหนือหัวแห่งกรุงพาราณสีพระเจ้าข้า ! สักวันหนึ่ง จะต้องมีการที่จงรักภักดีต่อจ้าวนายเก่าไปรวมหัวชุมนุมสมักรพรรคพวกซำหัดก่อกบฏให้เป็นเสี้ยนหนามแผ่นดิน ฉะนั้นจึงสมควรที่จะลงทัณฑ์แก่เจ้าชายที่สาวเสียเช่นเดียวกับที่ได้ลงอาญาแก่พระเจ้าโกศลไปแล้ว คือ ประหารชีวิตเสียให้เด็ดขาดไปพระเจ้าข้า ! ”

“ท่านทั้งหลาย! นี่คือเจ้าชายที่ฆ่าวุ ราชโอรสพระเจ้าที่มดีแห่งแคว้นโกศล” พระเจ้าพรหมทัตประกาศ “ใครจะบังอาจมาทำอันตรายเจ้าชายแต่อย่างใดไม่ได้เป็นอันขาด! เจ้าชายพระองค์นี้ได้เมตตาไว้ชีวิตให้เรา และเราก็ได้ไว้ชีวิตแก่เจ้าชายแล้วเช่นเดียวกัน”

พระเจ้าพรหมทัตเล่าเหตุการณ์ให้คณะเสนาบดีทราบ แล้วหันไปทางเจ้าชาย ตรัสว่า “ที่ฆ่าที่รัก หม่อมฉันติดใจธรรมะที่พระองค์รับสั่งในบ่เมื่อครู่นี้ ขอได้โปรดรับสั่งข้าให้เหล่าขุนพลและขุนนางของหม่อมฉันทราบบ้างเถิด เมื่อก่อนจะเสด็จสวรรคตพระราชบิดาของพระองค์ตรัสไว้ว่ากระไร? ที่ฆ่าที่รักอย่ารักยาว อย่ารักสั้น หมายความว่ากระไร?”

“อย่ารักยาว พระราชบิดาหม่อมฉันหมายถึงว่า จงอย่าปล่อยให้ความเกลียดเข้าครอบงำใจนานเกินไป อย่ารักสั้น ทรงหมายถึงว่า อย่าใจเร็วด่วนได้ทำลายมิตรภาพเสียเร็วเกินไป”

“เมื่อพระราชบิดาของหม่อมฉันตรัสว่า ที่ฆ่าที่รัก ความเกลียดใด ๆ ย่อมไม่อาจจะบังคับลงได้ด้วยความเกลียด ไม่ใช่เช่นนั้น ที่ฆ่าที่รัก ความเกลียดใด ๆ ย่อมระงับบังคับลงได้ด้วยความรัก ทรงหมายถึงว่า เมื่อพระเจ้าพรหมทัตฆ่าพระราชบิดามารดาของหม่อมฉันไปแล้ว ถ้าหม่อมฉันจะฆ่าพระองค์เสียเป็นการแก้แค้น ผู้ที่จงรักภักดีต่อพระองค์ก็จะติดตามไปฆ่าหม่อมฉันเสีย ถ้าหม่อมฉันเคียดแค้นต่อไป ก็จะเป็นเวรแค้นกันไปไม่รู้จักจบสิ้น เพราะความเกลียด ไม่อาจเหือดหายไปได้ด้วยความเกลียด ไม่ใช่เช่นนั้น แต่ในเมื่อพระองค์ พระเจ้าพรหมทัตแห่งพาราณสีกลับใจได้ ทรงมีธรรมะด้วยความรัก

ขอโหสิกรรมและได้ใช้ชีวิตแก้หม่อมฉันด้วยความเต็มพระทัย และหม่อมฉันเองก็ขอโหสิในความแค้นความเกลียด และเต็มพระทัยใช้ชีวิตแก้พระองค์ ดังนั้นก็จะหมดเวรหมดความโง่แก่กันได้ เพราะความเกลียดใด ๆ ย่อมระงับดับลงได้ด้วยความรัก "

เหล่าเสนาอำมาตย์ทั้งหลายนั่งเงยเพราะเห็นจริง พระเจ้าพรหมทัตตรัสด้วยสุรเสียงอันแจ่มใส่ว่า "เจ้าชายมีพระปัญญา ยิ่งจึงสามารถเข้าใจคำกล่าวสั้น ๆ ของพระราชบิดาได้ความหมายเต็มบริบูรณ์เช่นนี้ พระเจ้าโกศลสันพระชนม์ไปก็แต่กาย น้ำพระทัยอันเมตตาแท้ยังคงอยู่รักษาศานติให้คืนคงได้จริง เจ้าชายเองเล่าก็มีพระเมตตาสูง มิใช่แต่เพียงเข้าใจธรรมะแต่ปากพูด พระองค์เคารพธรรมน้อยอย่างแท้จริงจนได้ชัยชนะแก้อำนาจความแค้นแสนสาหัสที่เราได้ก่อกรรมทำเข็ญไว้นั้นเสียได้ เจ้าชายได้พิสูจน์แล้วว่า ทรงมีพระเมตตาจริงแท้ไม่เช่นนั้น เราก็คงตายเสียตั้งแต่ยังหลับนั้นแหละ หลับโง่แท้ ๆ! เจ้าชายได้ใช้ความกล้าหาญปลุกให้เราตื่นขึ้น เปิดตาอันมืดมัวของเราให้ตื่น สว่างไสวให้ชีวิตใหม่แก่เรา คือความรักสงบสานติสุข นี่แหละพระองค์จึงสมกับเป็นพระโอรสธิดาของพระเจ้าโกศลผู้ไม่ตายด้วยคุณธรรมเห็นปานฉะนี้ ควรที่เราทั้งหลายจะถือเป็นตัวอย่าง เคารพธรรมในพระปัญญาคุณและพระเมตตาคุณนี้ตลอดไป "

"ประเสริฐแท้! วิเศษแท้! ธรรมะช่วยให้เราทั้งหลายพ้นจากความกลัวความระวางซึ่งกันและกันได้จริง ๆ เช่นนี้เองหนอ" เหล่าเสนาอำมาตย์ร่ำฟัง

ในใจอย่างลึกซึ้ง “ความสงบและศานติสุขประเสริฐกว่าสิ่งใด อยู่เหนือความ
เกลียด ความกลัว ความระแวงใด ๆ ทั้งหมดอยู่เอง สงบสุขอยู่เองเช่นนี้เอง
หนอ.....”

แล้วพระเจ้าพรหมทัตก็ถวายราชสมบัติและบ้านเมืองคืนแก่เจ้าชายที่ขาว
“สาธุ! สาธุ! พระมหากษัตริย์จงทรงพระเจริญ! ขอให้พระมหากษัตริย์
ทั้งสองพระองค์จงทรงพระเจริญ!” คนทั้งหลายทั้งปวงแซ่ร้องสาธุการ

นอกจากนั้นพระเจ้าพรหมทัตยังได้โปรดให้จัดพิธีอภิเษกสมรสเจ้าชายกับ
พระราชธิดาที่รักของพระองค์เองอีกด้วย แคว้นพาราณสีและแคว้นโกศลจึงเป็น
เหมือนทองแผ่นเดียวกัน มีสัมพันธไมตรีอันดีแก่กันยิ่งขึ้นไป ประชาชน
ทั้งสองประเทศก็สมัครสมานสามัคคีฉันมิตรสนิทกลมเกลียวกัน และอยู่เย็นเป็น
สุขสืบมาชั่วนานาน.

ดรุณเริงฤทธิหาว	เห็จผยอง
หาญพยศลำพอง	ผาดผ้าย
แผ่นผกหกเหินคะนอง	ชนัดแน่น
ชนาบพยุหคชยัย	ย่างน้อยดำเนิน ฯ

— ไคลงกลอักษรชื่อ “นาคบริพันธ์” —

วัฒนธรรม

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ในโลกนี้มีอะไรเป็นไทยแท้
ของไทยแน่นอนหรือคอกาษา
ที่ผลิตดอกออกผลแต่ต้นมา
หมเริ่มกว่าวรรณคดีไทย

อันนี้ศิลปงามเด่นเป็นของชาติ
เช่นปราสาทปรางค์ทองอันผ่องใส
อีกดนตรีร่ำรวยลวดลายไทย
वादโลกได้ไทยแท้อย่างแน่นนอน

และอย่าลืมจิตใจแบบไทยแท้
เชื่อพ่อแม่พี่ธรรมคำสั่งสอน
กำเนิดธรรมจรรยาเป็นอาภรณ์
ประจำกรโลกเห็นเราเป็นไทย

แล้วอย่าลืมประเพณีมีระเบียบ
ซึ่งไม่มีที่เปรียบในชาติไหน
เป็นของร่วมรวมไทยให้คงไทย
นี้แหละประเพณีในประเพณี

ได้รู้เช่นเห็นชดสุมบัตชาติ
เหลือประหลาดลุ่มเห็นเป็นศักดิ์ศรี
ล้วนไทยแท้ไทยแท้ไทยเรามี
สิ่งเหล่านี้คือวัฒนธรรม.

อะไรเอ๋ย?

“อะไรเอ๋ย ไม่ผูกกระลุไม้แก่น ถึงแท่นดินสอ ถึงบ่อน้ำใส” ?

คนไทยได้ฟัง
ต้นเผ่าคุณ
ต้นเป็นหรือตาย

ต้นไม้อย่างหนึ่ง
ประโยชน์มากมาย
พกร่มลนายน
ใช้ได้เนนา

ใช้แทนหน่อไม้
ใบที่อ่อนน
แห้งลงหลังคา

ยอดอ่อนกินได้
บำรุงกาย
นมใบจากนมา
แทนจากมากมี

ได้หลายชนิด
กรวยบั้งลาย
ตามประเพณี

ใบอ่อนประดิษฐ์
เครื่องบั้งน
มาลนายนคี่
งานฝีมือไทย

ทำให้เหมาะมือ
 อมกทำไม้กลัด
 ไม้ยาวอะไร

ทำไม้แหว่งหรือ
 กวาดบ้านเต็มไม้ได้
 ก็ดีไว้ใช้
 เก็บไว้ได้นาน

เมื่อแปดปลายมม
 ถ้าวรมเคียวไว้
 แต่อ่อนพาส

ส่วนดอกเวียนกั้น
 ร่องแยกน้ำทวน
 ก็ได้ราคา
 แลอนทำมา

ไม้ค้ำแหว่ง
 เหนือหมทวนเหนือ
 ยามผลแก่แล้ว

เมื่อยามผลอ่อน
 ชุ่มน้ำไม่เน่า
 ความเหนียวบรรเทา
 ใช้ได้มากเหลือ

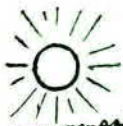
คนไทยรัก
นางทำเนียบ
ถาวถึงเนื้อ

น้ำใช้ต้องผัก
น้ำพริกไม่เมื่อ
ใช้กับเกลือ
ใช้ปรุงอาหาร

กะทิใส่ได้
ตามแต่ประเภท
ผู้ปรุงชำนาญ

ของกินแบบไทย
ทั้งหวานและขม
หรือตามเหตุการณ์
ทำแล้วเขาก็

ไหม้มนมาก
สำหรับพระชนม์
และไว้ทอดใจ

ควรเมื่อแห่งการ
ทำสิ่งใดดี
ใจคอคึก
กาก็เฝ้าตัวกัน

มีดบาดที่แม่
เพื่อหั่นกิ่งไม้
ทำหมันเข็ดคิน

เล่มมีจี่อาผลแก่
อีกแล้ววัย
ดอมไม้คังถวิล
ออกจากรองเท้า

ลำต๋มแข็งแรงแ
เว็ลลือการอกแข็งแรงแ วังทำสะพาน
ม้างไ้ทำท้อ ไ้หื้อไหลผ่าน
ไ้ของพื้มน่าน แทนท้อไ้เผนต์

จะว่าถึงราก
ไ้เคียวกับหมาก ล้วนดีที่เด่น
ทำมาโบราณ ถ้าทำไ้ไ้เ็น
แก่โรคลำเค็ญ ไม่ต้องคิดมา

ตำไ้ม่อม้างไ้
ถ้าปลุกไ้ไ้ วิมแหล่งฮาก
รากพื้มนตเทิมว เรวพลฮ่า
พื้มนท้อค้ำ มีไ้พงไ้

ท่านจารีแจ้ง
พิชิตเต็มเหล่า
ที่ควรสละใจ

จนรวมคำแห่ง
เรื่องสัพพัญญู
โพธิ์ฟ้าแห่งโล
หนึ่งคือ "นันทะ"

ถึงเมื่อมี
มีแก้วมณี
ใช้ได้มีมณี
ทำนม, กับข้าว ไม่ล้าสมัย

สัพพัญญูเห็นคุณ
ทำนอมากกระตุน ให้ได้แก่ใจ
จึงผูกข้อความ ตามปฐกัมม
ถ้าใครคิดได้ ตอน "ลูกมะพร้าว"

เกชาลง พณีส. ประพันธ์
พณีส. สุวรรณบุญ. ประกอบภาพ

เล่าตอนต้นของเรื่อง

จ้อยผู้เหม็น

๓ เกษม ๗๕๖ ๓

เราคนไทยสนใจมนุษยชาติ
เข้าใจกันอาจบ้นทอนรอนความทุกข์
วรรณกรรมมีส่วนทำให้รู้จัก
วัฒนธรรมประเพณีที่สอดคล้อง
ด้วยเหตุนี้จึงขอชี้เรื่องจีนหนึ่ง
เรื่องชื่อ “จ้อยผู้เหม็น” เพ่งทางธรรม
คัดเอาเรื่องตอนต้นมาย่อ
ถ้าตั้งใจไปหาอ่านอีกที

เพราะเป็นญาติร่วมโลก, ร่วมโลกสุข
ต่างทำนุกโมตรเหมือนพี่น้อง
พอเป็นหลักช่วยเข้าใจให้ถูกต้อง
มักจำลองเขียนไว้ในวรรณกรรม
เป็นเรื่องซึ่งคนนิยมว่าคมช้า
มุ่งชักนำให้ยึดประพจน์ดี
เด็กอ่านพอหย่อนใจได้สุขศรี
เรื่องเต็มมีอ่านเกิดเกิดปัญญา

ณ แผ่นดินจีนอันไกลโพ้น สมัยพระเจ้าวันและฮ่องเต้ มีขุนนางผู้ใหญ่
คนหนึ่งชื่อจ้ออี้ แต่งงานหลายปีแล้วไม่มีบุตร ภรรยาจึงอธิษฐานต่อเทพยดา
เพื่อขอให้มีบุตร เทพยดาเห็นว่าจ้ออี้เป็นคนดีควรมีบุตรไว้สืบสกุลจะได้เป็น
กำลังของบ้านเมือง จึงส่งเทพองค์หนึ่งจุติลงมาเกิดเป็นชาย จ้ออี้ให้ชื่อว่า
ยู่เหม้งต่อมาจ้อยผู้เหม็นมีน้องชายคนหนึ่ง แต่มีผู้มาขอไปเป็นบุตรบุญธรรม
จ้อยผู้เหม้งจึงเหมือนกับเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่

จ้อยเหม็งเป็นเด็กฉลาดเฉียบแหลม ทั้งเป็นเด็กที่มีความเคารพบิดา มารดา มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน จึงมีความรู้ความสามารถมากทั้งใน วิชาหนังสือและวิชาการต่อสู้ เมื่อจ้อยเหม็งอายุได้ ๑๒ ขวบ บิดาได้รับ พระราชโองการจากพระเจ้าแผ่นดินให้ยกทัพไปรบกับข้าศึก ถึงคราวซาตาซาต จอ้อไปหลงกลอุบายของข้าศึกถูกข้าศึกจับได้ พระเจ้าแผ่นดินฝ่ายข้าศึกทรง เกลี้ยกล่อมให้จอ้ออ่อนน้อมยอมสวามิภักดิ์ จอ้อไม่ยอมอ่อนน้อมต่อข้าศึก จึงถูก ประหารชีวิต แต่พระเจ้าแผ่นดินฝ่ายข้าศึกทรงเห็นว่าจอ้อเป็นคนซื่อตรงจงรัก ภักดีต่อพระมหากษัตริย์ของตนอย่างมั่นคง ก็ทรงนึกสรรเสริญ มีรับสั่งให้เอาศพ ใส่หีบไว้ มีให้ทำลายศพเหมือนที่ทำแก่คนอื่น

ฝ่ายกษัตริย์บ้านและเมื่อทรงทราบข่าวตายของจอ้อ ก็รู้สึกเสียพระทัยมาก มีรับสั่งให้ไปรับศพจอ้อมาไว้ในราชอาณาจักร ทรงเลื้อนยศจอ้อให้สูงขึ้นอีก และพระราชทานเงินแก่ครอบครัวจอ้อเป็นจำนวนมาก

จ้อยเหม็งแม้ว่าขณะนั้นมีอายุเพียง ๑๒ ขวบ ก็มีความคิดอย่างผู้ใหญ่ มีความกล้าหาญ และกตัญญูยิ่งนัก ได้ขออนุญาตมารดาไปรับศพบิดาเพื่อนำมา ผังไว้ตามประเพณี มารดาเห็นบุตรยังเล็กนักก็พยายามทัดทาน แต่จ้อยเหม็ง ตั้งใจแน่วแน่แล้วว่าจะต้องไปให้จงได้ มารดาเห็นว่าจะขัดใจมิได้ก็อนุญาตให้ไป สั่งให้ทหารรับใช้ ๒๐ คน กับเด็กรับใช้ ๔ คน ติดตามไป

จ้อยเหม็งไปรับศพบิดาแล้วทำพิธีเช่นไว้ยู่หลายวัน จึงนำศพบิดา เดินทางกลับเพื่อไปผังไว้ยังที่ฝังศพ ซึ่งพระเจ้าแผ่นดินโปรดให้สร้างไว้ให้สำหรับ เป็นเกียรติยศอย่างสูง

ระหว่างทางจ้อยเหม็งให้หยุดพัก ณ ที่พักคนเดินทางแห่งหนึ่ง ณ ที่นั้น จ้อยเหม็งได้ทราบจากหญิงชราเจ้าของที่พักคนเดินทางว่า หลานชายของคุณ

อายุ ๑๒ ขวบ ออกไปเล่นนอกบ้าน แล้วหายไปได้ ๓ วัน แล้ว ยังตามหาไม่พบ และเมื่อวันวานลูกหญิงของบ้านตรงข้ามอายุ ๑๑ ขวบ ก็หายไปอีก ขณะนั้นชาวบ้านแถบนั้นต่างก็มีความหวาดกลัว พอได้เฟลาพลบค่ำต่างก็ร้องเรียกลูกหลานให้เข้าบ้าน เพราะกลัวว่าจะหายไปอีก

จอยุ่ยเหม็งได้ฟังเรื่องราวมีความสงสารเจ้าทุกข์เป็นอันมาก จึงตกลงใจว่าจะอยู่ช่วยจับโจรขโมยเด็กให้ได้ก่อนจึงจะเดินทางต่อไป พวกทหารรับใช้ที่ติดตามไปอ้อนวอนให้รับเดินทางกลับ จอยุ่ยเหม็งก็ไม่ยอม

จอยุ่ยเหม็งได้ทราบข่าวคนร้ายมาจับเด็กไปเวลาจวนค่ำ ครั้นได้เวลาโพล้เพล้ จอยุ่ยเหม็งจึงทำที่ว่าจะออกไปเพื่อเอาก่อนอิฐก้อนหินปาดตามต้นไม้เล่น ยอมให้เด็กรับใช้เดินทางไปด้วย ๒ คน

กล่าวถึงคนร้าย ชื่อเตียบ่า เทียวจับเด็กเพื่อเอามาประสมยาประหลาดยานั้นต้องใช้เด็กหญิง ๓ คน เด็กชาย ๓ คน เมื่อจับเด็กมาได้แล้วก็เอามือคบที่สันหลังเด็ก เด็กจะส่ายรอกโลहितออกมาอีกหนึ่ง ตำราบอกว่า โลहितนี้เป็นกำลังของบิดามารดาแต่กำเนิด เอาโลहितเหล่านั้นมาประสมทำยาได้ ๒ เม็ดคุดทำลูกกระสุน ยาชื่อจตุกมตัน เป็นยาวิเศษสามารถแก้โรคผอมแห้ง แม้ว่าจะมีอาการร่อแร่จวนจะสิ้นใจ เมื่อกินยานี้แล้วจะฟื้นทันที เตียบ่าขายยาเม็ดละหลายสิบตำลึง ส่วนเด็กที่ถูกเอาโลहितไป จะค่อย ๆ ฟูบซึบผอมแห้งอยู่ไปไม่ถึง ๓ ปี ก็ตาย เมื่อเตียบ่าได้โลहितแล้วก็รีบเอาเด็กไปขายเป็นทาสเสียที่เมืองอื่น เตียบ่าเทียวจับเด็กมาทำยาดังนี้ แล้วหนีไปอยู่เมืองอื่นอยู่เรื่อย ๆ จึงไม่มีใครจับได้

วิธีจับเด็กของเตียบ่า คือใช้ยาชนิดหนึ่งทำให้เด็กหลง เมื่อจะจับเด็กคนใดก็ใช้ยานี้ติดไปที่หน้าเด็ก เด็กนั้นจะเปลี่ยนความรู้สึก คือเห็นที่ตนยืนอยู่

นั้นข้างขวาเป็นไฟข้างซ้ายเป็นน้ำ มีทางเดินไปข้างหน้าเป็นทางเตียน ข้างหลังมีลมพายุและสัตว์ร้ายไล่มา เห็นมีคนเดินนำทางอยู่ข้างหน้า เมื่อวิ่งตามคนผู้นั้นไปจนถึงเขตบ้านของเตียบ่าแล้วจึงเห็นพื้นดินเป็นปกติดังเดิม

ขณะนั้นเตียบ่าจับได้เด็กชายคนหนึ่งกับเด็กหญิงคนหนึ่งแล้ว จะต้องออกจับให้ได้ครบอย่างละ ๓ คน จึงจะทำยาได้

เมื่อจ้อยเห้ม้งกับเด็กรับใช้เดินไป เตียบ่าเห็นเข้าก็คิดว่าจะจับเด็กได้อีก จึงใช้ยาตีไล่หน้า เด็กทั้ง ๓ นั้น ก็รู้สึกไปตามฤทธิ์อำนาจของยา แต่จ้อยเห้ม้งเป็นเด็กฉลาดช่างคิดช่างตรึกตรองมองหาเหตุผล ระหว่างที่ถูกฤทธิ์ยาก็คิดอยู่เสมอว่าเมื่อตะกี้เราเดินมาเป็นหนทางในเมือง ทำไมจึงกลายเป็นน้ำเป็นไฟไปตั้งนั้นได้ คงจะมีอะไรผิดปกติไปเป็นแน่ คิดดังนั้นแล้วก็คอยระวังตัวอยู่ตลอดเวลา เมื่อถูกไล่ไปถึงกระท่อมของเตียบ่าที่ชายเขา ก็คิดว่าคงจะเป็นที่อยู่ของคนร้ายเป็นแน่ จึงตั้งใจว่าจะต้องไม่เข้าไปในกระท่อมนั้น ขณะนั้นจ้อยเห้ม้งไม่มีอาวุธอะไร นอกจากมีก้อนหินอยู่ในมือ ๔-๕ ก้อน คิดพลางเหลือวาทที่กำบังตน เห็นต้นไม้ใหญ่ก็วิ่งเข้าไปกำบังคอยที่อยู่

ฝ่ายเตียบ่าเมื่อจับเด็กรับใช้ ๒ คนไว้ได้แล้ว มองหาจ้อยเห้ม้งก็มองไม่เห็น จึงไปเคาะประตูเรียกภรรยาให้คุมเด็ก ๒ คนไว้ ตนเองจะออกไปหาเด็กที่หายไป จ้อยเห้ม้งคอยที่อยู่แล้ว พอเตียบ่าเข้าไปใกล้จึงใช้ก้อนหินขว้างเตียบ่าถูกนัยน์ตาแตกทั้ง ๒ ข้าง เมื่อเห็นเตียบ่ายังไม่ล้มจึงขว้างศีรษะอีกเตียบ่าจึงล้มลงร้องครวญคราง ภรรยาเตียบ่าได้ยินเสียงสามีร้องก็ถือโคมวิ่งออกมาดู จ้อยเห้ม้งจึงเอานหินขว้างนัยน์ตาจนตาบอดทั้ง ๒ ข้าง จ้อยเห้ม้งเห็นว่าทั้งสองผิวเมียตาบอดหมดแล้วคงจะไปไหนไม่ได้ จึงเดินไปตามคนให้มาจับคนร้าย ครั้นเดินไปกลางทางก็พบทหารรับใช้ของตนถือคบไฟสว่างเดิน

ตะโกนเรียกหานายอยู่ จ้อยู่เหม็งจึงนำพรศพวกเดินกลับไปยังต้นไม้ใหญ่ให้คนจับเตี้ยป่ากับภรรยาไว้ ให้คนรับใช้ ๔ คน ถือคบไฟเข้าไปในกระท่อม เห็นเด็กชายคนหนึ่งเด็กหญิงคนหนึ่งถูกมัดอยู่กับเสา และเด็กชาย ๒ คน ซึ่งติดตามจ้อยู่เหม็งไปนั้นนั่งอยู่ด้วยอาการง่วง

จ้อยู่เหม็งให้คนไปพาตัวคนร้ายเข้าไปหา ชักถามว่า เอ็งล่อเด็กมาเพื่อประสงค์อะไร ทำเช่นนั้นมานานเท่าใดแล้ว ให้รับมาตามตรง ถ้ากล่าวเท็จจะสืบเสาะมิให้กากสันแค้นคอ เตี้ยป่าได้ยินดังนั้นจึงพูดกับภรรยาว่า เราทำร้ายเด็กมานับไม่ถ้วนแล้ว ไม่รู้เลยว่าวันนี้จะมาตายเพราะมือเด็ก และถูกเด็กชูเอาดังนี้ แล้วก็เล่าการกระทำของตนและวิธีหลอกล่อเด็กเพื่อเอาโลหิตประสมยาวิเศษให้ฟังโดยตลอด แล้วกล่าวว่าถึงแม้ข้าพเจ้าหลอกล่อเด็กไปก็จริง แต่ก็ได้ช่วยชีวิตคนมามากเหมือนกัน เคยมีคนทีรอดตายเพราะยาวิเศษของข้าพเจ้าเป็นอันมาก คุณและโทษพอจะกลบลบกันได้อยู่ ขอท่าน จงกรุณา ปลอ่ยข้าพเจ้า ไปเกิดจ้อยู่เหม็งหัวเราะแล้วว่ามึงเอา ๖ ชีวิตไปช่วยชีวิตเดียว แล้วมีหน้าซ้ำหาผลประโยชน์อีกด้วย เช่นนี้จะเรียกว่าเป็นการกุศลได้อย่างไร เด็ก ๒ คนนี้ มึงได้มาแต่ไหน ได้ทำให้สารถีโลหิตออกมาแล้วหรือยัง เตี้ยป่าก็บอกชื่อตำบลซึ่งไปล่อเด็กมา และบอกว่ายังมีได้เอาโลหิตออก เพราะยังไม่ครบตามตำรา จ้อยู่เหม็งถามเด็กถึงชื่อและบ้าน ก็ได้ความแน่นอนว่าเด็กชายนั้นเป็นหลานของหญิงแก่เจ้าของที่พักคนเดินทาง ส่วนเด็กหญิงเป็นลูกสาวบ้านหน้าที่พักคนเดินทาง จ้อยู่เหม็งให้แก้มัดเด็กทั้งสอง แล้วให้คนดูในท้อง เห็นตะกร้าเล็ก ๆ ใบหนึ่งใส่เงินไว้สองห่อ จ้อยู่เหม็งจึงให้ห่อเงินแก่เด็กคนละห่อ ที่กันตะกร้ามีช่องกระดาษอยู่ช่องหนึ่ง ที่หน้าช่องมีหนังสือบอกว่าจัดกิมตัน ราคาเม็ดละ ๖๐ ตำลึง เขาเทออกมาดูเห็นมีอายุเม็ดเดียวขนาดเท่าลูกกระสุน

จอยุ้ยเหม้งจำได้ว่าเจ้าของบอกว่า ยานมีสรรพคุณแก้คนผอมแห้งอ่อนกำลังได้
ชะงัด ถึงแม้จนจะสิ้นใจก็อาจรักษาให้ฟื้นได้ คิดแล้วเก็บเม็ดยานั้นไว้ใน
กระเป๋าสื่อ ส่งให้มดเตี้ยปากกับเมียไว้ที่เสา ให้ชนหนูกับฟื้นมาไว้ที่ประตูเป็น
เชื้อเพลิงแล้วให้จุดไฟคลอกเสีย ค่อยู่นไฟโทรมแล้ว จอยุ้ยเหม้งก็พาเด็ก
๒ คน และพวกบ่าวไพร่กลับไปยังที่พักคนเดินทาง

วีรชนเย้าวัยน้ำใจหาญ
เมื่อเป็นเด็กประพาศดีมีปัญญา
นำเอ็นดูรู้จักใช้ความคิด
กล่าวอ่อนน้อมขอให้เด็กไทยอ่าน
ว่าสิ่งไหนเด็กไทยควรเอาอย่าง
ก็งทั้งไปเกิดอย่าเชิดชู

จีนโบราณเชื่อยุ้ยเหม้งเก่งนักหนา
แก้ปัญหาคัญได้พันภัยพาล
เอาชีวิตรอดมาด้วยกล้าหาญ
ใช้วิจารณ์ญาณพินิจดู
สิ่งใดบ้างที่ไม่ดีหากมีอยู่
จึงเรียกว่าผู้รู้ฉลาดเรียน.

มีปัญญาอุปมาเหมือนมีแก้ว
ชนทุกชาติปรารถนาหวัธานี
เหมือนคนดีมีปัญญา่อมปรากฏ
ยังกอปรด้วยพละอนามัย

งามเพริศแพรวแจ่มจรัสรัศมี
แก้วมณีเลิศค่ากว่าสิ่งใด
เกียรติยศเลอจมระงมใจ
จะโชคดียิ่งใครในภพเอย ฯ

— เรื่องอุไร กุศลาลัย

จินตะหรา

เรื่อง

(นวนิยายจาก อิเหนา)

ชื่อม ชัยชุมพร

เมื่อนั้น

พั่งตรัสชัดแค้นฤทัยนัก

แล้วตอบถ้อยน้อยหรือพระทรงฤทธิ

ล้วนกล่าวแกล้งแสร้งเสเล่หลม

พระจะไปดาหาปราบข้าศึก

ด้วยสงครามในจิตยังติดพัน

ไหนพระผ่านฟ้าสัญญาณ้อง

ไม่นิราศแรมร้างห่างไกล

พระวาจาน่าเชื่อเป็นพยานัก

พาข้อสุจริตคิดสำคัญ

มีรุ่มอาภัพกลับกลายเป็น

ยังสมคำสัญญาณที่พาที

จินตะหราวาตีมีศักดิ์

สละบัตพักตร์ผืนหลังไม่บังคม

ช่างประดิษฐ์คิดความพองามสม

คดคมแยบคายหลายชั้น

ฤาจะลี้ภัยถึงคู่ตนาหงัน

จึงบิตผันพจนามาอาลัย

จะปกป้องครองความพิศมัย

จนบรรลยมอดม้วยไปด้วยกัน

จึงหลงรักภักดีไม่เคียดฉันท

หมายมั่นว่าเมตดาปราณี

จะหลีกเลียงเบี่ยงบ่ายหน่ายหนี

ก็ร้อยปีพระจะกลับคืนมา

เมื่อนั้น

โลมนางพลางกล่าววาจา

ซึ่งสัญญาณว่าไว้กับนวนล้อง

พระสุริยวงศ์เทวณูสัญญา

จึงผินมาพาทีกับพี่ชาย

จะคงครองไมตรีไม่หนีหน่าย

มิได้แกลักลอกกลับอภิปราย
 จำจะจากโฉมเฉลาเยาวเรศ
 ข้อความงามแคลงกินแน่นงัก
 สมเด็จพระบิดาให้หาพี่
 ถึงสองครั้งพี่ชดรับสั่งไว้
 บัดนี้เกิดศึกก็สุดคิด
 สารามีม่าเป็นพยาน

อย่าสงกว่าจะวายคล้ายรัก
 เพราะเกรงเดชบิดวงศ์ทรงศักดิ์
 ด้วยเจ้าไม่ประจักษ์พี่จริงใจ
 ใช้แต่ครั้งนั้นค้นหาไม่
 ยังมีได้บอกเจ้าให้แจ้งการ
 จนจิตที่จะขัดพระบรรหาร
 พระย่นสารให้นางทัศน

เมื่อนั้น
 ค้อนให้ไม้แลดูสารา
 แล้วว่าอนิจจาความรัก
 ตั้งแต่จะเชี่ยวชาญเป็นเกลียวไป
 สตรีใดในพิภพจบนแดน
 ด้วยไฝรักให้เกินพักตรา
 โอว่าน่าเสียดายตัวนัก
 จะออกชื้อๆเข้าไปทั่วทิศ
 เสียแรงหวังฝั่งฝากชีวิต
 หมายบำเหน็จจะรีบเสด็จไป
 ด้วยระเด่นบุษบาโฉมตรู
 ไม่ต่ำศักดิ์รูปชั่ว เหมือนตัวน้อง
 โอ้แดนนี้สืบไปในภายหน้า
 เขาจะค่อนนินทาสาระพัน

โฉมยงองค์ระเด่นจินตะหรา
 กลียาทั้งแค้นแน่นใจ
 เพิ่งประจักษ์ดังสายน้ำไหล
 ที่ไหนเลยจะไหลคืนมา
 ไม่มีใครได้แค้นเหมือนอกข้า
 จะมีแต่เวทนาเป็นเนื่องนิตย์
 เพราะเชื้อล้นหลงรักจึงซ้ำจิต
 เมื่อพลั้งคิดผิดแล้วจะโทษใคร
 พระจะมีเมตตาภิหาไม่
 ก็รู้เท่าเข้าใจในทำนอง
 ควรคู่ภิรมย์สมสอง
 ทั้งพวกพ้องสรวังศัพทพันธุ
 จะอายุชาวดาหาเป็นแม่นมั่น
 นางรำพันว่าพลางทพโสกา

“เจ้าอิเหนา

เวลานี้ศึกมาประชิดติดเมืองดาหา เจ้าจึง
ยกทัพไปช่วยโดยด่วน มิเช่นนั้นจะไม่ทันกาล นางบุษบานถึง
เจ้าไม่ต้องการปรารภงานแต่งงานมาเป็นคู่แล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็น
ลูกของอา อีกอย่างหนึ่งเมืองดาหาก็คือเมืองของวงศ์เทวัญ หาก
เจ้าไม่ช่วยป้องกันไว้ก็จะพากันเสียชื่อเสียงหายกันไปด้วยกันทั้งหมด
วงศ์ตระกูล สงครามครั้งนี้เกิดขึ้นก็เพราะเจ้าเป็นต้นเหตุ ทำให้
ข้าเสียหาย เสียคำพูดที่ไปออกปากขอลูกสาวเขาไว้ให้เจ้าแล้ว
กลับเลือกเอาหญิงต่ำศักดิ์มาเป็นเมีย ข้าอายุชาวดาหานัก จงคิด
ดูเสียให้ดีว่าจะไปช่วยเมืองดาหาหรือไม่ ถ้าไม่ เจ้ากับข้าก็ขาด
พ่อขาดลูกกันตั้งแต่วันนี้ ข้าตายก็ห้ามไปเผาผี แม้ควันไฟก็ห้าม
คุนะเว้ย.

จากข้า

กูเรuben”

เจ้าน้อยกูเรubenเงยหน้าจากกระดาษจดหมาย ตอนใจด้วยหนักรอก สงสัย
เหลือเกินว่าบุษบาจะงามสักเพียงไหนหนอ จึงทำให้พวกกระตุ มาหลงรุ่มพุ่ม
ซิงกันโดยไม่เสียตายแก่ชีวิต แม้งามเหมือนจินตะหราแล้วละก็ ก็ควรอยู่หรือที่
จะยอมตายเพื่อนาง คิดแล้วก็กล่าวกับตะหมังเสนว่า

“นี่นะ ตะหมัง พักพลอยู่สักเจ็ดวันก่อนเกิด แล้วเราจะยกทัพไปต่อสู้
เพื่อรักษาเกียรติศักดิ์วงศ์สกุลของเรา”

“โอ๊ะ! เห็นจะไม่ทันกาลหรอกเจ้าอะ” ตะหมังตอบ

“ต้องรีบไปด่วนที่สุดแล้ว มิฉะนั้นจะไม่ทันกาล เพราะว่าข้าศึกตั้งทัพ
ประชิดเมืองดาหาแล้ว”

อิเหนาหมดหนทางที่จะหลีกเลี่ยง ความกลัวทั่วกรุงเบ็ญนักรมาก ด้วยความ
เป็นห่วงนางจินตะหรา คิดไปคิดมากก็ตกลงสั่งเตรียมทัพทันที แล้วตนเอง
ไปหาท้าวหมันหย้าพ่อตา

ท้าวหมันหย้าก็ได้รับจดหมายคำจากท้าวกรุงเบ็ญนักรว่าให้ลูกสาวย้วยวนผู้ชาย
ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าย้วยวนมีคู่หมั้นอยู่แล้ว นี่เกิดศึกสงครามขึ้นแล้วเพราะอิเหนาทำยุ่ง หาก
ยังขึ้นตามใจไม่ให้อิเหนาไปรบทัพป้องกันเมืองดาหา ละก็เป็นตัตตฤาษิตชาติอโศกกัน
ละ อ่านจดหมายจบก็ให้อิเหนาอ่านต่อ

“เป็นใจละเจ้าหลาน เจ้าพ่อของหลานท่านโกรธน้ำเสียจนจะไม่ดูคำตู่ดี
แล้วละ เจ้าหลานจะต้องรีบยกทัพไปช่วยเจ้าอาให้ได้ ไม่เช่นนั้นแล้วน้าก็จะไม่ให้
อยู่กับจินตะหราหรอกจะบอกให้” อิเหนาหมดหนทางที่จะหลีกเลี่ยง จึงกลับไป
เล่าเรื่องให้นางจินตะหราฟัง

“มันจำเป็นเหลือเกินนะน้อง พี่ไม่ไปไม่ได้ ขึ้นไม่ไปเจ้าพ่อก็จะตัดพ่อ
ตัดลูก น้าหรือก็จะขัดขวางไม่ให้อยู่กับน้อง” อิเหนากล่าวในตอนท้าย

“โอ๊ย อย่าพูดทำโน้นทำนั่นเลยคะเจ้า จินต์ไม่ฟังหรอก” นางว่าพร้อม
กับนั่งหันหลังให้ด้วยไม่อยากจะเห็นหน้าบาดหมางกันนั้นตา “จินต์รู้หรอก เรื่องทัพ
เรื่องศึกนั้นนะ ช่างแต่งขึ้นเป็นเรื่องเป็นราวทีเดียว ฮี จะไปเมืองดาหาจะ
ปราบข้าศึกหรือว่าคิดถึงคู่หมั้นกันแน่คะ” นางว่าส่ายทับ “ศึก... ศึกในอก
ศึกในใจยังจัดไม่ขาดนะฮั้” ถึงได้มาเสียคำพูดอย่างไม่มีเยื่อใยเช่นนั้นได้คล่อง ๆ
ปากคะ”

“จินตะหายอดรัก พี่ไปพักเดียวเท่านั้นจะ พอรบเสร็จก็จะรีบกลับทันที”

อิเหนาออก

“อู๊ย ไม่ค่ะ อย่ามาพูด จินต์ไม่ยอมหลงเชื่อหรอก ก็ดูซิ สัญญาว่าจะอยู่กับจินตะหราที่นั่นตลอดชีวิตยังไฉไลคะ จินต์ถึงได้ตกลงปลงใจรับรักด้วย นึกว่าเมตตาจินต์จริง ฮี สัญญา还不是สัญญาเลยจะมาสัญญาใหม่แล้ว มันจะได้อะไรๆขึ้นมา นอกจากสัญญาเก๊ ๆ ลม ๆ แล้ง ๆ” นางตีโพยตีพาย

“โอ้ จินตะหราของพี่ อย่าร้องไห้เลยน้องรัก พี่เองก็ใจแทบจะขาดเสียให้ได้อยู่แล้ว”

“น้องรู้ เมื่อจินต์แล้วใช้ไหมล่ะคะถึงหาทางบายเบี่ยงจะเลี่ยงหนีไปให้พ้น ๆ” ว่าแล้วนางก็ทำให้จนแทบจะขาดใจ อิเหนาเดินเข้าไปโอบไหล่ไว้เบา ๆ กล่าวปลอบเมื่อยผู้ต่ำศักดิ์อย่างอ่อนหวาน

“จินต์จำ หันหน้ามาพูดกันก่อน อย่าเอาแต่ร้องไห้และซุกหน้าหนีพี่ อย่างนั้นสิจะคนดี” แต่จินตะหรากาพังเสียงไม่ นางเฝ้าแต่ซ่อนหน้าร้องไห้อยู่ เหมือนจะขาดใจ

“พี่ไม่เคยคิดที่จะผิดสัญญากับน้องเลยเป็นความสัตย์ การที่จะไปเมืองดาหานักเพราะกลัวเจ้าพ่อ ท่านโกรธมากและบอกตัดพ้อตัดลูกมาถ้าไม่ไปช่วยเมืองดาหา นี่ไม่ใช่ครั้งแรกนะยอดรักที่ท่านตามตัวให้พี่กลับ ท่านมีหนังสือมา ให้กลับไปบ้านสองครั้งแล้วแต่พี่ขัดคำสั่งสองครั้งแล้ว พี่ไม่ได้บอกให้น้องรู้เพราะเกรงจะไม่สบายใจ แต่เวลานี้เกิดเรื่องเดือดร้อนเกี่ยวกับชื่อเสียงวงศ์ตระกูล ไม่ไปก็ไม่ได้ ถ้าน้องไม่เชื่อก็อ่านดูซิจะ” อิเหนาส่งจดหมายไปตรงหน้า

“จินต์ไม่ต้องการหรอก” จินตะหราบ้ตจตหมายกระเด็นไปไม่ยอมดูน้ำตาไหลพรากลงมาตามร่องแก้มอันเคยฉนวนปลั่ง แค้นแสนแค้นที่ถูกชายคิดเหมือนคตชบดรัก

“จินต์อยากตาย” นางร้องไห้พลงท่วมตัวพลง “โธ่เอ๋ยความรัก ช่างเหมือนกับสายน้ำไหลเสียนี้กระไร ไหลเชี่ยวเป็นเกลียวไปไม่มีวันไหลกลับ โธ่ในโลกนี้ไม่มีใครเหมือนจินตะหมาแล้ว นี่....เพราะไผ่สูงจนเกินหน้า ที่นี้ก็ต้องกินน้ำตาต่างข้าวไปละ นี่จะไปโทษใครเขาก็ไม่ได้หรอก เพราะเราไม่ดี ไม่เจียมตัว”

“โธ่ จินตะหว่า” อีเหนาพยายามปลอบ

“อย่ามาถูกตัวฉันล่ะ” นางพล้วกายไม่ให้อีเหนาแตะได้ “ฉันรู้ล่ะ เจ้าอยากได้บำเหน็จเงินνού๋ม ถึงจะรีบไปช่วยพ่อตารบทัพจับศึก” จินตะหากล่าวประชดประชัน

“อย่าพูดอย่างนั้นจินตะหว่า ไม่น่าฟังเลย” อีเหนาห้าม

“อ้อ เดียวนี้เสียงจินตะหรมันบาดหูไช้ไหมคะ ไม่อ่อนหวานน่าฟังเหมือนเมื่อก่อนมาเดินเวียนศพนี่เจ้าคะ อ้อ ดิฉันเป็นคนวิ่งไปกอดไปพันขาไว้ไช้ไหมล่ะคะ ดิฉันเสนอตัวเองให้เจ้าก่อนนี่คะ ฮือ ๆ” หล่อนร้องไห้ประชดประชันไปไม่หยุดหย่อน

“ฉันไม่ชอบฟังเธอพูดอย่างนี้” อีเหนาถอนใจอย่างหนักอก

“คำ ดิฉันเป็นไพร่ ก็พูดได้แต่อย่างนี้ล่ะคะ” นางยังกระแทกกระทั้นมากขึ้น

“ไม่เอานะ พูตกันด้วยเหตุผลจีจันตะหรา น้องก็รู้อยู่เต็มอกนี่ว่าพี่รัก และหลงเธอมากขนาดไหน บุษบาน่ะหมดเรื่องกันไปแล้วตั้งแต่พี่มาได้เธอเป็นเมีย เจ้าอาตมา дайก็ให้ระตุรกาไปแล้ว พี่ไม่เกี่ยวข้องอะไร เจ้าพ่อสั่งให้ไปช่วยรบป้องกันเมืองดาหาไว้จริง ๆ นะจ๊ะ”

“จินต์ทราบค่ะ เจ้าบุษบาน่ะสวยมากเหลือเกิน เจ้าพี่เห็นก็ขคร้านจะตกหลุมรัก”

“โอ๊ย ต่อให้ร้อยบุษบาก็สู้จินตะหราคณีน้องพี่ไม่ได้หรอกจ๊ะ” อิเหนาเซยปรางจุมพิต

“เจ้าพูดได้เมื่อยังไม่เห็นนะซีคะ” หล่อนพ้อ

“เอาเถอะ พี่จะไม่มองแม่บุษบาตาเหล่คนนั้นเป็นอันขาด แม่บุษบายาหยี่ไม่มีทางจะมาเป็นเจ้าหัวใจพี่ได้เลย” อิเหนาให้สัญญา

“จริง ๆ นะคะ”

“จริงสิน้อง”

“แต่ทว่า.....” จินตะหราเริ่มร้องไห้สะอึกสะอื้นต่อไปใหม่ “น้องกลัวค่ะ เจ้าคะ จินต์กลัวเหลือเกินค่ะ”

“กลัวอะไร?”

“กลัวอนาคตค่ะ”

“อนาคตเราทั้งสองต้องครองคู่อยู่สุข มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง อยู่แก่จนถือไม้เท้ายอดทองตะบองยอดนาคนะจินตะหราชองพี่” อิเหนาปลอบ “พี่ไปไม่กี่วันก็จะรีบกลับ”

“โต จินต์จะอยู่กับใครล่ะคะ ต่อไปนี้” ราวพ่นอย่างโศกสลดและออก
 อ่อน ทำเอาเจ้าน้อยๆ เปร่งใจวามหลงรักเพิ่มขึ้นอีกเป็นทวีคูณ โอบรับ
 คู่ชีวิตที่อายุน้อยแก่ไล่เลี่ยกันเข้ามาแนบอ้อม พร้อมกับชื่นใจอย่างแสนรัก แสน
 พิศواس

“ไม่เป็นไร พี่จะให้มหาวิทยาลัยกับสะการะวาที่อยู่เป็นเพื่อนจะยอตรัก”
 ยอดชายกระซิบที่ข้างหู และเชยแก้มแนบเนื้อเสน่หา นางจินตะหราเห็น
 อิเหนาเศร้าโศกอาลัยนาก็ค่อยคลายใจ เผ้าส่งแล้วส่งอีกอย่าลืมเมียเสียเล่า
 พอเสร็จศึกก็ขอให้รับกลับโดยด่วน อิเหนาก็น้ำตาคลอ

วุฒิ ๔ ประการ

หนึ่งเป็นผู้มีเชื้อชาติ	กิริยามารยาทสงัดฐาน
หนึ่งได้ศึกษาวิชาชาญ	เป็นแก่นสารคือคุณอดทนอดตัว
หนึ่งว่าอายุเจริญวัย	เข้าใจผิดชอบประกอบทั่ว
หนึ่งปัญญาอ่อนไวไม่มีนินว	จึงจะรู้ดีชั่วในทางงาน ฯ
— จากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	

ด้อยกับอ้อยเป็นเพื่อนสนิทกัน เรียนในชั้นเดียวกัน นั่งอยู่ใกล้กัน และบ้านด้อยอยู่ติดกับวัดซึ่งอ้อยอาศัยหลงตาอยู่ ด้อยกับอ้อยจึงสนิทสนมกันมาก เวลาโรงเรียนปิดด้อยมักมาหาอ้อยที่วัด และชวนอ้อยไปเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงกับวัด

ที่หนองน้ำไม่ห่างจากวัดนัก มีเป็ดฝูงหนึ่งมาว่ายน้ำดำผุดสนุกสนานทุกวัน เจ้าเป็ดฝูงนี้มีหัวหนา เวลาขึ้นมาเจ้าตัวหัวหนาจะเดินนำหน้าแล้วลูกน้องจะเดินตามกันมาเป็นแถว เมื่อตัวหัวหนาพาลงในหนอง เจ้าตัวลูกน้องก็จะลงไปด้วย วันนั้นด้อยกับอ้อยก็เกิดสนุกสนานกับเป็ดพวกนี้ด้วยเช่นกัน แต่ความสนุกของด้อยกับอ้อยไม่เป็นที่สนุกของเป็ด เพราะด้อยกับอ้อยชอบบุกไปริมหนอง แล้วต้อนเป็ดให้ตื่นตกใจ และโดยเฉพาะด้อยวันนั้นมีความสนุกเป็นพิเศษคือ โยนก้อนอิฐบ้างก้อนหินบ้างที่อยู่ริมฝั่งและใกล้มือไปยังเป็ดเหล่านั้น ยิ่งความยิ่งอลกาหลไปทั้งหนอง และยังสัตว์เหล่านั้นตื่นกลัวด้อยกับอ้อยยิ่งสนุกสนานยิ่งขึ้น และ ถ้าสิ่งที่ด้อยและอ้อยขว้างปาไปโดนเป็ดเข้าก็ยิ่งสนุกใหญ่ และแสดงความมั่นใจในฝีมือการขว้างปายิ่งขึ้น จนเป็ดบางตัวหัวแตก ปีกขาดบอบช้ำแตกหนึ่กระเซอะกระเซิงขึ้นฝั่งไป

มีอยู่ตัวหนึ่งที่ถูกต้องใช้วิธีก่อนใหญ่ขวางเอา จึงยืนงออยู่กับที่ อ้อก็เลย
ขวางไปโดนอย่างจังเข้าอีก เบ็ดตัวนั้นร้องออกมาได้อีกครั้งเดียวก็ล้มพับลง
ชายฝั่งหนองน่าน

“ได้แล้ว” อ้ออุทาน แล้วบุกลงไปหว่าเอาเบ็ดตัวนั้นขึ้นมาจากริมหนอง
เมื่อเขาหว่าขึ้นมาแล้วก็เอลงวางบนพื้นดิน ก็มองมองดูว่ามันตายสนิท
หรือไม่ เจ้าเบ็ดตัวนั้นนอนพับหายใจแฉ่ว ๆ ทรวงอกของมันกระเพื่อมเล็กน้อย
เปลือกตาของมันหริ่งเกือบจะปิดสนิท และปากอ้าขยับปะจวบเหมือนจวนจะ
ขาดใจ

“ยังไม่ตาย” อ้อพึมพำ เขาเกิดความสงสารขึ้นในใจ “แต่ไม่รอดแน่”
เขาไม่สามารถจะช่วยมันได้แล้ว หลวงตาเคยบอกว่า การทำร้ายสัตว์นั้นเป็นบาป
มันก็มีชีวิตเหมือนคน

“เฮ้ย เดียวก็ตาย ฉะนั้นจะเอาไปให้แม่แกง แล้วจะแบ่งให้อ้อซามหนึ่ง”
เขายืนมือจะหว่าเบ็ดขึ้น อ้อฉุดมือไว้ ร้องห้ามว่า “รอประเดี๋ยวเดอะ ให้มัน
ตายก่อนเดอะ”

ยังไม่ทันจะขาดคำของอ้อ เบ็ดตัวนั้นก็หยุดหายใจ ปากของมันเริ่มปิด
สนิท เปลือกตาของมันก็ปิดสนิทลงมา และอกของมันก็ไม่ไหวสะเทือนเพราะ
พยายามจะหายใจอีกแล้ว อ้อร้องอย่างสลดใจว่า “ตายแล้ว”

ด้อยหัวมันขึ้นอย่างดีใจ แล้วก็ชวนอ้อกลับบ้าน อ้อบอกไม่ถูกว่าหัวใจ
เขาหดหู่เพียงใด และเมื่อหลวงตาเฒ่าเขาจะบอกหลวงตาว่าอย่างไร อ้อกลับ
จากเที่ยวเล่นวันนั้น อ้อมีความรู้สึกว่าเขาไม่สบายใจ เขาทำอะไรอย่างหนึ่งที่เป็น
ความผิด และอย่างนั้นเป็นบาปอย่างแรงทีเดียว

วันรุ่งขึ้น แม่ของตั๋ยเอาแกงเผ็ดเปิดมาถวายพระ ตั๋ยบอกอ้าวว่า
 “แกงเปิดตัวเมื่อวานไฉละ”

หลวงตาชมว่าแกงอร่อย แต่เมื่อเหลือจากฉันแล้ว อ้อกลิ่นข้าวราดแกง
 เปิดตัวนั้นไม่ลงเลย แกงเปิดตัวที่อ้อและตั๋ยช่วยกันผ่านมัน เขายังจำภาพมันได้
 ดิตตาตอนที่มันตกใจกลัว ตอนที่มันจวนจะตาย รอคอยความช่วยเหลือ และตอนที่
 มันขาดใจ ปากของมันหุบปิดสนิท และเปลือกตาของมันหรีลงมา มันตาย
 อย่างสงบในสายตาของเขา แต่หัวใจของอ้อผู้มองไม่ได้สงบตามมัน

คืนนั้นอ่อนนอนไม่หลับสนิท พอตกติกเขาผ่านเห็นเปิดตัวเมียตัวหนึ่งมา
 หาเขา ในฝันว่ามันมาหาเขาถึงในห้องนอน มันตักพ้อต่อว่าเขา “เจ้าเปิดตัว
 ที่แกผ่านนั้นละ มันไม่มีความผิดสักนิด เขาไม่เคยทำอะไรให้แกเจ็บใจ เขา
 เป็นผู้ที่มันสยเมตตากรดเอาต่อทุกคน ต่อเพื่อนสัตว์ด้วยกัน และต่อมนุษย์
 เขาไม่เคยทำร้ายใคร เขาไม่เคยแม้แต่สาปแช่งมนุษย์ที่ใจดำเห็นชีวิตพวกเรา
 เป็นของกินบำรุงบำเรอท้องของตัว แต่แกก็ยังมาฆ่าเขาเพราะความสนุก แก
 ไม่ได้คิดว่าแกจะเอาเขามาเป็นอาหาร แต่แกต้องการเพียงความเพลิดเพลิน
 ชั่วเล่น เราจะจำแกไว้ เราจะผูกพยาบาทแกไว้ จำไว้นะ พรุ่งนี้แกไปคูที่
 หนองน้ำนั้นอีก แกจะเห็นฉัน ฉันจะฆ่าตัวตายตามสามีที่รักของฉันไป และ
 จะไปกับเขา จะไปฟ้องพระเป็นเจ้าในสวรรค์ว่าแก แกทำร้ายเราอย่างทารุณ
 แกสังหารเราผู้เป็นอาหารของคนโดยไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นอาหาร หากแต่เพื่อ
 ความสนุก แกสังหารเราอย่างโหดร้าย แกเอาอิฐขว้างเราให้พวกเราเจ็บปวด
 สาหัส บางตัวก็กำลังจะแย่งลงไปเพราะน้ำมือแก พรุ่งนี้แกคอยดู เราจะสาปแช่งแก
 จนกระทั่งเราตายไปต่อหน้าต่อตาแก”

เปิดวันนั้นเดินอย่างสะบัดสะบั้งออกไป เขาเห็นท่าทางเดินของมันเหมือน
โกรธจัด แล้วมันยังหันมาบอกเขาว่า “เปิดเป็นสัตว์ตัวเล็ก ๆ ก็จริง แต่เรา
ก็มีหัวใจเหมือนคนเหมือนกัน เรามีความรู้สึกนึกคิด เรามีความเจ็บปวด เรา
มีความพยายามเคียดแค้น เรามีทุกสิ่งทุกอย่างที่จะคิด ที่จะรู้สึกเหมือนมนุษย์
และเราอาจจะมีความเมตตากรุณายิ่งกว่ามนุษย์เสียอีก เรายังมีความเป็นธรรม
ไม่เบียดเบียนกันยิ่งกว่ามนุษย์ เรามีความรักและความซื่อสัตย์ต่อกันยิ่งกว่า
มนุษย์”

วันรุ่งขึ้นอ้อตื่นแต่เช้า ติดตามหลวงตาไปบิณฑบาต ใจของอ้อก็คิดถึง
เรื่องนี้ไปตลอดทาง เมื่อผ่านหนองน้ำ อ้อไม่กล้าที่จะมองไปที่นั่น อ้อกลัวว่า
ภาพเมื่อวานจะผุดขึ้นมาอีก อ้อรู้ว่าอ้อทำผิด และผิดนั้นเป็นบาปที่อ้อไม่สามารถ
จะลืมได้

พอสายหน่อย หลวงตาไม่ได้ใช้ให้อ้อทำงาน อ้อจึงนึกอยากจะไปที่
หนองน้ำนั้นอีกตามฝัน เปิดในฝันท้าทายให้อ้อกลับไปดูมัน และอ้ออดที่จะไป
ตามนั้นมิได้ ในใจหนึ่งอ้อกลัว แต่อีกฝ่ายหนึ่งในหัวใจบอกว่า อ่อน่าจะไปดูว่า
ความฝันนั้นจะเป็นจริงเพียงใด และอ้อก็อดที่จะไปพิสูจน์ดูให้เห็นเท็จจริงมิได้

เมื่ออ้อไปริมหนองน้ำอีกครั้ง ปรากฏว่าไม่มีเปิดเป็นฝูงเหมือนอย่างเคย
แต่มีอยู่ตัวเดียวที่ลอยอยู่อย่างซึมเศร้าในหนองน้ำนั้น ทันทีที่อ้อไปถึง อ้อเห็นมัน
ลอยตัวเข้ามาใกล้อ้อ ช่างเหมือนตัวที่เห็นในฝันไม่มีผิดกันเลย และพอมันมา
ใกล้ มันทั้งชนตนเองด้วยปากของมัน มันจิกลงไปท้องของมัน ทำท่าเหมือน
มันกำลังทรมานตนเอง จนอ้อเห็นว่าเลือดของมันไหลออกมาไม่ช้ามันก็ขึ้นมา

บนฝั่ง และล้มลงขาดใจตายไปต่อหน้าต่อตาอ้อ อ้อบอกไม่ถูกว่าท่าทางของมันนั้นดูร้ายเพียงใดในการที่มันเฝ้าแต่ทั้งที่อกของมันด้วยปากของมันเอง จนเลือดไหลแดงฉาน แต่ดวงตาของมัน เมื่ออ้อเข้าไปใกล้ตอนมันตายนั้นเบิกโพลง มองดูอ้อเหมือนดวงตาของคนที่ถูกความพยายาบทความเกลียดชังอ้อไว้อย่างเต็มที่

เจ้าเบ็ตตัวนั้นเป็นเบ็ตตัวเมียเหมือนอ้อผ่น และมันตายด้วยความพยายาบทอย่างรุนแรง พร้อมทั้งความเศร้าโศกเสียใจที่มันขาดคู่

อ้อเดินกลับวัดด้วยหัวใจหดหู่ และอ้อมีความรู้สึกไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งหลวงตาสังเกตเห็นว่าอ้อซบเซาผิดปกติ หลวงตาจึงถามอ้อว่า “อ้อ เอ็งคิดอะไรวะ ข้าดูเอ็งไม่สบายใจตลอดเวลา”

อ้อหลบตาหลวงตาที่ทอดมองมายังอ้ออย่างสงสัย อีกอ้ออยู่ในคอไม้ท่ร่าบว่าจะบอกหลวงตาอย่างไรดี

“เอ็งไปทำอะไรบ่บั้งไว้ บอกข้ามาเสียดี ๆ ข้าจะได้ช่วยแก้ปัญหานี้ให้” หลวงตาป่ลอบอย่างอารมณ์เย็น

อ้อจึงเล่าให้หลวงตาฟังอย่างอ้อมแอ้มเต็มที่ “นั่นแหละ” หลวงตาเอ่ยซ้ำ ๆ “ความสนุกถึงแก่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นนั้นยิ่งบาปหนัก ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในภายหลัง ดูแต่เอ็ง บาปชั้นที่หนึ่งก็คือความไม่สบายใจ แม้เบ็ตจะเป็นสัตว์เล็ก แต่ก็ย่อมมีความรู้สึกเจ็บปวด มีความรู้สึกว่าคุณได้รับความทุกข์ทรมานเหมือนคนเหมือนกัน มันไม่สามารถจะแก้แค้นเอ็งได้เพราะมันไม่มีกำลังเหนือเอ็ง แต่มันก็ยังแสดงความผูกพันในความเจ็บแค้นของมันที่มี

ต่อเอ็ง ไม่รู้สินไม่รู้บุญ พระพุทธองค์จึงทรงสอนไว้ไม่ให้สัตว์โลกทั้งหลายเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ให้แผ่เมตตาให้แก่กัน ให้อยู่ด้วยกันด้วยความสุข” ท่านถอนใจ “แต่นั้นแหละ บาปก็ย่อมเป็นบาป จะแก้ไขไม่ได้กลับคืนมา แต่จะบางเบาลงเมื่อเอ็งไม่ประพฤติเช่นนั้นอีก จะเบาลงไปเมื่อเอ็งแผ่เมตตาให้แก่สัตว์ทั่วไป อย่าเบียดเบียนใครไม่ว่าสัตว์หรือมนุษย์ เอ็งได้ทำผิดศีลข้อปาณาติบาต ทำร้ายสัตว์ เอ็งก็ต้องตักตลบเสียใหม่ว่า เอ็งจะไม่ทำเช่นนั้นอีก แล้วเอ็งจะอยู่สบาย ไม่ตกนรกหมกไหม้ในจิตใจอย่างแน่นอนอีก”

อ้อก็มลงกราบหลวงตา แล้วรับคำท่าน อ้อนึกว่านั่นเป็นการปฏิญาณตนต่อหน้าท่านและอ้อจะไม่กระทำเช่นนั้นอีก อ้อจะไม่เบียดเบียนใครเพื่อความสุขหรือความสนุกของตนเอง อ้อจะอยู่ในสังคมด้วยความเมตตากรุณา ทำตนให้เป็นที่ยึดต่อบุคคลในสังคมต่อไป.

สารุชนอยู่ในที่ใด

ณ ที่นั้น โสลก (คือชื่อเสียงและความดี) ย่อมเป็นโสลกอยู่ได้

อสารุชนอยู่ในที่ใด

ณ ที่นั้น ต อักษร (ในคำว่าโสลก) ย่อมถูกลบเสีย

(เหลือเป็นคำว่า โสก)

— แปลจากสุภาษิตสันสกฤต

สารคดี

ประวัติศาสตร์ไทย

๑๗ โลก สุริยะ

๑. ราษฎรเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินอย่างใกล้ชิดได้ตั้งแต่มื่อใด

ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีไทย พ่อขุนรามคำแหงปกครองราษฎรแบบพ่อปกครองลูก คือทรงเปิดโอกาสให้ตีฆ้องร้องฎีกาได้ด้วยตนเอง ราษฎรได้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด พระองค์ทรงอบรมราษฎรเองในด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

ครั้นมาถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาและตอนต้นรัตนโกสินทร์ คนไทยรับประเพณีอินเดียซึ่งเชื่อว่าพระเจ้าแผ่นดินคือผู้ที่ควรเคารพบูชาอย่างสูง ไม่ควรจะกล่าวร้ายใกล้ชิด เมื่อพระเจ้าแผ่นดินจะเสด็จทางชลมารคหรือสถลมารคก็ตาม บ้านราษฎร, ร้านค้า, แพร และเรือที่อยู่ในทางผ่านจะต้องปิดหน้าต่างประตูให้มืดสนิท เจ้าของบ้านต้องหลบไปอยู่ข้างหลัง และห่างไกลบริเวณที่เสด็จผ่าน นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่และตำรวจถืออาวุธคอยอารักขา และลงโทษผู้ฝ่าฝืนเข้ามาในบริเวณใกล้ชิดกับทางเสด็จพระราชดำเนินผ่าน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) เสด็จขึ้นเสวยราชสมบัติ ทรงพระราชดำริว่า ประเพณีนี้ขัดขวางมิให้พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงวิสาสะกับราษฎรอย่างใกล้ชิด พระองค์มีพระราชประสงค์จะได้ทรงทักทายผู้ที่ทรงรู้จัก และได้ถามทุกข์สุขราษฎรด้วยพระองค์เอง

พระองค์จึงเปลี่ยนประเพณีดังกล่าวมาแล้ว และทรงประกาศให้ราษฎร ซึ่งมีบ้าน, ร้านค้า, เรือและแพซึ่งอยู่ในทางเสด็จพระราชดำเนินผ่านให้เปิด หน้าต่างประตูให้เป็นปกติ แล้วให้หัวหน้าครอบครัวนำภรรยาและบุตรตลอดจน ผู้อยู่ในปกครองออกมาเฝ้ารับเสด็จโดยพร้อมเพรียงกัน ถ้าหัวหน้าครอบครัวไม่ อยู่หรือไม่มี ให้ภรรยาหรือบุตรจัดการรับเสด็จแทน อนึ่ง ผู้ใดที่ให้ชาวต่างประเทศเข้าบ้าน, ร้านค้า, หรือแพก็ให้บอกให้ผู้เข้าออกมารับเสด็จเหมือนคนไทย แต่การถวายความเคารพให้ทำตามจารีตประเพณีของตน เช่น จีนจะยืน ถวายคำนับ ฝรั่งเศสยืนเปิดหมวก หรือแขกจะยืนไหว ก็ปล่อยให้ทำตาม ธรรมเนียมของตน ห้ามบังคับชาวต่างประเทศให้หมอบกราบแบบไทย ให้เจ้าหน้าที่ไทยศึกษาประเพณีของชาวต่างประเทศให้ดีกว่า ชาติดิควรถวายความ เคารพอย่างไร

ตั้งแต่นั้นมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน ราษฎรไทยจึงมีโอกาสเข้าเฝ้าพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถอย่างใกล้ชิดดัง ที่เคยอยู่ทุกวันนี้ว่า เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปแห่งหนตำบลใด ราษฎรทุก เพศทุกวัยต่างจะพากันเบียดเสียดมารับเสด็จกันอย่างเนืองแน่น ไม่ว่าฝนจะตก แดดจะแผดร้อนสักเพียงไร ทั้งนี้เพราะความปลื้มปิติที่ได้เข้าเฝ้าชมพระบารมี อย่างใกล้ชิดนั่นเอง.

๒. พระประวัติย่อของสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี

สมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี มีพระนามเดิมว่า หม่อมเจ้าหญิง รำเพยภมราภิรมย์ ภายหลังได้รับสถาปนาขึ้นเป็นพระองค์เจ้า พระองค์เป็น

พระธิดาของกรมหมื่นมามาตยาพิทักษ์ (พระองค์เจ้าสิริวงศ์ ต้นสกุลสิริวงศ์ ณ อยุธยา) กรมหมื่นมามาตยาพิทักษ์ เป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินีเป็นพระอัครมเหสีของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระเจ้าลูกเธอ ๔ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระเจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณ์ (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)
๒. สมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงจันทรมณฑล (กรมหลวงวิสุทธิกระษัตริย์)
๓. สมเด็จพระเจ้าฟ้าชายจาตุรนต์รัศมี (กรมพระจักรพรรดิพงศ์ ต้นสกุลจักรพันธุ์ ณ อยุธยา)
๔. สมเด็จพระเจ้าฟ้าชายภาณุรังษีสว่างวงศ์ (กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ต้นสกุลภาณุพันธุ์ ณ อยุธยา)

๓. ขุนหลวงห้ายสระเป็นใคร ทำไมจึงมีพระฉายาตั้งนั้น

ขุนหลวงห้ายสระเป็นพระเจ้าแผ่นดิน มีพระนามว่า สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก พระนามเดิม คือ เจ้าฟ้าเพชร เป็นพระราชโอรสขุนหลวงสรศักดิ์ ที่คนทั้งหลายเรียกท่านว่า ขุนหลวงห้ายสระเพราะท่านโปรดประทับที่พระที่นั่งซึ่งอยู่ทางห้ายสระในพระบรมมหาราชวัง ขุนหลวงห้ายสระเป็นพระเชษฐาของพระเจ้าบรมโกษฐ์ ซึ่งมีพระนามเดิมว่า เจ้าฟ้าพร ทั้งสองพระองค์ คือ เจ้าฟ้าเพชรและเจ้าฟ้าพร เป็นพระราชโอรสของขุนหลวงสรศักดิ์

๔. นายขนมต้มเป็นนักมวยสมัยกรุงศรีอยุธยาหรือกรุงธนบุรี

มีผู้ถกเถียงกันเนื่อง ๆ ว่า นายขนมต้มนักมวยเอกของไทย เป็นคนสมัยกรุงศรีอยุธยาหรือสมัยกรุงธนบุรี ความจริงนายขนมต้มเกิดสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่มาขึ้นชื่อเสียงสมัยกรุงธนบุรี หลักฐานมีปรากฏในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ดังนี้

“ฝ่ายพระเจ้าอู่วะยังอยู่เมืองย่างกุ้ง ทำการยกฉัตรยอดพระมหาเจดีย์ เกศธาตุสำเร็จแล้ว ให้มีการฉลอง จึงขุนนางพม่ากราบทูลว่า นักมวยเมืองไทย มีฝีมือดียิ่งนัก จึงตรัสสั่งให้จัดหานายขนมต้มคนหนึ่ง เป็นนักมวยฝีมือดีมาแต่ครั้งกรุงเก่า เอาตัวมาถวายพระเจ้าอู่วะ พระเจ้าอู่วะจึงให้จัดพม่านักมวยเข้ามาเปรียบกับนายขนมต้ม แล้วให้ชกกันหน้าพระที่นั่ง นายขนมต้มชกยังไม่ทันถึงยกพม่าก็แพ้ เมื่อจัดคนอื่นเข้ามาเปรียบอีก นายขนมต้มชกพม่าและมอญแพ้ถึงเก้าคนสิบคน พระเจ้าอู่วะทอดพระเนตรเห็นดังนั้นก็ยกพระหัตถ์ตบพระอุระตรัสสรรเสริญฝีมือนายขนมต้มว่า ไทยมีพิษอยู่ทั่วตัว แต่มือเปล่าไม่มีอาวุธเลยก็สู้ได้ คนเดียวชนะคนถึงเก้าคนสิบคน เพราะเจ้านายไม่ดี จึงเสียบ้านเมืองแก่ข้าศึก ถ้าเจ้านายดีแล้ว ไทไทยจะเสียกรุงศรีอยุธยา แล้วจึงพระราชทานรางวัลแก่นายขนมต้มตามสมควร”

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อปีมะแม สัปตศก จุลศักราช ๑๑๓๗ หรือ พ.ศ. ๒๓๑๔ ในรัชสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี

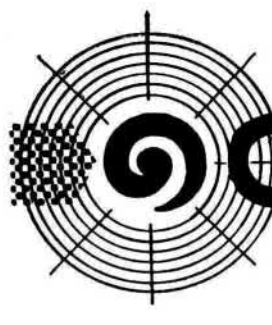
๕. เหตุใดคนไทยจึงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์ว่า “ตรา”

แต่เดิมมาคนไทยไม่เคยมีธรรมเนียมใช้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ริเริ่มสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๐ เมื่อแรกสร้างขึ้นนั้นมีแต่ดวงดาราสำหรับติดเสื้อ ในการที่คนส่วนมากเรียกว่าตรา คงเป็นด้วยเมื่อแรกสร้างขึ้นนั้น ได้ใช้ตราประจำตำแหน่ง มาทำเป็นลายดาราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เช่น ดาราเครื่องตัน (สำหรับทรงใช้ประจำพระองค์) ก็ทำตามลายพระราชลัญจกรไอยราพต (พระราชลัญจกรคือ ตรากำกับพระบรมนามาภิไธยในหนังสือราชการ) ดาราพระราชทานสมุหกลาโหมก็ทำเป็นลายคชสีห์ตามตราตำแหน่งกลาโหม ส่วนดาราที่พระราชทานสมุหนายกก็ทำเป็นลายรูปราชสีห์ตามตราตำแหน่งมหาดไทย คนส่วนมากเห็นทำลายตามตราจึงพากันเรียกกันง่าย ๆ ว่า “ตรา”

โม่งโมกมะม่วงไม้
จากจิกแจจวงจันทน์
โหมหินหึ่งหายหัน
คู้เคี่ยมค้ำคูนค้อ

มูกมัน
จิ้งจ้อ
เหียงหาด
คัตค้าวแคคาง ฯ

— ไคลงกล ชื่อ “อักษรล้น”

๑๐๐ คำ จำได้แม่น

เกษตร พาณิชย์

๑. กงการ (กิจการ)	๑๗. ชยะแขยง
๒. กฎ	๑๘. ชมีขมัน
๓. (ทอด) กรู้น	๑๙. ชมิงทิง
๔. กนก	๒๐. ชมบชมิบ
๕. ลาย (กระหนก)	๒๑. ชยักชยอัน
๖. กระแอมกระโอ	๒๒. ชยุกชยิก
๗. กราดวง	๒๓. ชยม
๘. กรีดกราย	๒๔. ชล้ง
๙. กรุ่มกรุ่ม	๒๕. ชลุกชลุย
๑๐. กลเม็ด	๒๖. ชวกไชว
๑๑. กวี	๒๗. ชะมุกชะมอม
๑๒. กะพร่องกะแพรง	๒๘. ช้าวสวย
๑๓. กะพล่องกะแพล่ง	๒๙. ครหา
๑๔. กะละม้ง	๓๐. ครอก
๑๕. กะลุ่มกะเหลย	๓๑. คลอก
๑๖. กะหรั้มกะแหรั้ม	๓๒. คร้ง

๓๓. ควาต	๕๔. จะกละ
๓๔. คลาต	๕๕. จะละเม็ด
๓๕. คว่า	๕๖. จะละหวั่น, จ้าละหวั่น
๓๖. คล่า	๕๗. จักรวาล
๓๗. คี (เดียว)	๕๘. จักจั่น
๓๘. คลี (ขยายออก)	๕๙. จัญไร, จังไร
๓๙. กุก	๖๐. จัน
๔๐. คลุก	๖๑. จันท์, จันทร
๔๑. เคียวเชิญ	๖๒. จันทร
๔๒. โครง	๖๓. จันทรคาธ, จันทรคราส
๔๓. โคลง	๖๔. จันอับ
๔๔. จอกแงก	๖๕. จาน
๔๕. จ่องแง่ง	๖๖. เจือจาน
๔๖. จีบ	๖๗. จาร
๔๗. เจื่องหงอย	๖๘. จำวัด
๔๘. เจื่องหง้อย	๖๙. จำพรรษา
๔๙. จดหมาย	๗๐. จำบัง
๕๐. จดหมายเหตุ	๗๑. เจ้าเจ้าการ
๕๑. จะไซ้	๗๒. เจ้าขุนมูลนาย
๕๒. จระไซ้	๗๓. โจ่งครีม
๕๓. จอมปลอม	๗๔. โจทก์

๗๕. โจทย์ (ผู้กล่าวหา)	๘๘. ชะงัด (แม่นยำ)
๗๖. โจษ (เล่าลือ)	๘๙. ชะเง้อ (ชูคอขึ้น)
๗๗. ละอ้อน	๙๐. ชะแง้
๗๘. เจด (ขับไล่)	๙๑. ชะโงก
๗๙. เจท	๙๒. ชะคา
๘๐. เฉพาะ	๙๓. ชะนี
๘๑. ชวเนน	๙๔. ชะอม (ต้นไม้)
๘๒. ชนะ	๙๕. ชะเอม
๘๓. ชบา	๙๖. ชันตุ
๘๔. ชมพู	๙๗. ชันนะตุ
๘๕. ชมพู	๙๘. ชะล่า
๘๖. ชม้อย	๙๙. ชะอ้อน (สำออย)
๘๗. ชม้าย	๑๐๐. ชะลอ

สี่สองร่าร่า
ยงต๋อยงยุทรันแยง
ราญรณรันรันแสง
กรวัดแวงแวงแว้ง

เรื่องแรง
แย่งแย้ง
เดชต่อ กันนา
อกว่าหวาดไหว ฯ

— ไคลงกลอักษร ชื่อ "ตรีเพชรประดับ" —

ทอมัส แอลวา เอดิสัน เป็นคนสำคัญใคร?

ถ้าอยากทราบ.....ไปอ่านเรื่องนี้

• สวัสดี ไม่ เกรง •

ทอมัส แอลวา เอดิสัน (Thomas Alva Edison) หรือผู้ใด ๆ ก็เรียกชื่อสั้น ๆ ว่า เอดิสัน นั้น เกิดที่เมืองมิลาน มลรัฐโอไฮโอ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๑๘๔๗ เอดิสันเป็นเด็กช่างคิด ช่างสงสัย ชอบซักถาม ทำไม ? ทำไม ? มาแต่เล็กแต่น้อย จนใคร ๆ ก็เอือมระอาที่จะพูดคุยด้วย เพราะแม้จะตั้งหน้าตั้งตาตอบแล้ว หนูน้อยเอดิสันก็ดูจะไม่ค่อยเชื่อคำตอบนั้นเลย และด้วยความอยากรู้อยากเห็นเองที่มีประดังอยู่ในใจ จึงทดลองอะไรเองจนตัวจะตายก็หลายคราว เช่น วันหนึ่งหายไปจากบ้านตั้งนาน พ่อแม่ไปพบ นังหนาวคางสน้อยอยู่ในเล้าห่าน พอดึงตัวออกมาก็เดียงคอเป็นเอ็นว่า “ห่านมัน ฟักไข่ได้ ผมก็ต้องฟักได้เหมือนกันนี่นา” และเช้าวันรุ่งขึ้นแม่อาภาสจะหนาว เย็นเพียงใดก็กลับไปกกไข่นั่นอีก

วันหนึ่งขณะที่บ้านเพื่อนกำลังชื่นชมเอดิสันอยู่กับบิดาของเขาว่า “เด็ก นี่นา อยากรู้อยากเห็นอะไร ก็ทำไปทดลองไป โดยไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ด้วยนั้น นับว่าเป็นเด็กดีแล้ว” ยังไม่ทันสิ้นคำชมหันไปเห็นไฟกำลังไหม้บ้าน หลังหนึ่ง และภาพที่บิดาของเขาจำติดตาอยู่ก็คือ เจ้าของวังไลก์วอดเอดิสัน ออกมาจากบ้านนั้นด้วย เมื่อชักไข่ไล่เสียงดู พ่อหนูก็ตอบทันทีว่า “ผมอยาก

เห็นไฟไหม้มันจะเป็นยังไง ?” บิดาจึงเอานกทดลองผู้ยิ่งใหญ่วัย ๖ ขวบ ไปเปลี่ยนเสียสละใจ

เมื่อพ่อแม่อ้ายไปอยู่ในเมืองปอร์ตฮิวรอน มลรัฐมิชิแกน เอ็ดสันได้เข้าโรงเรียนในเมืองน้อยสัก ๒-๓ เดือน เวลาเรียนก็ชอบแต่เขียนกระดานเล่น คุรูกามอะไร ๆ ก็ไม่ตอบ จึงดูว่าเป็นเด็กโง่บ๊อง ๆ

แต่นั้นมาเขาก็ยืนคำขาดกับแม่ว่าจะไม่ไปโรงเรียนอีก แม้จึงจำใจให้ ลากออกมาสอนเองที่บ้านจนอ่านออกเขียนได้ แล้วให้อ่านอะไร ๆ จากห้องสมุด ของเมืองนั้นได้ตามใจชอบ เอ็ดสันชอบใจที่มีเวลาอ่านหนังสือและคิดอะไร ได้สะดวกกว่าอยู่โรงเรียน และชอบบ้านใหม่มาก เพราะมีห้องใต้ดิน ซึ่งเขา ยึดเป็นห้องทดลองความรู้ต่าง ๆ

เพียงอายุได้ ๑๐ ขวบ เอ็ดสันก็อ่านหนังสือสำคัญ ๆ ทางเคมีซึ่งเป็นวิชา ที่เขาสนใจที่สุดจบไปหลายเล่ม และได้ใช้ห้องใต้ดินบ้านเป็นห้องเก็บขวด ใส่สารเคมีสารพัดอย่าง เขียนฉลากบอกว่าเป็น “ยาพิษ” ทั้งนั้น เพื่อกันไม่ให้ ใครมายุ่งด้วย ครึ่งหนึ่งเขาอ่านพบว่า บอลลูนลอยได้เพราะมีก๊าซอยู่ข้างใน จึงลงมือทดลองให้เพื่อนกลืนผงชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดฟอง ปรากฏว่าเพื่อนคู่หู ไม่ยักลอย ได้แต่นั่งกุมท้องด้วยความเจ็บปวด พ่อรู้เข้าก็ทำโทษตามระเบียบ

พออย่างเข้า ๑๒ ขวบ ก็ตกลงใจจะคิดหาเงินมาซื้อหนังสือและเครื่องทดลอง ต่าง ๆ เอง จึงขอสัมภาษณ์ขายหนังสือพิมพ์ ผลไม้ และขนมบนขบวนรถไฟ โดยใช้รถตุ๊กตุ๊กสุดท้ายเป็นที่เก็บสินค้า หนังสือและเครื่องทดลองวิทยาศาสตร์

ที่เขาสนใจ พอว่างจากขายของก็จะนั่งวนอยู่กับหนังสือหรือไม้กัทตลอดสิ่งต่าง ๆ อย่างจริงจัง แม้เวลาที่รถจอดพักกลางวันก็จะรีบวิ่งไปอ่านหนังสือในห้องสมุดสาธารณะ ใกล้ถึงกำหนดรถไฟจะออกจึงกลับมาขายของต่อไป ในเที่ยวกลับพอรถจวนจะหยุด ก็จะรีบกระโดดลงบนกองทราย ที่ไปทำไว้ข้างทาง แล้วควมมำตรงเข้าไปอ่านหนังสือในเมืองโดยไม่ชักช้า กิจกรรมค้ำบนรถไฟเจริญก้าวหน้าได้ จึงได้ซื้อเครื่องพิมพ์เก่า ๆ เครื่องหนึ่งมาดำเนินงานออกหนังสือพิมพ์ชื่อ The Weekly Herald บนรถนั้น โดยเฉพาะข่าวการรบระหว่างสงครามกลางเมือง ซึ่งประชาชนเผ่าคอยฟังอยู่นั้น เอ็ดสันก็ได้อาศัยโทรเลขจากเพื่อน ๆ มาลงเผยแพร่อย่างรวดเร็ว หนังสือพิมพ์ของเขาจึงขายดีเป็นเทน้ำเทท่า และแล้ววันหนึ่งขณะที่เขากำลังสาละวนอยู่กับแท่นพิมพ์ ลูกน้องก็วิ่งไปขายของในรถโดยสาร รถไฟกระแทกกันแรงไปหน่อย ขวดใส่แท่งฟอสฟอรัสกระเด็นตกลงกลายเป็นไฟที่พื้นรถ ลูกกลามไปทั้งคัน เตือนร้อนถึงเจ้าหน้าที่ประจำรถต้องมาช่วยดับอยู่พักใหญ่ไฟจึงสงบลง พอรถเข้าจอดเทียบสถานีหน้าเจ้าหน้าที่ก็โยนสัมภาระทุกอย่างของเอ็ดสันลงจากรถไฟ ตัวเขาเองก็ถูกไล่บดตีลงจากรถ จนเป็นเหตุให้หูตึงมาตลอดชีวิต เป็นอันว่าห้องวิทยาศาสตร์ห้องแรกและกิจกรรมพิมพ์เคลื่อนที่ซึ่งยังไม่เคยมีมาแต่ก่อนก็ถึงซึ่งกาลอวสาน

เช้าวันหนึ่ง ขณะที่เอ็ดสันยืนคุยอยู่กับ แมคเคนซี พนักงานโทรเลขซึ่งเป็นเพื่อนที่ซานชลา พอได้ยินเสียงหวูดรถดังใกล้เข้ามาก็อดหันไปชำเลืองดูไม่ได้ ทันใดนั้นเองก็เห็นเด็กคนหนึ่งกำลังเดินตัวมเดียว ๆ จะข้ามทางรถไฟ จึงรีบผละจากคู่สนทนากะโดดไปอุ้มเด็กแล้ววิ่งออกนอกทางรถทันทั่วที่ แมค

เคนซีชื่นชมที่เอดิสันเสี่ยงชีวิตช่วยลูกชายเขามาก จึงช่วยสอนวิธีรับส่งโทรเลขให้ เมื่อได้โอกาสเช่นนี้ก็มาเรียนและฝึกหัดงานโทรเลขแบบของมอสอย่างจริงจังเป็นประจำวันละ ๑๔ ชั่วโมง ชั่วโมงเดียวก็กลายเป็นพนักงานโทรเลขที่สามารถส่งโทรเลขได้แม่นยำยิ่งนัก เอดิสันพอใจโดยอาชีพเป็นนักโทรเลขเร็วร้อนไปตามเมืองต่าง ๆ แต่ไม่ว่าจะไปอยู่ที่ไหนก็ไม่เคยลืมที่จะหาเวลาประดิษฐ์ของแปลก ๆ และอ่าน—อ่าน—หนังสือจนเห็นตื้นเขินจึงจะหลับนอน แม้แต่แมลงสาบไต่ขึ้นมารบกวนโต๊ะทำงาน เขาก็คิดทำเครื่องไฟฟ้าฆ่าแมลงโดยอัตโนมัติ ซึ่งถ้าจะนับเครื่องประดิษฐ์ชิ้นแรกก็เห็นจะเป็นเครื่องส่งสัญญาณไฟอัตโนมัติ ซึ่งได้ประดิษฐ์ขึ้นเมื่อเข้ารับทำงานกลางคืน เพื่อให้เครื่องมือส่งสัญญาณอัตโนมัติตามกำหนดเวลา เขาจะได้มีเวลาพักผ่อนบ้างเท่านั้นเอง แต่พอนายจ้างมาพบสิ่งประดิษฐ์ชิ้นแรกนี้เขาก็กลับได้ผลว่าต้องถูกออกจากงาน และในบางแห่งนั้นพอเข้าทำงานแล้ว คิดอะไรได้แปลก ๆ ก็เสนอความคิดแก่นายจ้าง แต่นายจ้างกลับเห็นว่าเอดิสันเป็นคนฟุ้งซ่าน ไม่รู้จักรับผิดชอบงานเลยไล่ออกไป

เมื่อเอดิสันไปสมัครงานในเมืองบอสตันนั้น แม้จะมีอายุ ๒๑ หน้มเต็มตัวแล้ว แต่พอนายจ้างเห็นสารรูปและเสื้อผ้าที่ขาดกระรุ่งกระวัง ผมย่งเป็นกระเชิง ร่องเท้าปูปะขาดจนเห็นถุง ๔ ล ๔ จึงจัดนักโทรเลขฝีมือดีที่สุดในนิวยอร์กมาลองฝีมืออยู่ถึง ๔ ชั่วโมง เอดิสันก็รับโทรเลขนั้นได้แม่นยำแม่นยำโดยไม่ได้ตกบกพร่องเลย บริษัทเวสเทิร์นยูเนียนถึงกับออกปากชมว่า “เป็นพนักงานโทรเลขที่ดีที่สุดเท่าที่เคยพบมา” เอดิสันเพิ่งได้พบหนังสือของไมเคิลฟาราเดย์ในเมืองบอสตัน จึงรีบซื้อไปครบชุด แล้วตั้งหน้าตั้งตาอ่าน—อ่านทั้งคืน รุ่งขึ้นเพื่อนเตือนให้กินอาหาร ก็ตอบหน้าตาเฉยว่า “เดี๋ยวก่อนน้า

ยังมีอะไรทำอีกเยอะแยะ ชีวิตเราก็ค้นเสียด้วย” ระหว่างนั้นกลางคืนเขา
 เข้างานเป็นนักโทรเลข กลางวันก็ยุ่งกับการทดลองส่วนตัว และการบันทึกผล
 อย่างดีถ้วน (เมื่อสิ้นชีวิตแล้วปรากฏว่า เขามีสมุดบันทึกงานอยู่นับเป็น
 พัน ๆ เล่ม) และที่เมืองบอสตันนี้และที่เอ็ดสันได้เริ่มจดทะเบียนการประดิษฐ์
 เครื่องบันทึกคะแนนไฟฟ้า (Electric Vote Recorder) ซึ่งทำงานได้รวดเร็ว
 ถูกต้องดีกว่าการลงคะแนนที่ละคน แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจจากกรรมการ
 สภานัก ครั้นเมื่อเขาทุ่มเทเงินประดิษฐ์เครื่องส่งโทรเลขสวนทางในสายเดียวกัน
 สำเร็จ ก็รีบขายหน้าออกจากบอสตัน นำไปแสดงแก่บริษัทโทรเลขแห่งหนึ่ง
 ในนิวยอร์ก อนิจจา ก็ล้มเหลวอีก จะจดทะเบียนการประดิษฐ์ไว้ก่อนหรือ
 ก็ไม่มีเงิน เพราะหัตถ์ที่เพื่อนคนหนึ่งยังส่งเคราะห์ให้อาศัยนอนในห้องใต้ถุน
 ใกล้เคียง ๆ เครื่องส่งข่าวแลกเปลี่ยนราคาทองคำของสำนักงานสื่อข่าว

เอ็ดสันขณะนั้นสิ้นเนื้อประดาตัวแล้ว คงจะมีอยู่ก็แต่ฝันสมองที่ครุ่นคิดจะ
 ทดลองสิ่งที่เขายังไม่แจ่มแจ้งอีกนานัปการ อยู่มาวันหนึ่งขณะที่เขากำลังจะ
 ออกไปทำงานทำเช่นเคยนั้นเอง ก็ได้ยินเสียงโจษจันกันแข็งแรงแจกห้องโถง
 ของสำนักงาน พอจะจับความได้ว่า

“เครื่องส่งใหญ่มันเสีย การค้าปั่นป่วนแล้ว!”

ผู้จัดการและหัวหน้าช่างเครื่องหมดปัญญา ต่างก็วิ่งหาคนแก้กันจำละวัน
 เอ็ดสันจึงเข้าไปดูกับเขาบ้าง

“สปริงคอนแทคมันขาดนี่ครับ” เขาพูดขึ้นอย่างสุภาพ

ทุกคนหันมาดูเขาอย่างเหยียดหยาม แต่เมื่อเขาดูจนคนก็ต้องลองทุก
 วิถีทาง หลังจากถามข้อเสียเรียงนามด้วยนาเสียงหยาบกระดังงาสั่นแล้วผู้จัดการ

จึงยอมให้พ่อหนุ่มพนเฆรลองแก้เครื่องดู เพียงใน ๒ ชั่วโมงเครื่องนั้นก็เดินได้อย่างปกติ ผู้จัดการเดินยิ้มแบ่นเข้ามาหาเขา แล้วก็ตั้งให้เป็นผู้ดูแลเครื่องจักรนี้โดยให้เงินเดือนขั้นต้น ๓๐๐ เหรียญทันที เอ็ดสันเป็นคนแปลกที่ไม่เคยพอใจอยู่ในเงินเดือน เมื่อเขารวบรวมเงินได้มากได้น้อยเป็นต้องซื้อเครื่องทดลองมาประดิษฐ์เครื่องจักรใหม่ และขายทะเบียนสิ่งประดิษฐ์อยู่เสมอจนได้เงินมากพอที่จะอุทิศเวลาทั้งหมดให้แก่งานค้าคว่ำเสียที่ จึงชวนเพื่อนมาตั้งโรงงานเล็ก ๆ ดำเนินทางวิศวกรรมไฟฟ้าเฉพาะเรื่องเครื่องโทรเลขที่เจอร์ซีย์ อันนับว่าเป็นโรงงานแห่งแรกในอเมริกาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๑๘๖๙ และเมื่อประดิษฐ์เครื่องส่งสัญญาณราคาหุ้นได้แล้ว ก็ครุ่นคิดว่า ถ้าจะขายคงจะได้เพียง ๓๐๐๐ หรือ ๔๐๐๐ เหรียญเป็นอย่างมาก

“เออว่าผมให้คุณ ๔๐,๐๐๐ เหรียญเป็นไง” เสียงท่านผู้จัดการใหญ่เสนอขึ้น

ครึ่งนแหละเป็นครั้งแรกที่เอ็ดสันมีเงินฝากธนาคารเพื่อนำมาจ่ายลงทุนเปิดห้องทดลองผลิตสินค้าเครื่องส่งโทรเลข โดยมีช่างฝีมือและคนงานที่ชำนาญอยู่ในความดูแล จ่ายเงินเดือนอย่างงามเป็นร้อย ๆ คน แต่นักธุรกิจผู้กำลังจะรุ่งโรจน์ผู้นี้ก็ยังเป็นเอ็ดสันคนเดิม จะแปลกไปบ้างก็ด้วยท่าทีดูจะแก่เกินวัยจนเพื่อน ๆ พวกนี้เรียกว่า “พ่อเฒ่า” ส่วนสารรูปและเสื้อผ้าหาเปลี่ยนแปลงไม่แถมจะสกปรกเพราะรอยดำค้างของน้ำมันเประเบอนยังขึ้นด้วยซ้ำ คนที่มาสมัครงานบางคนพอเห็น “พ่อเฒ่า” เขาก็บอกลาไปเลย เพราะกลัวว่าจะต้อง

มาทำงานอยู่กับคนบ้า ๆ บอ ๆ ในโรงงานของเขาก็น่าพิศมัยติดตัวไว้ถึงหกเดือน
แต่ละเดือนบอกเวลาผิด ๆ กัน

เอดิสันได้แต่งงานกับ แมรี สตีลเวลล์ ในปี ค.ศ. ๑๘๗๖ พอ
เสร็จพิธีก็ขอออกไปดูงานที่คังคังสัคน้อย แต่แล้วก็หายไปจนเที่ยงคืน เตือน
รอนถึงเพื่อนเจ้าบ่าวต้องออกไปตะโกนเรียก จึงรู้ว่าอาตมานี้เพิ่งแต่งงานวัน
จริง ๆ

ในปี ๑๘๗๖ เขาได้ออกแบบห้องทดลองเอง และย้ายไปอยู่ที่เมือง
เมนโลพาร์ค อันเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่งในโลก จนตัวเขาเองก็
ได้รับสมญาว่า “ผู้เฒ่าแห่งเมนโลพาร์ค” งานชิ้นแรกที่ได้รับชื่อเสียงมาก
ก็คือ การปรับปรุงเครื่องโทรศัพท์ซึ่ง เบลล์ ได้คิดขึ้น และใช้พูดกันได้ในเพียง
ในระยะใกล้ ๆ พอปรับปรุงเสร็จทดลองดู ปรากฏว่าเสียงดังฟังชัดถึง ๑๕๐ ไมล์
จึงมีผู้ให้ข้อสังเกตว่า “เบลล์คิดเครื่อง แต่เรื่องได้ยินเป็นของเอดิสัน” และอีก
ปีหนึ่งต่อมาก็ประดิษฐ์เครื่องจักรพูดได้ หรือหีบเสียง จากการสังเกตการสั่น
สะเทือนของแผ่นโลหะในเครื่องโทรศัพท์ เขาคิดแล้วก็เขียน เขียนแล้วก็ส่ง
ให้ช่างลองทำ ทำแล้วก็ทดลองท่ามกลางเสียงถอนหายใจและเสียงซุบซิบว่า
“พ่อเฒ่าของเราชักจะไม่สบายไปแล้ว” แต่เอดิสันนั้นยังมั่นคง บรรจงฝึก
แผ่นดีบุกลงไปบนท่อนไม้ และค่อย ๆ วางเข็มไวบนแผ่นโลหะ มีอีกท่อนไป
ปากก็ร้ายคำกล่อมเด็กกรอกลงไปว่า

Mary had a little lamb;

Its fleece was white as snow,

And everywhere that Mary went,

the lamb was sure to go.

ผู้เขียนขอถอดเป็นคำกล่อมพี่น้องบ้านไทย ๆ ว่า

หนูน้อยแม่มมและน้อย— (เอย)

ชนไม่ต่างไม่พร้อย ช่างชาวดังสำลี

ไม่ว่าเจ้าของจะก้าวไปทางไหน— (เอย)

และน้อยก็ไม่เคยห่างหนี.

แล้วก็ยกเข้มนขึ้น และวางอีกเข้มนึงลงไปเบา ๆ มือค่อย ๆ หมุนกระบอก
ช้า ๆ ทุทุเคยดังเงี้ยวอย่างตั้งใจ ทุกคนเฝ้ามองจับตามองสะกด ความมหัศจรรย์
อุบัติขึ้นแล้ว เครื่องนั้นพูดได้ ณ บัดนั้นประวัติศาสตร์ได้จารึกไว้เป็นประเดิม
ว่า มีคนทำเครื่องพูดได้ เอ็ดสันดูจะพึงพอใจมาก ถึงกับนำเครื่องตระเวนไป
ให้นักหนังสือพิมพ์ และประชาชนในเมนโลพาร์ค ตลอดจนประธานาธิบดีที่
วอชิงตันทดลองฟังด้วยตนเอง ต่อมาก็ได้ดัดแปลงกระบอกหุ้มแผ่นโลหะเป็น
จานเสียง ให้หมุนด้วยเครื่องแทนมือ และมีลำโพงขยายให้ดังยิ่งขึ้น จนกลายเป็น
เป็นหีบเสียง ชำวงการประดิษฐ์เครื่องพูดได้ระบือไปทั่วแดน ประชาชนก็ยอม
ยกนิ้วให้เขาเป็นอัจฉริยะบุรุษอีกด้วยเครื่องพูดได้นี้เอง และคำว่า “ผู้วิเศษแห่ง
เมนโลพาร์ค” ก็เป็นที่รู้จักกันทั่วไป

เพียงอายุย่างเข้า ๓๐ กว่า เอ็ดสันก็ได้จดทะเบียนสิ่งประดิษฐ์ ๑๐๐
กว่าสิ่งแล้ว ที่ยังรอการอนุญาตก็นับเป็นร้อย ๆ แต่งานค้นคว้าที่ยิ่งใหญ่ใน
ประวัติศาสตร์และแสดงถึงความพยายามอย่างยิ่งยวดนั่นคือ การประดิษฐ์หลอด
ไฟฟ้า ซึ่งเอ็ดสันได้บันทึกผลการทดลองไว้ถึง ๒๐ เล่ม และทุ่มเงินและชีวิตเข้า
ทดลองอย่างเป็นบ้าเป็นหลัง เขานำเอาเส้นด้ายทุกชนิด กระดาษทุกชนิด ใบของ

พืชผักเป็นพันธุ์ ๆ ชนิด ตลอดจนหมวดและผักก็ถอนมาทดลองทำเป็นไส้หลอด หรือจะว่าเห็นแปลกเป็นต้องเอามาทดลองทั้งนั้น แต่ไม่มีอะไรทนและให้แสงสว่างได้นานเลย จนวันหนึ่งมองไปเห็นก้านไม้ไผ่มัดติดอยู่ที่พัด ก็รีบเอาทดลองทำไส้ดู เป็นไปได้หรือไม่ แต่ก็เป็นไปได้แล้ว เพราะก้านไม้ไผ่นั้นมีคุณภาพเยี่ยม (ทน ถูก และให้แสงสว่างดี) กว่าของดั้งเดิมอย่างที่ทำหลอดแล้ว จึงรีบส่งให้ประเทศญี่ปุ่นปลูกไม้ชนิดนั้น และจัดตั้งโรงไฟฟ้าขึ้นทันที เอ็ดสันได้ใช้คาร์บอนของไม้ไผ่ทำไส้หลอดไฟฟ้าใช้อยู่เป็นเวลานาน ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นดังที่ใช้แพร่หลายกันทุกวันนี้ เมื่อเขาต้องเสียแม้ภรรยาสุดที่รักไปทางที่ล้มความเศร้าโศกของเอ็ดสันก็คือ มุ่งทำงาน—ทำงาน ให้มากยิ่งขึ้น นึกอยากประดิษฐ์อะไรก็ลงมือทำ—ทำงานกระทั่งตกตาพูดได้ ยาระงับปวด ฯลฯ ซึ่งยังความประหลาดใจแก่เพื่อน ๆ เป็นอย่างยิ่ง

หากเอ็ดสันไม่ได้ มีน้ำ มิลเลอร์ มาเป็นคู่ครองใหม่ มันสมองอันมีค่าของเขาจะเป็นอย่างไรก็สุดที่จะเดาได้ มีน้ำเป็นหญิงที่ดีพร้อม แม้เวลาไปดูแลหรือฟังการประชุมด้วยกัน เธอจะเกาะนั่งเป็นรหัสเล่าเรื่องให้สามีฟังเข้าใจได้ตลอด ส่วนเอ็ดสันก็ยังคงหมกมุ่นอยู่กับงานประดิษฐ์คิดค้นอย่างไม่สร้างชา ถึงกับมีน้ำต้องเขียนขอพบว่า “อาทิตย์นี้อยากพบหน้าเธอสักหน” ส่งไปพร้อมกับภาตอาหารอยู่บ่อย ๆ และบางครั้งพอเอ็ดสันนั่งลงจะกินอาหาร เห็นผ้าเช็ดมืออยู่ก็คิดว่าตนกินอาหารแล้ว เลยให้คนยกอาหารไปก็มี

วันหนึ่ง เพื่อนส่งของเล่นเป็นล้อหมุนดูภาพข้างในเคลื่อนไหวได้ เอ็ดสันดูของนั้นอย่างพิเนิจิเคราะห์ แล้วก็นั่งลงสะกดศัพท์ แบบกลิ้งถ่ายภาพยนตร์

ขึ้นทันที หลังจากใช้เวลาอยู่ ๕ ปี ก็ประดิษฐ์กล้องถ่ายภาพได้เร็วนาทีละ ๒๐ ถึง ๔๐ รูป แล้วภาพยนตร์ก็เริ่มเกิดขึ้น ณ บัดนั้น และต่อมาไม่นานนักก็ประดิษฐ์ภาพยนตร์มีเสียง นอกจากภาพยนตร์แล้วยังค้นพบและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น เทอร์โมมิเตอร์สำหรับวัดอุณหภูมิของดาว X-rays วิธีทำซิเมนต์ ฯลฯ และโดยเฉพาะทางเคมีนั้น เอ็ดสันค้นพบผลึกสารประกอบใหม่ ๆ ถึง ๔๐๐๐ ชนิด

ขณะที่กองทัพเรืออเมริกัน ได้แต่งตั้งให้เอ็ดสันเป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ นั้น เขามีอายุเกือบ ๗๐ แต่ก็ได้ประดิษฐ์เครื่องจับทิศทางตอร์ปิโด และอื่น ๆ ให้กองทัพถึง ๔๐ อย่าง อาจเนื่องจากปู่ของเขามีอายุยืนถึง ๑๐๔ ปี หรือไม่ตัวเขาก็มัวแต่เพลินงาน จึงไม่ค่อยได้คิดถึงสังขารเสียเลย แม้อายุจะล่วงเข้า ๘๐ เขาก็ยังประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ออกมาเสมอเช่น เครื่องเล่นแผ่นเสียงลงเพลย์ เป็นต้น ถ้ากล่าวเฉพาะสิ่งประดิษฐ์แล้ว เมื่ออายุได้ ๘๔ ปี เอ็ดสันได้ประดิษฐ์ไว้ไม่น้อยกว่า ๑๕๐๐ ชนิด สามวันก่อนจะสิ้นชีวิตเขายังอ่านตำรารับตำราอยู่อย่างปกติ จนกระทั่งถึงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๑๙๒๑ ประธานาธิบดีวู้ดโรว์จึงได้กล่าวด้วยความเศร้าสลด ขอให้ประชาชนในสหรัฐนวยอร์คร่วมใจกันปิดไฟ ๑ นาที เพื่อเป็นการไว้อาลัยแก่ร่างอันปราศจากวิญญาณของผู้สร้างแสงสว่าง ถ้าอยากทราบว่าทำไมเอ็ดสันถึงได้เก่งกาจนัก ก็ขอให้พิจารณาด้อยคำของเขา ซึ่งเคยพูดเสมอว่า "ความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ ๒ % ส่วนอีก ๙๘ % นั้นขึ้นอยู่กับหยาดเหงื่อ"

คณิตศาสตร์ แสนสนุก สลาย โรคห่อโร

คณิตศาสตร์เป็นเหมือนยาหม้อใหญ่ที่เด็ก ๆ มีความรู้สึกว่ทั้งขมและชื่น
ไม่มีใครชอบเลยจนิดเดียว แต่ความจริงแล้วมีอะไรแสนสนุกอยู่ในคณิต
ศาสตร์มากมาย ถ้าใครรับมันมาคิดเล่นก็จะสนุกเพลิดเพลิน และเกิดมีปัญา
เป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด ช่างค้น ทำให้เรียนหนังสือได้ดีต่อไป ฉะนั้นจึง
ขอนำเด็กชายเด่นชัยและปัญหาของเขาามาเสนอในหนังสือวันเด็ก เพื่อให้เด็ก
ทั้งหลายติดตามนายเด่นชัยไปแล้วจะเกิดความเห็นพ้องกันว่า คณิตศาสตร์แสน
สนุก มีความพิลึกกึกกือมหัศจรรย์ในตัวของมันเอง ยิ่งเรียน ยิ่งรู้ ยิ่งนำ
สนใจ น่าสนุกขึ้นทุกที สิ่งที่นำมาเสนอวันนี้เป็นแต่เพียงส่วนน้อย เมื่อนักเรียน
เรียนสูงขึ้นไปจะยิ่งสนุกสนานยิ่งขึ้น

๑. นายเด่นชัยให้นายปัญาเลือกเลขจำนวนระหว่าง ๑ ถึง ๙ ขึ้น
สองจำนวน แต่นายปัญาไม่จำเป็นต้องบอกนายเด่นชัยให้ทราบว่ตนเลือก
จำนวนใด นายเด่นชัยให้นายปัญาคูณเลขจำนวนน้อยที่เลือกขึ้นด้วย ๒ แล้ว
มาบวกกับ ๕ แล้วมาคูณด้วย ๕ อีก ได้ผลลัพธ์เท่าไรมาบวกกับจำนวนอีก
จำนวนหนึ่งที่เลือกเอาไว้ แล้วจึงบอกผลลัพธ์สุดท้ายนี้แก่นายเด่นชัย

นายเด่นชัยสามารถบอกนายบุญญาได้ทันทีว่า นายบุญญาเลือกเลขสองจำนวนนั้นคือจำนวนอะไรบ้าง คือ นายเด่นชัยเอา ๒๕ ลบจากผลลัพธ์ที่นายบุญญาบอกเสียก่อน ผลที่เหลือจะเป็นจำนวนที่ต้องการ

ตัวอย่าง สมมติว่านายบุญญาเลือกเลข ๒ และ ๘

นายเด่นชัยให้นายบุญญาทำดังนี้

$$๒ \times ๒ = ๔$$

$$๔ + ๕ = ๙$$

$$๙ \times ๕ = ๔๕$$

$$๔๕ + ๘ = ๕๓ \text{ เป็นผลลัพธ์ที่นายบุญญาบอกนายเด่นชัย}$$

นายเด่นชัยนำ $๕๓ - ๒๕ = ๒๘$ นายเด่นชัยบอกนายบุญญาว่า เลขสองจำนวนที่นายบุญญาเลือก คือ ๒ และ ๘

๒. นายเด่นชัยส่งกระดาษดินสอให้นายบุญญา แล้วบอกให้นายบุญญาเลือกเอาเลขจำนวนหนึ่งระหว่าง ๑ ถึง ๑๐ แต่ต้องไม่บอกให้นายเด่นชัยทราบ แล้วให้นายบุญญาคูณเลขจำนวนนั้นด้วย ๕ ได้เท่าไรเอาไปบวกกับ ๖ แล้วนำมาคูณด้วย ๔ เมื่อคูณด้วย ๔ ได้เท่าไรเอาไปบวกกับ ๙ แล้วนำมาคูณด้วย ๕ อีกครั้ง เมื่อได้ผลลัพธ์สุดท้ายแล้วบอกนายเด่นชัย นายเด่นชัยมักจะสร้างทำคิตอยู่ครู่หนึ่งก็จะบอกจำนวนเลขที่นายบุญญาเลือกได้ถูกต้อง

ความลับที่นายเด่นชัยคิดได้ก็คือ จำนวนเลขที่นายบุญญาบอกมาสุดท้ายนั้นจะมีตัวเลขข้างท้ายเป็น ๖๕ นายเด่นชัยจะเอาสองตัวข้างท้ายนี้ทิ้งไป คือ เอา ๖๕ ทิ้ง คงเหลือแต่หลักร้อยหรือหลักร้อยและหลักพัน แล้วนายเด่นชัยจะเอาหักออกเสียหนึ่ง เป็นคำตอบ

ตัวอย่าง สมมติว่า นายบุญญาลือเลข ๙ นายเด่นชัยให้นายบุญญาทำ
ดังนี้

$$๙ \times ๕ = ๔๕$$

$$๔๕ + ๖ = ๕๑$$

$$๕๑ \times ๔ = ๒๐๔$$

$$๒๐๔ + ๙ = ๒๑๓$$

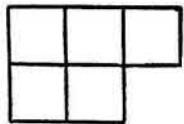
$$๒๑๓ \times ๕ = ๑๐๖๕$$

นายเด่นชัยตัด ๖๕ หัง กงเหลือ ๑๐ เอา ๑ หักออก กงเหลือ ๙ ตั้ง
นั้น ๙ เป็นเลขที่นายบุญญาลือ

๓. ที่บ้านคุณพ่อของนายเด่นชัยชอบให้นายเด่นชัยคิดปัญหาคณิตศาสตร์
แปลก ๆ เสมอ และเป็นปัญหาที่คิดแล้วสนุกด้วย

๓.๑ วันหนึ่งท่านบอกนายเด่นชัยว่า “เด่นชัยไปเอาไม้ขีดไฟมา ๑๕
ก้าน แล้วมาต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้ได้ ๕ ช่อง”

เด่นชัยนำก้านไม้ขีดมาต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส
ได้ดังนี้

ท่านบอกต่อไปว่า “ตั้งไม้ขีดไฟมาให้พ่อเสีย ๓ ก้าน ให้เหลือ
สี่เหลี่ยมจัตุรัสเพียง ๓ ช่อง”

๓.๒ วันที่สอง ท่านยื่นไม้ขีดไฟให้เด่นชัย ๙ ก้าน ท่านบอกว่า
“ทำอย่างไรจากไม้ขีดไฟ ๙ ก้านนี้ เด่นชัยจึงจะให้เป็นสามสิบ
หกออกมาได้”

- ๓.๓ วันที่สาม ท่านจุดไม้ขีดจุดดับเสียสามก้าน ท่านจึงส่งก้านไม้ขีดที่ใช้ไม่ได้แล้วให้เด่นชัย พร้อมทั้งบอกว่า “เด่นชัยลองจัดการซิว่า จำนวนี่จะออกมาจากไม้ขีดไฟสามก้านนี้ได้อย่างไร”
- ๓.๔ วันที่สี่ เด่นชัยกลับจากโรงเรียนแล้วไม่ได้ทำการบ้านในวันนั้น ท่านจึงเรียกเด่นชัยไปนั่งใกล้ ๆ แล้วบอกว่า “เด่นชัยเอาไม้ขีดไฟมาสิบเก้าก้าน จัดให้ได้ตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัสหกตาราง แล้วจัดการเอาไม้ขีดออกทั้งเสียห้าก้าน ให้เหลือสามตาราง”
- ๓.๕ วันที่ห้า ท่านพูดว่า “เด่นชัยเอาไม้ขีดมาสิบสองก้าน เรียงเป็นตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้เท่ากันครึ่งหนึ่ง เรียงให้ได้สี่ตารางครึ่งที่สองเรียงให้ได้สามตาราง โดยที่ตารางในทั้งสองครึ่งนั้นเนื้อที่เท่ากัน”
- ๓.๖ วันที่หก ท่านเรียงไม้ขีด ๑๗ ก้านเป็นรูป

 ตารางดังนี้
- ท่านบอกให้เด่นชัยลองตั้งไม้ขีดไฟออกเสีย ๖ ก้าน ให้เหลือสี่เหลี่ยมจัตุรัสสองรูปไม่จำเป็นต้องมีเนื้อที่เท่ากัน
- ๓.๗ วันที่เจ็ด ท่านบอกเด่นชัยว่า “พ่มีไม้ขีดอยู่ ๑๑ ก้าน ทำอย่างไรพ่จะได้จำนวนเก้าออกมาจากไม้ขีดจำนวน ๑๑ ก้านนี้”

เด่นชัยพยายามไปคิดปัญหาที่คุณพ่อของเขาบอก และเขาก็คิดได้ ในวันเด็กอยากจะให้เด็กคิดปัญหาที่คุณพ่อถามเด่นชัยด้วย และไม่ต้งดูเฉลยไม่ช้าเด็ก ๆ ทุกคนคงจะเก่งอย่างเด่นชัย

๔. มีปัญหาเก่าแก่อีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าสนใจมากกว่า ๑,๕๐๐ ปี
ปัญหานี้เกี่ยวกับอายุของนักคณิตศาสตร์ชาวกรีกที่ได้รับสมญาว่า บิดาของ
พีชคณิต นักคณิตศาสตร์ท่านนี้มีนามว่า Diophantus ปัญหาที่มีดังนี้คือ

ท่าน Diophantus มีอายุจนถึงวันไว้นวดของท่านเป็น $\frac{1}{6}$ ของอายุท่าน
ทั้งหมด ท่านไว้นวดมา $\frac{1}{12}$ ของอายุท่าน และหลังจากนั้นอีก $\frac{1}{7}$ ของอายุ
ท่านก็แต่งงาน หลังจากวันแต่งงาน ๕ ปีก็มีบุตรชาย แต่บุตรชายของท่านมี
อายุเพียงครึ่งหนึ่งของท่านก็ตาย Diophantus อยู่ต่อมาอีก ๔ ปี ก็ตายตามบุตร
ชายไป โจทย์ข้อนี้ถามว่า Diophantus มีอายุเท่าไร ?

คำตอบข้อนี้ว่า ๘๔ ผู้อ่านควรจะลองคิดเอง เพราะถ้าเฉลยเสียแล้ว
คณิตศาสตร์ก็สิ้นความสนุก.

(โปรดพลิกดูคำเฉลยหน้า ๘๖)

อาหารส่วน

สำหรับนักเรียน

ชวลิต รัตนกุล

ผู้เขียนจำได้ว่า เมื่อสมัยเป็นเด็กนักเรียนมีความใฝ่ฝันอยู่สองสามประการเท่านั้น ประการแรกก็อยากจะเรียนหนังสือเก่ง ประการที่สองก็อยากจะมีความแข็งแรง เพื่อว่าจะสามารถเล่นกีฬาได้ดี และโดยที่ผู้เขียนเป็นผู้หญิง จึงมีความใฝ่ฝันอีกประการหนึ่งคือ อยากจะมีผิวพรรณและรูปร่างสวย นักเรียนทั้งหลายมีความใฝ่ฝันอย่างนี้บ้างหรือเปล่า?

อันที่จริงความใฝ่ฝันดังกล่าวอยู่ในวิสัยที่จะทำให้เป็นจริงได้ไม่ยากนัก สิ่งที่จะบันดาลให้ความใฝ่ฝันดังกล่าวเป็นจริงก็คือ อาหารที่สมส่วนและพอเพียง สำหรับนักเรียนนั่นเอง

ปัจจุบันนี้มีผู้สนใจทำการศึกษาและค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง เพื่อหาความจริงในข้อที่ว่า อาหารมีผลอย่างไรต่อสุขภาพ ทั้งทางกาย บัญญา และอารมณ์ นั่นคือ ผู้ที่ได้กินอาหารดีมีประโยชน์อย่างพอเพียงจะมีร่างกายแข็งแรง สามารถทำงานที่ต้องใช้แรงกายหนัก ๆ ได้ ไม่เหน็ดเหนื่อย ทั้งจะมีจิตใจปลอดโปร่งแจ่มใส มีสมาธิ สามารถใช้สติปัญญาได้ดี ถ้าเป็นนักเรียนก็มีโอกาสจะเล่าเรียนได้ดี

ในทางตรงข้าม ผู้ที่ได้อาหารไม่พอเพียง จะมีร่างกายไม่แข็งแรง เห็นอ ย ง่าย ชาตสมาธิ ไม่สามารถทำงานให้ได้ดี ถ้าเป็นนักเรียนก็จะเรียน ไม่ได้

มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง อาหารกับความสามารถในการเรียน นั่นคือในระยะเวลาหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๑ นั้น ประเทศเยอรมนีอดัดขาดแคลนอาหารมาก เด็กนักเรียนเยอรมัน เข้าใจบทเรียนได้ยาก ความจำไม่ดี และไม่ตั้งใจเรียน ผลการเรียนเลวลง กว่าระยะก่อนสงคราม และในการสอบเลื่อนชั้นมีนักเรียนสอบตกถึงสองเท่าของ ระยะก่อนสงคราม

ส่วนในด้านความสามารถในการเล่นกีฬานั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญอย่าง น้อยสองประการ กล่าวคือ กำลัง กับ "ฝีมือ" แม้ว่า "ฝีมือ" จะเป็นส ึ่ง ที่อาจปรับปรุงได้ด้วยการฝึกซ้อม แต่กีฬาส่วนใหญ่ก็ต้องอาศัยกำลังเป็นองค์ ประกอบสำคัญ มิฉะนั้นแล้วก็ยากที่จะเล่นได้ดี จะเห็นได้ชัดว่า กีฬาประเภท วูตว ายน้ำ วิ่งท น ซิกเกอร์ยาน ฟุตบอล ฯลฯ ผู้เล่นจะเล่นได้ดี สามารถกำ ขัยชนะไว้ได้จะต้องมีทั้ง "ฝีมือ" และกำลังพอ นักเรียนคงจะได้เห็นอยู่บ่อย ๆ จากการแข่งขันกีฬาครั้งสำคัญ ๆ ว่า ผู้เล่นบางคนมีฝีมือดีแต่ไม่มีกำลังพอ จึง ต้องปราชัยแก่ฝ่ายที่กำลังเหนือกว่า ผู้เขียนมีความเห็นว่า ถ้าจะส่งเสริมนักกีฬา ไทยให้มีความสามารถทัดเทียมกับนักกีฬาต่างประเทศได้ในอนาคต สิ่งหนึ่ง ที่ จะต้องกระทำก็คือเร่งปรับปรุงเสริมสร้างสุขภาพของนักเรียนเสียตั้งแต่บัดนี้ ทงน ด้วยการส่งเสริมให้มีการ "กินดี" คือ กินอาหารมีประโยชน์อย่างพอเพียง มิใช่ให้นักกีฬากินอาหารบำรุงในระยะสั้น คือ ก่อนหน้าและในระหว่างที่มี การแข่งขันเท่านั้น

อาหารที่สมส่วนและพอเพียง

การ “กินดี” หมายถึงการได้กินอาหารที่มีประโยชน์ในปริมาณที่สมส่วน และพอเพียงแก่ความต้องการของร่างกาย มิได้หมายความว่า จะต้องกินอาหารแพงๆ ตามภัตตาคารมีชื่อ อาหารที่มีประโยชน์และจำเป็นแก่ร่างกาย ซึ่งนักเรียนและคนทั่วไปพึงบริโภคให้ได้ครบทุกวัน ในปริมาณที่พอเพียงมีอยู่ ๕ หมู่ด้วยกัน

หมู่ที่หนึ่ง ได้แก่อาหารจำพวกข้าว พืชพวกหัว เช่น เผือกมันชนิดต่าง ๆ และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากอาหารดังกล่าว เช่น ขนมจีน เส้นก๋วยเตี๋ยว เส้นหมี่ ซึ่งทำจากข้าวเจ้า ขนมปัง เส้นบะหมี่ มักกะโรนีซึ่งทำจากข้าวสาลี และวุ้นเส้นซึ่งทำจากแป้งมันสำปะหลัง (หรือทำจากแป้งถั่วเขียวก็มีคุณค่าพอ ๆ กัน)

น้ำตาลชนิดต่าง ๆ เช่น น้ำตาลมะพร้าว (น้ำตาลปีบ หรือ น้ำตาลปีกล) น้ำตาลอ้อย (น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลสีรำ และน้ำตาลทรายขาว) ก็รวมอยู่ในหมู่นี้

อาหารหมู่นี้ให้แป้งและน้ำตาลเป็นส่วนใหญ่ แป้งและน้ำตาลมีประโยชน์ในทางให้พลังงานแก่ร่างกาย ผู้ที่ออกแรงมากจะเป็นการทำงานหรือการเล่นกีฬาก็ตาม ควรกินอาหารหมู่นี้ให้มากพอ ถ้าได้ไม่พอร่างกายจะทรุดโทรม ขาดกำลัง น้ำหนักตัวอาจลด มั่นนักกีฬาบางคนเข้าใจผิดคิดว่า ควรบำรุงตัวด้วยการกินเนื้อ นม และไข่เท่านั้น ข้าวไม่จำเป็น ผลก็คือ น้ำหนักตัวลด และไม่มีแรง

หมู่ที่สอง คือ อาหารจำพวกเนื้อสัตว์ เครื่องในสัตว์ นม ไข่ และเมล็ดถั่วแห้ง เนื้อสัตว์ในที่นี้หมายถึงเนื้อสัตว์ทุกชนิด เช่น เนื้อวัว เนื้อหมู

ไก่ เบ็ด ปลา กุ้ง ปู หอย เครื่องในสัตว์ก็ได้แก่ ตับ ไต หัวใจ เป็นต้น ส่วนนมเนื้หมายถึง น้านมสัตว์บางชนิด เช่น นมวัว นมแพะ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปนมสด หรือนมกระป๋อง เช่น นมผง นมข้นจืด ไข่ก็หมายถึง ไข่ทุกชนิด ที่คนนิยมกิน เช่น ไข่ไก่ และไข่เบ็ด

ส่วนเมล็ดถั่วแห้งได้แก่ ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว เป็นต้น รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากถั่ว เช่น เต้าหู้ชนิดต่างๆ อันทำมาจากถั่วเหลือง

อาหารหมูนั้ให้โปรตีนเป็นสำคัญ นอกจากนั้นยังให้เกลือแร่ เช่น เหล็ก (ซึ่งมีมากใน ตับ ไต ม้าม และเนื้อสัตว์สีแดงเข้ม มีมากพอใช้ในไข่) และไอโอดีน (ซึ่งมีมากในสัตว์ทะเล) ทั้งโปรตีนและเกลือแร่จำเป็นสำหรับการสร้างและซ่อมส่วนต่างๆ ของร่างกาย นักเรียนทั้งหลายอยู่ในวัยที่กำลังเติบโต จำเป็นต้องได้รับโปรตีนและเกลือแร่อย่างพอเพียง จึงควรกินอาหารจำพวกนี้ให้มาก มือหนึ่งควรได้ใช้อย่างน้อย ๑ ฟอง หรือ ปลาทุตัวงามๆ อย่างน้อย ๑ ตัว

หมูสามชั้น คือ ไขมัน และน้ำมัน ซึ่งได้จากสัตว์และพืช ไขมันจากสัตว์ เช่น ไขมันติดมากับเนื้อสัตว์ ไม่ว่าจะเป้นเนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อเป็ดหรือเนื้อไก่ นอกจากนั้นก็มีน้ำมันหมู ส่วนไขมันจากพืช เช่น น้ำมันรำ น้ำมันถั่ว น้ำมันมะพร้าวและกะทิ

อาหารหมู่นี้ให้ไขมัน อันเป็นสารที่ถูกเผาผลาญให้พลังงานได้สูงสุด ทั้งยังมีประโยชน์อื่นที่ทำได้ ไขมันเป็นอาหารจำเป็นอันจะขาดเสียมิได้ เช่น ช่วยละลายวิตามิน เอ ดี อี และ เค ในอาหารทำให้วิตามินเหล่านี้ถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้ ทั้งช่วยให้อาหารอร่อยขึ้นด้วย ผู้ที่กลัวอ้วน หรือผู้ที่อ้วนอยู่แล้วต้องการจะลดน้ำหนักก็ต้องกินไขมันบ้าง แต่ควรกินในปริมาณน้อย สำหรับคนปกติในอาหารมือหนึ่งๆ ควรมีอาหารที่ประกอบโดยใช้น้ำมันสัก

อย่างหนึ่ง เช่น อาหารผัด หรือ อาหารทอด หรือ แกงเผ็ดกะทิ อย่างใดอย่างหนึ่งก็จะช่วยให้ได้ไขมันพอ

หมู่นี้ คือ ผัก ทั้งสีเขียว สีเหลือง และอื่นๆ อาหารพวกนี้ให้เกลือแร่และวิตามิน วิตามินที่มีในผักสดคือ วิตามิน ซี ใบผักสีเขียวและสีเหลืองมีวิตามิน เอ มาก

อาหารหมู่นี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสุขภาพของนักเรียน เพราะสารที่ได้รับจากผัก เช่น วิตามิน เอ จำเป็นสำหรับการเติบโต การใช้สายตาในที่มืด ชุ่มกมัว และสุขภาพของตาโดยทั่วไปด้วย

วิตามิน ซี ช่วยให้เหงือกและฟันแข็งแรง ทั้งช่วยในการสร้างโลหิตด้วย นอกจากนั้นเยื่อในผักยังช่วยระบายท้อง ป้องกันมิให้ท้องผูก

อาหารหมู่นี้ไม่ทำให้อ้วน เพราะมีสารที่ให้พลังงานน้อยมาก ตัวอย่างผักที่เป็นประโยชน์มากหาง่าย และราคาพอสมควรก็ได้แก่ ผักบุ้ง ตำลึง ยอดแค กระฉ่ำ ผักกวางตุ้ง ผักกาด กะหล่ำปลี ฟักทอง มะเขือเทศ ฯลฯ

ด้วยเหตุที่เป็นอาหารมีประโยชน์ นักเรียนควรกินผักทุกวัน วันละ ๒-๓ มื้อ โดยกินผักสดบ้าง เช่น ใช้จมน้ำพริกและเครื่องจิ้มต่างๆ หรือจะยำกินก็ได้ และกินผักสุก เช่น ผัดและแกงบ้าง

หมู่นี้ทำ คือ ผลไม้ ผลไม้สุกสดอุดมด้วยวิตามินซี และเกลือแร่ ถ้าเป็นผลไม้สีเหลือง สีสด (เช่น มะม่วงสุก มะละกอสุก) ยังจะให้วิตามิน เอ อีกด้วย นอกจากนั้นเยื่อในผลไม้ยังช่วยในการขับถ่าย ป้องกันมิให้ท้องผูก นักเรียนควรกินผลไม้ทุกวัน อย่างน้อยที่สุดควรกินผลไม้สด ๑ มื้อ ยิ่งได้มากกว่านั้นยิ่งดี มีผลไม้หลายชนิดที่กินมากๆ ได้โดยไม่ทำให้อ้วน เช่น ส้ม มะละกอ สับปะรด ผู้ที่กลัวอ้วนควรกินผลไม้สดแทนขนมหวาน

สรุปชนิดและปริมาณอาหารสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเรียน*
ควรได้รับในหนึ่งวัน

หมายเหตุ

นม	๓-๔ วันถ้วย (ถ้าทำได้)	มีประโยชน์มาก ให้แคลเซียมซึ่งจำเป็นสำหรับการสร้างและซ่อมกระดูกและฟัน ควรกินนมสด หรือ นมผสมจากนมผง หรือนมข้นจืด (Evaporated Milk)
เนื้อสัตว์ เครื่องในสัตว์ และไข่	ควรกินทั้ง ๓ มือ มือหนึ่งถ้าเป็น ปลาทุกควรกินตัวง่่ม ๆ อย่างน้อย ๑ ตัว ถ้าเป็นไข่ มือ ๑ ควรกิน อย่างน้อย ๑ ฟอง	เครื่องในสัตว์ เช่น ตับ มีประโยชน์มาก สัตว์ทะเลให้ไอโอดีน ป้องกันโรคคอพอก ควรกินสัปดาห์ละ ๒ ครั้งเป็นอย่างน้อย
ผัก	ควรกิน ๒-๓ มือ มือหนึ่งประมาณ ๒ - ๕ ถ้วย	ควรกินผักใบเขียว และผักสีเหลืองบ้าง และควรกินผักสดบ้าง
ผลไม้	ควรกินอย่างน้อยที่สุด วันละ ๑ มือ มือหนึ่งกินผลไม้ขนาด ส้มเขียวหวาน ๑ ผลงาม	มะละกอสุก สด มีประโยชน์มาก ขึ้นขนาด $\frac{2}{3}$ ผลเล็ก $\frac{2}{3}$ หรือ $\frac{2}{3}$ ของ ผลงาม
ไขมัน	วันละ ๒ $\frac{1}{2}$ - ๓ ช้อนโต๊ะ	มือหนึ่งมีอาหารผัด หรือ ทอด สักอย่าง หนึ่งก็จะได้ไขมันในปริมาณดังกล่าว
ข้าวสุก	วันละ ๔-๕ ถ้วย คือมือละประมาณ ๑ $\frac{1}{2}$ ถ้วย	ควรกินข้าวอนาณัย หรือข้าวขาวปน ข้าวเคลือบ วิตามิน (มีสีเหลือง และมีชื่อว่า ข้าวกระยาทิพย์) และควรนึ่ง หรือ หุง ไม่เช็ดน้ำ

หมายเหตุ ถ้วยที่กล่าวถึงในที่นี้หมายถึง ถ้วยที่ใช้ตวงในขณะทำอาหาร ถ้วยนี้จุ ๔ ออนซ์ (๒๔๐ ลบ.ซ.ม.) หรือจุเท่ากับถ้วยแก้วน้ำหนักกลาง

* คัดแปลงจากปริมาณที่คณะกรรมการสาขาโภชนาการในคณะกรรมการโภชนาการแห่งชาติได้เสนอแนะไว้

ตัวอย่างรายการอาหาร ๑ วัน

มือเช้า	ข้าวผัดใส่หมู และไข่ ก็แก่กับแตงกวาสด (ใช้ข้าวประมาณ ๑ ถ้วย)
	ส้มเขียวหวาน ๑ ผล
	นม ๑ ถ้วย (ถ้าทำได้)
มือกลางวัน	ข้าวสวย ๑ $\frac{๑}{๒}$ - ๒ ถ้วย
	ไข่เจียว (ไข่ไข่ ๑ ฟอง)
	แกงส้มผักรวม (ใช้ผักหลายอย่าง เช่น ผักกวางตุ้ง มะละกอดิบ ถั่วฝักยาว มะเขือเทศ)
	เต้าส่วน
มือเย็น	ข้าวสวย ๑ $\frac{๑}{๒}$ - ๒ ถ้วย
	ปลาทอด ๑ ตัว (ตัวงาม ๆ)
	น้ำพริกมะนาว (ไม่ให้เผ็ด)
	ผักสดสำหรับจิ้ม เช่น แตงกวา มะเขือ ยอดผักบุ้ง
	แกงจืดผักกาดขาว (ใส่หมูและตับหมู)
	ฟักทองแกงบวด

ถ้านักเรียนกินอาหารที่มีประโยชน์ให้ได้พอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับปฏิบัติตนให้ถูกหลักอนามัยอยู่เสมอ เช่น มีการพักผ่อน หลับนอนอย่างเพียงพอ ออกกำลังกายอย่างพอควรและสม่ำเสมอ ผู้เขียนเชื่อว่า นักเรียนจะมีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรค เรียนหนังสือและเล่นกีฬาได้ดี ทงจะมีรูปร่างได้สัดส่วน มีผิวพรรณเปล่งปลั่งสดใส มีจิตใจเบิกบานเป็นสุข เป็นที่น่าชื่นใจแก่ผู้ได้พบเห็น สมดังความใฝ่ฝันของนักเรียนเป็นแน่

เพลงแผ่นดินไทย

เนื้อร้อง สมัย อินทรอุดม

ทำนอง ประคิษฐ์ โลหิตาจร

ถิ่นนี้คือแหลมทอง ทรัพย์เนืองนองของเราเผ่าไทย ไร่นาเขียววิไล
ประชาไทยรักเพียงชีวา ศาสดาตั้งผืนผ้า พุทธธรรมน้อมนำสุภาพา อีกองค์
พระราชา ขวัญชีวาฟ้าเบิกบาน (สร้อย)

หากมันแดงเผ่งเข้า ผ่องไทยเรากงแหลกลาญ อกตรมและชมชาน
สุขสรณูมลายไปสิ้น ต้องรักในเสรี สามัคคีรักแดนแผ่นดิน ตั้งใจหาทำกิน
ทรัพย์ในดินฟ้าประทาน (สร้อย)

เหล่าร้ายลัทธิชั่ว แสนเมามั้มึงต้องการ หากแดงหมายรอนราญ
เหล่าคนพาลชิงระวัง จักพร้อมกันรุกรไล่ ผ่องเราไทยทุกคนเกลียดชัง
ผิงรวงทองรวงรัง เหมือนดังเราทองแผ่นดิน (สร้อย)

(สร้อย) สุขสรณูชีวี ชาติเรามีเสรีมานาน แต่มีแดงใจพาล
คิดรุกรานแผ่นดินแดนไทย อย่าให้มันราวี อย่าให้มีปวงภัย อธิปไตยของ
เราไทย ไกรอย่ารุกราน

มาร่วงอ่างศึก

จากเค้าโครงเพลง

พ.อ. สนั่น ยุทธสารประสิทธิ์

และ พ.ท. ลุจันต์ มงคลคำนวณเขตต์

คำร้อง พร พิรุณ

ทำนองและเรียบเรียงเสียงประสาน

พ.ต. ชูชาติ พิทักษากร

พวกเรา เหล่าทหารอาสาสมัคร
ยอมพลีชีวิตปกป้องพระศาสนาไว้

ไม่ยอมให้ใครหาญรุกรานรุกถึงที่
ดินแดนทองของไทยต้องยังอยู่คู่ฟ้า

ทหารไทยใจเด็ดเพชรว่าคมยังด้อยกว่า
จงอาจเครื่องหมายประจำใจ

แม้ใครคูหมิ่นหยามแผ่นดินของเราได้
ด้วยอมตตาย เพื่อขอให้ไทยยัง

เราเลือดทหาร
หมายมั่นจ้านง

ชูเชิดเกียรติไทย
ทั่วทุกดินแดน

ใจมั่นจงรักภักดีชาติไทย

เทิดมหากษัตริย์ร่วมเกล้าชาวไทยบูชา

บ้องปฐพีนี้ด้วยชีวา

เด่นศักดิ์ศรีส่งาอยู่คู่โลกาเกรียงไกร

ข้าแกร่งกล้าเก่งเกินใคร ๆ

ไม่ทำใครถ้าไม่กวนจนถึงรัง

รุกแล่นไปอย่าให้มันพัง

อยู่จริงชั่วฟ้าดินยง

ต่อสู้โรมรันด้วยใจทรนง

เทิดธงไตรรงค์ไว้เหนือต่างแดน

ให้กระเดื่องไกลไปทั่ววันแคว้น

เกรงพระบารมีประจักษ์ศักดิ์ศรีจงอาจ.

กองพลทหารอาสาสมัคร

ชาติชายชาญทหารอาสาสมัคร
 เวียดนามเคียดร้อนเราพร้อมรวี
 มหาสุรสิงหนาทเป่าประกาศกองพลสู้ตาย
 สมชื่อเกรียงไกรเราก็คองพลเสียดำ

ชาติชายชาญทหารอาสาสมัคร
 เพื่อโลกเสรีเราอุปถัมภ์
 เราพลีชีวิตมีค่าดังอดสูสำหรับใจกายแต่จอมไท
 ให้โลกลือไกลว่าไทยเก่งกาจสมนาม

ชาติชายชาญทหารอาสาสมัคร
 ยิ่งกว่าผิงหลวงเผ่าหวงรวงงาม
 กองพลเราไม่มีวันย่ำเราเกรียงไกรนับรบจากสยาม
 หัวเขตเวียดนามบุชชาติตัวแทนชาติไทย.

หลังเลือดพิภพเพื่อโลกเสรี
 รบเพื่อศักดิ์ศรีทหารกล้าแห่งชาติไทย
 รบไม่ถอยสู้ไม่หนีพลีเลือดจากกาย

บักหลักสู้ตายถ้าใครทรายกล้า
 กองพลเสียดำสู้แลกแก่ตาย
 เราพร้อมรบพันธมิตรคิดมุ่งชิงชัย

พิษสงร้ายนักไพร่เซ็ดขาม
 จะเผ่าติดตามพิฆาตฆ่าถ้ารู้กล้า
 โลกกระบือลือฉางชายชาติเสียดำ

เพื่อมาตุภูมิ

คำร้อง — ท่านอง มนัส บัณฑิต

ขับร้องหมู่

เพื่อมาตุภูมิ ที่ทุกคนภูมิใจ ไทยดำรงคงไทย อยู่ในแหลมทอง
 ไทยทุกคนหลังเลือด เนื้อเพื่อเป็นเจ้าของ แผ่นดินทองไว้คงความเป็นไทย
 หัวแดนดิน ปรมินทร์ภูมิพล ประทับรอยยุคลบาทลงไว้ พระองค์
 ทรงเป็นขวัญประชาไทย พระเกียรติลือไกล เราภูมิใจอาจีนต์

ดูโน่นท้องฟ้าสีแดงสะพร่ง เลือดไทยเราไหลหลังหาผืนธรณินทร์
 มั่นเหล้าศัตรู มาหลู่พระจอมภูมิินทร์ มันจะต้องดับดับเช่นเลือดเนื้อไทย

.....ข้า.....

เพื่อมาตุภูมิ เลือดเราชุ่มโชก เพื่อธงไตรรงค์คงโบกสบัดไว้
 เพื่อแหลมทองต้องเป็นของไทย แหลมทองต้องเป็นของไทยอยู่ชั่วฟ้าดิน.

.....ข้า.....

แรงสามัคคี

ผู้แต่ง ดร. อุตติ นาคสวัสดิ์

ร่วมใจไมตรีกันเกิดพี่น้องไทย

ร่วมจิตกันไว้ชาติไทยจะรุ่งเรือง

ชาติประเทืองด้วยสามัคคี

ร่วมชีวิตกันเป็นกำลัง

(สร้อย) น้อตทิงนองนอย ชะ น้อตทิงนองนอย

น้อตทิงนองนอย ชะ น้อตทิงนองนอย

กิจการงานใดสำเร็จตั้งใจ

เสริมสร้างชาติไทยไว้ยั่งยืนยัง

เกิดพลังเพราะสามัคคี

(สร้อย) น้อตทิงนองนอย ชะ น้อตทิงนองนอย

น้อตทิงนองนอย ชะ น้อตทิงนองนอย

แบกสาหร่าย

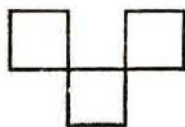
ผู้แต่งเนื้อร้อง อนุกรม นาคะวัชร

๑. อันเพลงไทยใช้จะไว้ในคุณค่า
หรือด้อยกว่าเขื่อนั้นหาไม่
เพลงของเรานั้นเสนาะเพราะจับใจ
ทั้งยังเป็นสมบัติไทยสืบเนื่องมา
โอ้เจ้าดอกจำปาของข้าเอ๋ย สีสวยกระไรเลย
กลิ่นหอมชวนเชยชื่นนาสา ตามสายพระพายพัดมา
หอมกลิ่นจำปา ไม่แพ้บุปผาของใครเอ๋ย
๒. เรามีชาติที่ชาติวัฒนธรรม
สิ่งประจำสำหรับชาติเสียแล้วหนา
เชื่อว่าไทยจะอยู่ได้ในโลกา
อย่าลืมหิตพิจารณาตुให้ดี
อันชาติไทยต้องไม่กลายเป็นอื่น ไทยต้องยั่งยืน .
ไทยต้องชื่นชมนิยมไทย ร่วมชีวิตร่วมจิตใจ
ร่วมกันใช้ของไทย อย่าเห็นของใครดีกว่าเอ๋ย ฯ

จดีย

๓.๑

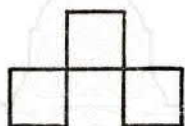
๓.๒

XXXVI

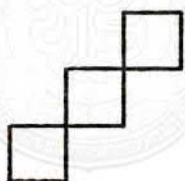
๓.๓

IV

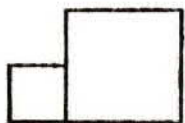
๓.๔

๓.๕

๓.๖

๓.๗

NINE

